

ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ

ଜୈବ ବିବିଧତା ଅଧ୍ୟନୀୟମ - ୨୦୦୯

୪୩^୦

ଜୈବ ବିବିଧତା ନିୟମ - ୨୦୦୪

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ
ଭାରତ

Copyright National Biodiversity Authority, 2004

This publication contains the Biological Diversity Act, 2002 and the Biodiversity Rules of 2004 that was promulgated by the Government of India. This document may therefore be reproduced for educational and non-profit purposes without special permission from the National Biodiversity Authority. The Authority would specially appreciate receiving a copy of any publication that uses this book as a source.

For bibliographic and reference purpose this publication should be referred to as National Biodiversity Authority (2004). The Biological Diversity Act, 2002 and Biological Diversity Rules, 2004

Translation :

VASUNDHARA

15, Saheed Nagar, Bhubaneswar - 7
Orissa, India

For further information, please contact

The Chairman
National Biodiversity Authority
475, 9th south cross street,
Kapaleeswarar Nagar,
Neelangarai,
Chennai - 600 041

Printed by :
Frontline Offset Printers
26, New Street, Llyods Roads,
Triplicane,
Chennai - 600 005
Ph : 28470052.

କପି ରାଜ୍ୟ : ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କେବ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରାଧିକରଣ,
୨୦୦୪

ଏହି ପ୍ରକାଶନରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା କେବ ବିଦ୍ୟା ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ନିୟମ ୨୦୦୨ ଉପରେ କେବ ବିଦ୍ୟା ନିୟମ ୨୦୦୪କୁ ଅର୍ଥବ୍ୱାଚ କରାଯାଇ ଅଛି । ତେଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କେବ ବିଦ୍ୟା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ଵତଃ ଅନୁମତି ଦିଲା କୌଣସି ଶିଖିବାର ନିୟମ ଅଣ୍ଠ-କାରକାରୀ ପ୍ରୟୋକଳ ନିମିତ୍ତେ ଏହି ଲେଖାକୁ ପୂର୍ବକାର ପ୍ରକାଶିତ କରାଯାଇ ପାରିବା । ଏହି ପ୍ରାଧିକରଣ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକାଶନର ଗୋଟିଏ କପି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ହେବେ ।

ଶ୍ରୀମୁଣ୍ଡଳ କଥା ସଂଦର୍ଭ ପ୍ରୟୋକଳ ନିମିତ୍ତେ
ଆପାରିତ ପ୍ରକାଶନ ଭାବରେ କେବ ବିଦ୍ୟା ଅଧିକାରୀ
୨୦୦୨ ଉପରେ କେବ ବିଦ୍ୟା ନିୟମ ୨୦୦୪ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ
କେବ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରାଧିକରଣ / କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ (୨୦୦୪),
୪୭ ପି.ପି. ସମ୍ମେହନ ବରତ୍ରୁ ।

ଅନୁବାଦ :

ବିଦ୍ୟାକାରୀ

୧୫, ଏହାନ ନଗର, ବୁବନେଶ୍ୱର - ୭୫୧୦୦୭
ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତ

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ ଦୟାଦର୍ଶ ଯୋଗାଯୋଗ
କରନ୍ତୁ

ଅଧ୍ୟ

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କେବ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରାଧିକରଣ
୪୭୪, ୧୦୩୭ କୁଟ୍ଟ ପ୍ରାଚୀ
କପିଲେଶ୍ୱର ନଗର, ନିଲାଙ୍ଗଗାର
କେନ୍ଦ୍ର - ୭୫୦୦୦୪୧

ମୁଦ୍ରଣ:

ଆ. ରାଜା
ଏ. RAJA
A. RAJA

ମନ୍ତ୍ରୀ
ପ୍ରୟୋବରଣ ଏବଂ ବନ
ମନ୍ତ୍ରାଲୟ
ପ୍ରୟୋବରଣ ମନ୍ତ୍ରୀ, ଶ୍ରୀ. ପ୍ରୀ. ଓ. କାମପାଲେକ୍ସ
ନର୍ଦ୍ଦୀ ଦିଲ୍ଲୀ-୧୧୦୦୦୩
MINISTER
ENVIRONMENT & FORESTS
GOVERNMENT OF INDIA
PARYAVARAN BHAWAN, C.G.O. COMPLEX
NEW DELHI-110003

FOREWORD

The increasing concerns about dwindling biological resources led to the Convention on Biological Diversity in 1992. This convention, for the first time recognized sovereign rights of States over their biological resources and emphasized that access to genetic resources should be only for environmentally sound purposes and should be subject to national legislations. The access has to be on mutually agreed terms which inter-alia would include recognition of associated Traditional Knowledge of indigenous communities and equitable benefit sharing arrangements.

Taking cognizance of the provisions of the CBD, and to deal with extensive pressure on our biological resources because of recent biotechnological developments, India has enacted an umbrella legislation called the Biological Diversity Act, 2002 (No. 18 of 2003), and also notified the Biological Diversity Rules, 2004. The Act and the Rules are for guidance of and complacence by various stake-holders, including the Union and the State Governments, Non-state sectors, and Individuals. I am sure that this handbook encompassing the Biological Diversity Act and the Rules being published by the National Biodiversity Authority will prove convenient and helpful to the implementers of this Act, and also to those seeking access to biological resources.

I would also like to take this opportunity to allay the fear that this Act may come into the way of biotechnology advancement or sustainable economic development activities. The Act has been formulated so as to take the guiding principles of the Convention on Biological Diversity (CBD) further. The Act aims at conservation of biological resources as well as facilitating access to them in a sustainable manner and through a just process. I must emphasize that India being a mega biodiversity country, should and would like to derive its strength from its rich genetic diversity, and to achieve this we need to have appropriate policies, programmes, and regulations.

The publication of this book will go a long way in achieving these objectives. I wish all the people involved in the conservation of biodiversity good luck in their efforts to make this world a better place to live.

22nd September, 2004
New Delhi.

(A. RAJA)

ஏ1 நெடுங்கணக்கு
முனியமான, தெல்லாங்கா

பி. 600/C.M.P.00

நூல்வெள்ள

தி. 23.10.2006

வார்த்தை

வாஷிங் கேட்க விவி஧தா பூாதாகாஶ ஹாவா பூகாஶிட கேட்க விவி஧தா
அபிஜியும் 76° விவி஧தா நியூ-90047 ஓதிஆ அநூவாதகு ஒக பூத்தகரே
ஸ்கிரிப்சிட கரிவா பால் ஹோல்டிவா ரெய்ம் வாஸ்திக பூங்காய்।

மு் ஆசா கருதி பூத்தகரி பாங்கமானங்க ஹாவா அடுத ஹேவ। மு்
பூத்தக பூகாஶனர பூத்தகரி காமனா கருதி।

நெடுங்கணக்கு
(ஏ1 நெடுங்கணக்கு)

தெல்லாங்கா முனியமான

Prof. Dr. S. KANNAIYAN

M.Sc., (Ag.) Ph.D., C. Biol., M.Biol., (London)

FIBA (Cambridge), FABI (USA), FNAAS, FISB, FAMI

CHAIRMAN

NATIONAL BIODIVERSITY AUTHORITY

475, 9th South Cross Street, Kapaleeswarar Nagar,

Neelankarai, Chennai - 600 041, Tamilnadu.

Tel : 044-24490605 Fax : 044-24491390

e-mail : nba_india@vsnl.net

Website : www.bnaindia.org

FOREWORD

Bioresources are important components for progress and economic activities of a nation. But bioresources management and utilization for human welfare is very important for the optimum utilization of the bioresources. Awareness of the importance and implications of bioresources among common people as well as elite educated citizens for safeguarding and protecting the optimum and balance way of using the bioresources needs critical studies to focus the natural bioresources wealth for the benefit of not only the present generation of our people but also to our future generations for their better, healthy and peaceful living on the earth. The problems facing at present is the over exploitation of bioresources which would not only have negative impact on the environment but also sometimes totally destroy and erode the important bioresources which are available at local level, regional level and national levels. Biological resources includes genetic resources, organisms or parts thereof, populations, or any other biotic component of ecosystems with actual or potential use or value for humanity. Therefore, handling Bioresources in a proper manner in an appropriate way is important for the optimum use without over exploitation of our bioresources wealth.

Biodiversity is being lost as on today more rapidly than at any time in the past several million years. Some Biologist believe that about 60,000 of the world's 2,40,000 plant species perhaps even higher proportions of vertebrate and insect species could become extinct within the next thirty years if the same trends continue. But even a species at no risk of extinction can lose much of its potential through the loss of genetic material by reduction in range, numbers and varieties. The current losses to biodiversity can be attributed to direct causes including habitat loss and fragmentation, invasion of introduced species, over exploitation of living resources and modern agriculture and forestry practices. The basic problems of losses to biodiversity includes :

- ♦ The unsustainably high rate of human population growth and natural resources consumption.
- ♦ The steadily narrowing selection of traded products from agriculture, forestry and fisheries.
- ♦ Economic systems that fail to value economic resources.
- ♦ Inequity in ownership, management and flow of benefits from both the use and conservation of Biodiversity.

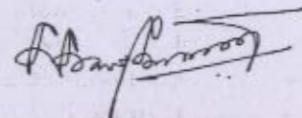
- ◆ Deficiencies in knowledge and application
- ◆ Legal and institutional systems that promote unsustainable exploitation.

Loss of species and genetic diversity presents a serious threat to the goal of sustainable agriculture. Species and genetic diversity provide sources of pest resistance and control, new domesticates and the genetic raw material for plant breeding and genetic engineering.

After an extensive and intensive consultation process involving the stakeholders, Central Government has brought Biological Diversity Act, 2002, with the following features.:

- ◆ To regulate access to biological resources of the country with the purpose of securing equitable share in benefits arising out of the use of biological resource and associated traditional knowledge relating to biological resources.
- ◆ To conserve and sustainable use of Biodiversity and Biological resources.
- ◆ To respect and protect traditional knowledge of local communities relating Biodiversity.
- ◆ To secure sharing of benefits with local people as conservers of bioresources and holder of knowledge and information relating to the use of bioresources.
- ◆ Conservation and development of areas of importance from the status of biological diversity by declaring them as biological diversity heritage site protection and rehabilitation of threatened species.
- ◆ Involvement of Institutions and State Governments in the broad scheme of the implementation of the Biological Diversity Act through constitution of State Biodiversity Boards (SBB) and Biodiversity Management Committees (BMC).

It is very important to protect and conserve the Biodiversity for the welfare of the humanbeings and awareness on the importance of Biodiversity and its economic values as well as threats to biodiversity among the common people, elite citizens, teachers, scientists, administrators, scholars, students and school children needs to be created to save our National wealth of Biodiversity.

Prof. S. KANNAIYAN

Date : 25.12.2005

Place : Chennai

ଉପକ୍ରମ

ଜେବ ବିବିଧତା ପୃଥିବୀର ସମୟ ଲାଭକାଳକୁ ସମାବିଷ କରିଥାଏ । ଭାରତ ବିଶ୍ୱର ୧୨ ଟି ବ୍ୟାପକ (ଗରଣ୍ଯ୍ୟ) ବିବିଧତାରୂପୀ ଦେଖ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅଟେ । ପୃଥିବୀର ମୋଟ ଷେରୁପକର ୨.୫% ଗୋଟିଏକିବେ କେବଳ ବ୍ୟାପ୍ତ ଭାରତ, ବିଶ୍ୱର ପ୍ରକାଶର ପ୍ରତିନିଧିକ କରିଥାଏ । ଭାରତ ପାରଶରିବ ଏବଂ ସ୍ଥାନାୟ ନିର୍ଭୟ ଆନନ୍ଦ ସାଂକେତିକ ବିଦ୍ୟା ଅଣିପରାଗିବ ଭାରତ ପଦତିରେ ଧରା ଅଟେ ।

ଜେବ ବିବିଧତା (୧୯୯୭)ର ସାଂମୂହିକ ଭାଷା ସାଂବିଳନାରେ ଭାରତ ଏବଂ ଭାରାଦାର ଅଟେ । ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ନିରକ ଦେବ ସାଂପଦିକ ବ୍ୟାକହାର ନିମନ୍ତେ ସାର୍ବଗୋମ ଅନୁକାଳ ଦେବା ସହିତ ସହିତିବା, ଏହା ଆମା ବରେ ଯେ ଭାରାଦାର ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ଦେଖର ଆଗେ ତଥା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ସହକାରୀ ଦେଖର ଅନୁକାଳିକ ସାଂପଦ ଉପଯୋଗ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଅବସର ପ୍ରଦାନ କରିବେ । (ଜେବ ବିବିଧତା ଦୂର୍ଧ୍ୱପରୁ ଯା ତଥା ୧୫ ଅନୁକୂଳେବିଦ୍ୟା) । ଜେବ ବିବିଧତା ଦୂର୍ଧ୍ୱପରୁ ଅନୁକୂଳେବିଦ୍ୟା (କେ)ରେ ସ୍ଥାନାୟ ତଥା ଦେଶୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧର ଯୋଗକାଳ ଏ ପାରଶରିବ ଭାବ, ଅଭ୍ୟାସ ତଥା ନୂତନ ପରିବର୍ଗର ଦ୍ୱାରା ଜେବ ସାଂପଦିକ ସାଂରକ୍ଷଣ ତଥା ବାର୍ଷିକ୍ୟ ଉପଯୋଗରୁ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ସହିତ ନିଜୀସ୍ତ ଆନନ୍ଦ, ଅଭ୍ୟାସ ତଥା ନୂତନ ପରିବର୍ଗର ଉପଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ଦୟମାନ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସମତାରୂପୀ ଲାଗାଶ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାବଧାନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ।

ଜେବ ବିବିଧତା, ବର୍ତ୍ତମାନ କିଶୋର ବିଷୟ ଅଟେ ଯାହାର ବିବିଧ କାର୍ଯ୍ୟଧାରା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକୁମ ରହିଛି । ଏହାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟାବାର କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଭାଜ୍ୟ ସରକାର, ସ୍ଥାନାୟ ସଂଘ ଶାସିତ ସାଂଗଠକ ଉଦ୍ୟୋଗ ଇତ୍ୟାବି ଅଟିଛି । ଜେବ ବିବିଧତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରକାଶିତ ସମତାରୂପୀ ଅଂଶ ବିଭିନ୍ନ ନିୟମବର୍ତ୍ତ କରିବା ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ଆନନ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟତମ ଅଟେ ।

ଭାରାଦାରମାନଙ୍କ ସହିତ ବିସ୍ତର ତଥା ସ୍ଵରୂପରୂପୀ ଆଲୋଚନା ପ୍ରକିଯାକୁ ଆଧାର କରି, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେବଳ ବିବିଧତା ଅନୁମାନୀୟ ୧୦୦୨ ପ୍ରଣାଳୀ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ମୃଖ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗ୍ୟ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ଅଟେ ।

- ଦେଶର ଜେବ ସାଂପଦିକ ବ୍ୟବହାରକୁ ନିୟମିତ କରିବା ଦରକାର ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ହେବ ସାଂପଦର ଉପଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ ଭାଗ ସମତାରୂପୀ ଭାଗ ତଥା ଜେବ ସାଂପଦ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଆନ ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରିବ ।
- ଜେବ ବିବିଧତାର ସ୍ଵରକ୍ଷଣ ତଥା ବାର୍ଷିକ୍ୟ ଉପଯୋଗ ମଧ୍ୟ କବାଯାଇ ପାରିବ ।
- ଜେବ ବିବିଧତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ଥାନାୟ ସମ୍ବନ୍ଧର ଆନକୁ ସମ୍ବନ୍ଧର ଦେବା ସହିତ ଏହାର ସ୍ଵରକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟ କବାଯିବ ।
- ସ୍ଥାନାୟ ଲୋକଙ୍କର ଜେବ ସାଂପଦର ସାଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ଯେଥେ ସମ୍ବନ୍ଧର ଆନ ଏ ସ୍ଵରକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସହଯୋଗ ସ୍ଥାନକୁ ଭାବର ଭାବର ସମତାରୂପୀ ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ।
- ଜେବ ବିବିଧତା ଦୂର୍ଧ୍ୱପରୁ ସ୍ଵରୂପରୂପୀ ତଥା ସାଂବଦନକାଳ ଅନ୍ତରକୁ ସାଂରକ୍ଷଣ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସହିତ ଅନ୍ତରକୁ ଜେବ ବିବିଧତା “ଏତିହସକ” ରାବରେ ଯୋଗଣ କରିବା ।
- ବିନାଶ ଆତମକ ଗତି କରୁଥିବା ପ୍ରକାଶରୂପୀକର ସାଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପୂନର୍ବାସ ।
- ଜେବ ବିବିଧତା ଅଧିନିୟମକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ସାଂଗଠନ ସ୍ଥାନକୁ ଭାବର ସାଂଗଠନ ସାଂଗଠନ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସାଂଗଠନ ଭାବ ନେବେ ।

ଭାରତର ରାଜସ୍ତର

ଆସାଧାରଣ / Extraordinary

ଭାଗ ୨, ଖଣ୍ଡ ୧ / Part II, Section 1

Published by Authority

New Delhi, Wednesday, February 5, 2003 / Magha 16, 1924

Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a separate compilation

କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦାରା ପ୍ରକାଶିତ

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ, ବୁଧବାର ୫ ଫେବୃଆରୀ, ୨୦୦୩ / ୧୭ ମାଘ ୧୯୨୪

ବିଧୁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ମନ୍ଦିରାଳୟ

(ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ବିଭାଗ)

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ, ବୁଧବାର ୫ ଫେବୃଆରୀ, ୨୦୦୩ / ୧୭ ମାଘ ୧୯୨୪(ଶକ)

ନିମ୍ନଥିବା ସଂପଦର ଅଧିନାୟମ ୫ ଫେବୃଆରୀ ୨୦୦୩ରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସାହୁତି ପ୍ରାୟ ହୋଇ ସାଧାରଣ ସୂଚନା ନିମତ୍ତେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି।

ଜୈବ ବିବିଧତା ଅଧିନାୟମ, ୨୦୦୨

ନଂ ୧୮୮ ୨୦୦୩

୫ଫେବୃଆରୀ, ୨୦୦୩)

ଜୈବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହି ସଂପଦର ଦାର୍ଶନ୍କ୍ୟା ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଜୈବ ସଂପଦ ଓ ଜୀବନ ଉପଯୋଗରେ ଉପରୁ ଜୀବରୁ ଉଚିତ ତଥା ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶ ବନ୍ଧନ ଓ ଏହା ସଂରକ୍ଷଣ ବା ଏହାର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବିଷୟ ଏହି ଅଧିନାୟମରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ତରୁକ୍ତ ଅଛି।

ଭାରତ ଜୈବ ବିବିଧତା ଏବଂ ଏହା ସଂରକ୍ଷଣ ପାରାମରିକ ତଥା ସମୟାମୟାଳ ଜୀବନରେ ଧନୀ ଅଟେ।

ଏବଂ ଭାରତ ୧୯୯୨ରେ ରିଅ ବି ଜୈନେଗୋରେ ସ୍ଵାକ୍ଷର କରିଥିବା ଜୈବ ବିବିଧତା ସଂରକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଚିତ ରାଷ୍ଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏବଂ ଭାରାବାର ଅଟେ। ଏବଂ ଭାରତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏବଂ ଭାରାବାର ଅଟେ।

ଏବଂ ଭାରତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ରାଜ୍ୟ ନିକର ଜୈବ ବିବିଧତା ଉପରେ ସାରବିନ୍ଦୀ ଅଧିକାର ବିଷୟରେ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ଘୋଷଣା କରିଛି।

ଏବଂ ଭାରତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ମୂଳ୍ୟ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହାର ଦାର୍ଶନ୍କ୍ୟା ଉପଯୋଗ ଏବଂ ଆନୁବନ୍ଧିକ ସଂପଦର ଉପଯୋଗ ଦାରା ଉପର୍କ୍ଷେ ଲାଭର ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶ ବନ୍ଧନ।

ଏବଂ ଆନୁବନ୍ଧିକ ସଂପଦର ସଂରକ୍ଷଣ ଦାର୍ଶନ୍କ୍ୟା ଉପଯୋଗ ଏବଂ ଏହାର ଉପଯୋଗରୁ ଉପର୍କ୍ଷେ ଲାଭର ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶ ବନ୍ଧନକୁ ସୁଗମ କରିବା ତଥା ଭାରତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଏବଂ ଭାରାବାର ଅବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯାଇଛି।

ଭାରତବର୍ଷ ରାଜ୍ୟର ତେପନ ବର୍ଷରେ ସଂସକ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିମ୍ନ କିଞ୍ଚିତ ଉପରେ ପବର୍ତ୍ତନ ହେଲା।

ଆଧ୍ୟ ୧ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ

ସଂଖ୍ୟ ଶାର୍ତ୍ତ,
ବିଭାଗ ଏବଂ ପ୍ରାମାଣୀ

୧. (୩) ଏହି ଅଧ୍ୟାୟମର ସଂଖ୍ୟା ନାମ ଜୈବ ବିବିଧତା
ଅଧ୍ୟାୟମ ୨୦୦୭ ଅଟେ।

- (୪) ଏହାର ବିଷ୍ଣୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପାଇଁ ଅଟେ।
- (୫) କେତେ ସତକାର ରାଜପ୍ରତ୍ଥ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞାନୀ ଜୀବି କରିବେ
ସେହି ଚାରିଖାତାକୁ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ।

ଏହାମଧ ହୋଇପାରେ ଯେ ଅଧ୍ୟାୟମର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ
ଉପବନ୍ଧପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭାରିଖାକାରୀ କରାଯିବ ଏବଂ
ଏଇକି କୌଣସି ଉପବନ୍ଧରେ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟମର ପ୍ରାମାଣୀ
ପ୍ରତି ବିକ୍ଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ସେହି ଉପବନ୍ଧର ପ୍ରବର୍ଗନରେ
ଆସିବାର ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦୂପେ ଧରାଯିବ।

ପରିଭାଷାସଂଖ୍ୟା

୨. ଏହି ଅଧ୍ୟାୟମରେ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବା ପୃଷ୍ଠାଭୂମା
ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଉପସ୍ଥିତ ନହୁଁୟ,

କ) ଲାଭାଂଶୁର ଦାବିଦାର ଅର୍ଥ ଜୈବ ସଂପଦର ସଂରକ୍ଷଣ,
ଏହାର ଜାଗ ଉତ୍ସାହକ ସ୍ଵଜଳଶାକ ଆନନ୍ଦ ଅଧ୍ୟକାରୀ, ଜୈବ
ସଂପଦର ବ୍ୟବହାର ଭିତରିକ ସୂଚନା, ନବପରିବର୍ତ୍ତନ
ବ୍ୟବହାର ତଥା ଉପସ୍ଥିତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆନନ୍ଦ ଅଧ୍ୟକାରୀ
ବୁଝାଏ।

ଘ) “ଜୈବ ବିବିଧତା”ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପର ଜୀବତ ଜୀବ
(ଜୀବଜଣତ) ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନଶାକତା ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତ
(Ecological) ଜଡ଼ିଲତା, ଯାହାର ସେମାନେ ଅଶ୍ଵ ବିଶେଷ
ଅଟେଇ ଏବଂ ଏହାର ଅଭିର୍ଭବ ପ୍ରଜାତି ମଧ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରଜାତି
ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି (Eco- Systems) ମଧ୍ୟରେ ବିବିଧତା
ମଧ୍ୟ ଅଟେ।

ଘ) “ଜୈବ ସଂପଦ”ର ଅର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟ ଜୀବଜକୁ ଏବଂ
ପୁଷ୍ଟିଜାଗର ଏ ବାହାର ଆସ, ବାପ୍ରତିକ କିମ୍ବା ସମ୍ବନ୍ଧିତ
ଉପସ୍ଥିତ କିମ୍ବା ମୂଳ୍ୟ ସହିତ ଏହାର ଆନୁବାନିକ ପଦାର୍ଥ
ଏ ଉପରପାଦନ (ମୂଳ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦାର୍ଥକୁ ବାଦଦିବଳ) ଅଟେ।
ବିକୁଣ୍ଠିତ ଆନୁବାନିକ ପଦାର୍ଥ ଏହାର ଅଭିର୍ଭବ ନହେଁ।

ଘ) “ଜୈବ ସର୍ବେଷଣ ଓ ଜୈବିକ ଉପସ୍ଥିତ”ର ଅର୍ଥ
କୌଣସି ପ୍ରସ୍ଥାନ ନିମିତ୍ତ ଜୈବ ସଂପଦର ପ୍ରଜାତା ତଥା
ଉପରପାଦନ କିମ୍ବା, ଜୈବ ସଂପଦର କୌଣସି ଆସି ଏବଂ

ସତ୍ୟର ସର୍ବେଷଣ କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ, ଏ ଏହାର ବିଶେଷତାର
ବର୍ଣ୍ଣନ / ଚିତ୍ରଣ ଆବିଷ୍ରାଣ ଓ ଜୈବ ପରାମର୍ଶ ମଧ୍ୟ ଅଟେ।

ଘ) “ଅଧ୍ୟେ” ମାନେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ
ବା ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବୋର୍ଡର ଅଧ୍ୟକ୍ଷକୁ କୁଣ୍ଡାଏ।

ଘ) “ବାଣିଜ୍ୟିକ / ବ୍ୟବସାୟୀକ ଉପସ୍ଥିତ” ଅର୍ଥ
ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉପସ୍ଥିତ ନିମିତ୍ତ ଆନୁବାନିକ ଉପକ୍ଷେପ ଦ୍ୱାରା
ପାଞ୍ଚକ ଓ ପାଞ୍ଚ ସଂପଦରେ ସୁଧାର କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବ୍ୟବ୍ୟ
ଶିଷ୍ଟାଧିକାରୀ ଉପସ୍ଥିତ ଏଜ୍ସାର୍ଟ୍ସ (enzymes) କ୍ଷାଦ୍ୟ
ସୁରକ୍ଷା, ସୁବାସ, ପ୍ରାସାଧାନ, ଅବଦୁରଣ, ଥୋର୍ଡ୍ୟୁସ୍‌ଇନ୍ସ (thioesters), ରଙ୍ଗ, କୁବାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବା ସାହୁ, କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟୀକ
ଉପସ୍ଥିତ ନିମିତ୍ତ ଜୈବ ସଂପଦର ଅଭିର୍ଭବ ଉପସ୍ଥିତ ଅଟିମ ଉପସ୍ଥିତ
ଅଟେ, ବିକୁ ଦୃଷ୍ଟି, ଉଦ୍ୟାନ, କୁକୁଦା ପାଳନ, ଦୁଷ୍ଟ
ଉଦ୍ୟୋଗ, ପର୍ଯ୍ୟବ୍ୟବରେ କିମ୍ବା ମହୁମାକ୍ଷି ପାଳନରେ
ଉପସ୍ଥିତ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପାରାମର୍ଶର ପ୍ରକଳନ କିମ୍ବା
ପରମାଣୁର ପରାମର୍ଶର ଏହାର ଅଭିର୍ଭବ ନହେଁ।

ଘ) “ଜୀବିତ ତଥା ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭାଂଶୁ ବନ୍ଧନ”ର ଅର୍ଥ
ଜୀବାଂଶୁ ଜୈବ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବିରିତ
ଲାଭାଂଶୁର ବନ୍ଧନ ଯାହା ଧାରା ୨୧ ଅଧ୍ୟନରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଆଛି।

ଘ) “ସ୍ଵାକ୍ଷୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ” ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅନୁତ୍ରେବ
୨୪ମା(ଖ)ର ଜାଗ (୧) ଏବଂ ଅନୁତ୍ରେବ ୨୪ମା(ଥ)ର
ଖଣ୍ଡ (୧) ଅନୁସାରେ ପାଞ୍ଚକ ଏବଂ ନଗରପାଳିକା, ଦୂଷତ
ଏହାର ଅନ୍ୟ କିମ୍ବା ଜୀବ ହୋଇପାରେ, ଏବଂ ପାଞ୍ଚକ କିମ୍ବା
ନଗରପାଳିକାର ଅନୁପସ୍ଥିତରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି
ଉପବନ୍ଧ କିମ୍ବା କୌଣସି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧ୍ୟାୟମ ବା ରାଜ୍ୟ
ଅଧ୍ୟାୟମର ଅଧ୍ୟନରେ ଗଠିତ ସ୍ଵର୍ଗାସିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
ବୁଝାଏ।

ଘ) “ସବସ୍ୟ” ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିମ୍ବା
ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବୋର୍ଡର ସବସ୍ୟ ତଥା ସେଥୁରେ
ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ଅଭିର୍ଭବ ଅଟିବିର୍ଭବ ଅଟେ।

ଘ) “ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ” - ଧାରା ୮
ଅଧ୍ୟନରେ ମୁଖ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା
କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକୁ କୁଣ୍ଡାଏ।

ଘ) “ନିର୍ବିତଣ” ଅର୍ଥ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟମ ଅଧ୍ୟନରେ ନିର୍ବିତ
ହୋଇଥିବା ଆଗରା।

୦) "ଧାର୍ଯ୍ୟ ନିୟମ" ଏହି ଅନୁମାନ ଅଧିକରେ ପ୍ରଷ୍ଟୁତ ଧାର୍ଯ୍ୟ ନିୟମକୁ ଦୁଆଁଏ ।

୧) "ଅନୁସଂହାନ" ଅର୍ଥ କୌଣସି ଜେବ ସଂପଦର ଅଧ୍ୟନ କିମ୍ବା ଶୁଣୁଛି ପରିଚିତ ଭାବରେ ଅନେକଷ କିମ୍ବା ଏହାର ପ୍ରୋଦେଶିକାୟ ଉପଯୋଗ ଆଟେ, ଯାହା ଜେବ ପ୍ରଶାକା, କୀବଳ ଜୀବ କିମ୍ବା କୌଣସି ଉପଯୋଗ ନିମାତେ ଉପାଦକୁ ପ୍ରୟୁକ୍ତି କରିବାରେ, ବୃପ୍ତାନ୍ତରେ କରିବାରେ ବା ପ୍ରକ୍ରିୟାବଳେ କରିବାରେ ଏହାର ଉପର ଉପଯୋଗ କରିଥାଏ ।

୨) "ରାଜ୍ୟ ଜେବ ବିବିଧତା ଦୋର୍ଡ଼" ଧାରା ୨୭ ଅଧିକରେ ପ୍ରୟୁକ୍ତି ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟ ଜେବ ବିବିଧତା ଦୋର୍ଡ଼ ।

୩) ଦାର୍ଘ୍ୟାୟ ଉପଯୋଗ ଅର୍ଥ ଜେବ ବିବିଧତାର ଆଶ୍ରମୁକ୍ତିକୁ ଏଇଛି ରାତିରେ ତଥା ଏଇଛି ହାରରେ ଉପଯୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯେପରି ଜେବ ବିବିଧତାର ଦାର୍ଘ୍ୟକାଳାନ ହୃଦ ନହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏବଂ ଉପରେ ପାଇଁବ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଆଖାକୁ ପୁରା କରିବାର ସମାବନାକୁ ବଜାୟା ରଖାଯାଇ ପାରିବ ।

୪) ମୂଲ୍ୟକୁ ପଦାର୍ଥ ମାନେ ଏଇକି ପଦାର୍ଥ ଅଟେ ଯେଉଁଥିରେ ଦୂଷ ବା ପର୍ଯୁ ଚିହ୍ନାଯାଇ ନଥିବେ ବା ଶାରିତାକ ଭାବରେ ଅବିଳେବ ବୃପ୍ତରେ ଏହାର ଆଶ ବା ନିର୍ଜୀବ ଅତର୍କୁ ହୋଇଥିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୨

ଜେବ ବିବିଧତାକୁ ପାରବା / ବ୍ୟବହାର କରିବା ନିମାତେ ନିୟମ

କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିକ ଧାରା
ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ
ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତ୍ଵପତ୍ର
ଅନୁମାନ ଦିନ
ଜେବ ବିବିଧତା
ସମ୍ବନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ
ବଜାୟାର ପାଇଁବନାହିଁ

୧. (୧) ଉପଧାରା (୧)ରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ ଅଛି ଯେ କୌଣସି ବାନ୍ତି, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତ୍ଵପତ୍ରକ ପୂର୍ବ ଅନୁମାନ ଦିନ ଭାବରେ ଥିବ କୌଣସି ଜେବ ସଂପଦ କିମ୍ବା ଅନୁସଂହାନ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଦେବପାତ୍ରିକ ଉପଯୋଗ ନିମାତେ ଅଥବା ଜେବ ସର୍ବେଶଶ ଓ ଜେବ ଉପଯୋଗ ନିମାତେ ଏଥୁ ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁରକା ପାଇ ପାଇବ ନାହିଁ ।

(୨) ଉପଧାରା (୧)ରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତ୍ଵପତ୍ର ନିକଟରୁ ଅନୁମାନ ନେବାପାଇଁ ଚାହୁଁଛି ଭାବା ନିମ୍ନ ପ୍ରବାରାର ଅଟେ ।

(ବ) ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ନାମରିକ ହୋଇଥିବ ।

(ଶ) ଭାବରେ ଏଇଛି ନାମରିକ ଯିଏ ଆୟକର ଅନୁମାନ ୧୯୭୧ ଧାରା ୨ ର ଖଣ୍ଡ (୩୦) ଅନୁସାରେ ପ୍ରବାସ ହୋଇନଥିବ ।

(ଗ) ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଗୋଷାଗତ ସଂଘ ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ / ସଂଗଠନ

(ଦ) ଯାହା ଭାବରେ ସଂଗଠିତ ବା ପଞ୍ଜିକୃତ ୧୯୭୧ ର ୪୩ ହୋଇନଥିବେ, ବା

(୩) କୌଣସି ନିୟମର ଅଧିକରେ ଭାବରେ ସଂଗଠିତ ବା ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହାର ସେଯାର ପୁଣି ବା ପରିଚାଳନାରେ କୌଣସି ଅଣ ଭାବରେ ଅଂଶକର ଥିବେ ।

୪. କୌଣସି ବାନ୍ତି, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତ୍ଵପତ୍ରକ ପୂର୍ବ ଅନୁମାନ ଦିନ, ଭାବରେ ଉପାଦନ କିମ୍ବା ଭାବରେ ନିର୍ମାଣକୁ ଜେବ ସଂପଦ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଅନୁସଂହାନର ପରିମାଣକୁ ଏଇକି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଯିଏ କି ଭାବରେ ନାମରିକ ହୋଇଥିବ କିମ୍ବା ଭାବରେ ଏଇକି ନାମରିକ ହୋଇଥିବ ଯାହାକୁ ଆୟକର ଅନୁମାନ ୧୯୭୧ ଧାରା ୨ ର ଖଣ୍ଡ (୩୦) ଅନୁସାରେ ପ୍ରବାସ ବୁନ୍ଦାଯାଇଥିବ କିମ୍ବା ଆଗନତଙ୍କ ଗୋଷାଗତ ସଂଘ ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ / ସଂଗଠନ ଯାହା ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇନଥିବ ଅଥବା ଯେଉଁଥିରେ ଏହାର ସେଯାର ପୁଣି କିମ୍ବା ପରିଚାଳନାରେ କୌଣସି ଅଣଭାବରୀ ଅଣଶିକାର ହୋଇଥିବ ।

ଫର୍ମିକରଣ – ଏହି ଧାରା ପ୍ରଯୋଜନ ହେଉଛି, ଜେବ ବିବିଧତା ଅତର୍କୁ ଅନୁସଂହାନ ବାବକପତ୍ରର ପ୍ରକାଶନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସେମିନାର ବା କାର୍ଯ୍ୟକାଳରେ କୌଣସି ସୂଚନା ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଦିଆଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ ଅର୍ଥାତ୍ ହସାତର କରାଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ, ଯଦି ଏଇକି ପ୍ରକାଶନ ଲେଖୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାବି କରାଯାଇଥିବା ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନର ଅନୁସାରେ ହୋଇଥିବ ।

୫. (୧) ଧାରା ୩ ଓ ଧାରା ୪ ର ପ୍ରାବଧାନ ଏଇକି ସହଯୋଗ ଅନୁସଂହାନ ପରିଯୋଜନାକୁତ୍ତିକୁ ଲାଗୁ ହେବନାହିଁ, ଯାହା ଜେବ ସଂପଦ ବା ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧ ସୂଚନାକୁତ୍ତିକୁ ବିଭିନ୍ନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଯାହା ମଧ୍ୟରେ ଭାବରେ ଥିବା ସରକାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅତର୍କୁ ଅଟେ ତଥା ଅନ୍ୟ ଦେଶର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ହସାତର

କିମ୍ବା ବିନିମୟ କରୁଛନ୍ତି । ସହି ଏକବି ସହଯୋଗା ଅନୁସଂଧାନ ପରିଯୋକନା ଉପଧାରା (ନା)ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସର୍ବକୁ ପୁରା କରୁଛି ।

ଧାରା ୩ ଓ ଧାରା ୪
କିମ୍ବା ସହଯୋଗକୁଠିବ
ଅନୁସଂଧାନ
ପରିଯୋକନ ନିମତ୍ତେ
ଲାଗୁ ହେବନାହିଁ ।

(୨) ଉପଧାରା (୧)ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବା ସହଯୋଗା ଅନୁସଂଧାନ ପରିଯୋକନାକୁ ବାବ ଦେଇ ଥାଣ୍ଡ ସମ୍ପତ୍ତି ପରିଯୋକନା ଯାହା ଏହି ଅଧ୍ୟନିଯମ ପ୍ରାମାଣିକ ପୂର୍ବକୁ ପୁରା କରାଯାଇଥିବା ଦୁଇ ଦ୍ୱାରା ଆଧାରିତ ଅଟେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । ଏହି ସାମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଦୁଇର ପ୍ରାବଧାନ ଏହି ଅଧ୍ୟନିଯମର ପ୍ରାବଧାନ ତଥା ଉପଧାରା (ନା)ର ଖଣ୍ଡ (କ) ଅନୁନ୍ତରେ କାରି କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ମାର୍ଗଦର୍ଶକାର ବିଶେଷ ଅଟେ କା ଅବୈଧ ଅଟେ ।

(୩) ଉପଧାରା (୧)ର ପ୍ରାଯୋକନ ନିମତ୍ତେ ଅନୁସଂଧାନ ପରିଯୋକନାକୁଠିବ,
(ବ) କେବୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମତ୍ତେ ଉଲ୍ଲେଖିତ କରାଯାଇଥିବା
ନାଟି ସମ୍ପଦ ମାର୍ଗ-ଦର୍ଶନର ଅନୁରୂପ ହେବ ।
(ଘ) କେବୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ କରାଯିବ ।

ବେଳିକ ସଂପଦ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ପାଇଁ
ଆବେଦନ ରାଶ୍ୟ
ଦେଇ ବିବିଧତା
କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
ଅନୁମୋଦନ ଦିନ
ହୋଇପାଇବ ନାହିଁ ।

୭. (୧) କୌଣସି ବ୍ୟାକ୍ କୌଣସି ସଂପଦ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ପାଇଁ,
ତାହାର ଯେଉଁ ନାମ ହେଉଳା ବାହିକ୍, ଭାରତରେ କିମ୍ବା
ଭାରତ ବାହାରର କିମ୍ବା ଅନୁସଂଧାନ କିମ୍ବା ପୂର୍ବକା ଉପରେ
ଆଧାରିତ କୌଣସି ଆଦିଶାର ନିମତ୍ତେ କିମ୍ବା ଭାରତରେ
ପ୍ରାୟ କୌଣସି ସଂପଦ ଉପରେ ଆଧାରିତ ପୂର୍ବକା ପାଇଁ
ଆବେଦନ କରିବା ପୂର୍ବକୁ ରାଶ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା
କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାୟ ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଆବେଦନ କରି ପାଇବେ ନାହିଁ ।
ସବି କୌଣସି କ୍ୟାତି ପେଟେଣ୍ଟ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରୁଛନ୍ତି,
ତେବେ ରାଶ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅନୁମତି
ପେଟେଣ୍ଟଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ କରାଯିବା ପରେ ନିଆୟାରପାଇବ କିନ୍ତୁ
ଏହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ପେଟେଣ୍ଟ ରାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା
ପୂର୍ବକୁ ଦେଇ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ
ହେବ ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରୁ ଆସିଥିବା
ଆବେଦନ ପତ୍ରକୁ ପ୍ରାୟ କରିବାର ୧୦ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏହାର
ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରକରିଯା ଶେଷ କରିବାକୁ ହେବ ।

(୮) ରାଶ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ଏହି ଧାରା ଅନୁନ୍ତରେ
ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ଲାଗୁ କରିବାକୁ
କରିବାକୁ ହେବ ।

ନିମତ୍ତେ ‘ଫି’ କିମ୍ବା ରଯାନଟି ଅଥବା ଉଲ୍ଲେଖିତ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ,
କିମ୍ବା ଏହି ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଦାରା, ବ୍ୟବହାରୀଙ୍କ ଉପଯୋଗରୁ
କର୍ତ୍ତୃ ଆର୍ଥିକ ଲାଭର ଅଂଶ ସହିତ ଯେତେବେଳେ
ସର୍ବ ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ।

(୯) ଏହି ଧାରାର ପ୍ରାବଧାନ କୌଣସି ବ୍ୟାକ୍ ପ୍ରତି ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବନାହିଁ
ସିଏ ସଂପଦ ଦାରା ଆବଳନ୍ତ ଅନୁମୋଦିତ କୌଣସି ବ୍ୟା
ପ୍ରକାଚାର ସଂରକ්ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ବିଧୁ କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟକ୍ଷା
ଅନୁନ୍ତରେ ଆବେଦନ କରୁଥା’ ତି ।

(୧୦) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଉପଧାରା (ନା)ରେ ଉଲ୍ଲେଖି
ବିଧୁ ଅନୁଷ୍ଠାରେ, ସଂପ୍ରତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଏକବି ଅଧ୍ୟକ୍ଷା
ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ସେହି ଦିନିର ବା ଦସ୍ତାବିଦ
ଦେଇବରେ ବିବିଧତା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିବା
ଆବଶ୍ୟକ ।

୧. ଏକବି କୌଣସି ବ୍ୟାକ୍ ସିଏ ଭାରତର ନାଗରାକ ହୋଇଥିବ
କିମ୍ବା ଓଦୋଗାର ସଂପଦ ବା ସଂଗଠନ ସାହା ଭାରତରେ
ପଞ୍ଜିକ୍ ହୋଇଥିବ, ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାରୀଙ୍କ ଉପଯୋଗ
ନିମତ୍ତେ କୌଣସି ଦେଇ ସଂପଦ ପ୍ରାୟ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା
ବ୍ୟବହାରୀଙ୍କ ଉପଯୋଗ ନିମତ୍ତେ ଜୈବ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ
ଜୈବ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଭାରି ଜୈବ ଦେଇ ବିବିଧତା କେବଳକୁ
ପୂର୍ବକୁ ସୂଚାତ କରାଯାଇଥିଲେ ତାହା ପ୍ରାୟ କରାଯିବ
ନହେବ ନାହିଁ ।

ମାତ୍ର ଏହି ଧାରାର ପ୍ରାବଧାନ ପ୍ରାମାଣ୍ୟ ବ୍ୟାକ୍ ବା ସେହି
ଆବେଦନ ସମ୍ମୁଦ୍ର ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବନାହିଁ ଯାହାର
ଅଭିର୍ଦ୍ଦିନ ଦେଇ ବିବିଧତାକୁ ବଢାଇଥିବା ବା ତାକୁ କରୁଥିବା
ବୃକ୍ଷକ ଓ ବେଳ୍ୟ ଯେଉଁଠାରେ ଦେଖା ଉପରେ ବ୍ୟବହାର
କରୁଛନ୍ତି ।

ଅଧ୍ୟାୟ -୩
ରାଶ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ

୮. (୧) ଯେବେ କେବୁ ସରକାର ଭାବପତ୍ରରେ ବିଜ୍ଞାପ୍ତି ଦ୍ୱାରା
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବେ ସେହି ଭାବରେ ତାରକ୍ଷା ଠାର୍ ଏହି ଅଧ୍ୟକ୍ଷାର
ପ୍ରାଯୋକନ ନିମତ୍ତେ କେବୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାଶ୍ୟ ଦେଇ
ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ନମକ ଏକ ମଧ୍ୟକାରୀ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ
(୨) ପୂର୍ବେତ୍ର ରାଶ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ, ଆବଳନ୍ତ

କେବୁ ପ୍ରାଯୋକନ
ନିମତ୍ତେ ଜୈବ ସଂପଦ
ପ୍ରାୟ କରିବା ପାଇଁ
ରାଶ୍ୟ ଦେଇ ବିବିଧତା
ବୋର୍ଡର୍ ପୂର୍ବ ସୂଚା
ନରିବା

ଏହ ମନ୍ତ୍ରା (ନିଗମ) ହେବ, ଯାହାର ଚିରପ୍ଲାୟା ଜରାଧୁବାରା
ଏବଂ ସାଧାରଣ ମୋହର ରହିବ ତଥା ଯାହାଦ୍ଵାରା ପ୍ଲାୟା ଓ
ଅସ୍ତ୍ରାନର ସପରି ଅର୍ଜିତ କରିବା, ଧରି ରଖିବା, ବ୍ୟୟ
କରିବା ତଥା ଚାଲି କରିବାର ସମତା ରହିଥିବା ତଥା ସେହି
ନାମରେ ମନ୍ତ୍ରମା କରିପାରିବ ଓ ତା' ବିଶୁରଗେ ମଧ୍ୟ
ମନ୍ତ୍ରମା ବରାପାର ପାରିବ ।

(୩) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣର ପ୍ରଧାନ ବାର୍ତ୍ତାଳୟ
ଚେତ୍ରରେ ହେବ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ
କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ଦ୍ୱାରା ଜାରିର ଅନ୍ୟ
ପ୍ଲାୟାରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପ୍ଲାୟା କରି ପାରିବେ ।

(୪) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ ନିମ୍ନଲିଖିତ
ସବସାମାନ୍ୟକୁ ନେଇ ଗଠନ କରାଯିବ ସଥା :-

(କ) ଅଧ୍ୟେ, ଯିଏ ଖାତି ସଂପର୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବ, ଯାହାକ
ନିକଟରେ କୈବ ବିବିଧତା ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
ଉପଯୋଗ ତଥା ଲାଗାଂଶର ସମତାପୂର୍ବ ବନ୍ଦନ ରତ୍ନାଦି
ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆନ ଓ ଅନୁରୂପ ରହିଥିବ, ଯାହାକୁ
କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୋଗ କରାଯିବ ।

(ଖ) କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ନିକଣ ପଦପ୍ରସ୍ତୁତ (Ex-
officio)ସବସାମାନ୍ୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରି କରାଯିବ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ଆଦିବାସୀ (ଜନଜାତି) କାର୍ଯ୍ୟ ସମକ୍ଷର ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର
ପ୍ରତିନିଧିତ୍ବ କରିବା ପାଇଁ ଦୂର କଣ ସଦସ୍ୟ ଯେଉଁମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଅନୁରୂପ ବନ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ବନ
ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ହେବେ ।

(ଘ) କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରି ସାତଳଣ ପଦପ୍ରସ୍ତୁତ
ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁମାନେ ସଂପୃଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ବ
କରିବେ, ତାହା ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ଅଟେ -

- କୃଷି ଅନୁସଂହାର ଏବଂ ଶିକ୍ଷା
- କୈବ ପ୍ରଦେଶୀରିକି
- ସାମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣକ ବିକାଶ
- ବୃକ୍ଷ ଏବଂ ସହକାରିତା
- ଔଷଧ ଏବଂ ହୋମିଓଥ୍ୟକର ଭାରତୀୟ ପରିବିତ୍ରି
- ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରସ୍ତରିକିତ୍ୟା
- ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ଶିଦ୍ଧାରୀକ ଅନୁସଂହାର

(ଘ) ପାଷଣଙ୍କ ବେସରକାରୀ ସଦସ୍ୟ, ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏବଂ
ବୈଜ୍ଞାନିକ ମଧ୍ୟରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରି କରାଯିବ ଯେଉଁମାନଙ୍କର

ନିକଟରେ କୈବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ, କୈବ ସଂପଦର
ବାର୍ତ୍ତାଳୟ ଉପଯୋଗ ଓ କୌଦ୍ୟପଦର ଉପଯୋଗ ଦ୍ୱାରା
ଜୟର୍ଣ୍ଣ ଲାଗାଂଶର ସମତାପୂର୍ବ ଆଶ ବନ୍ଦନ ସମକ୍ଷର
ବିଶେଷ ଆନ ଓ ଅନୁକୂଳବ ରହିଥିବ, ଏବଂ ଭାବେୟାଗର
ପ୍ରତିନିଧି କୈବ ସଂପଦର ସଂରକ୍ଷକ, ସ୍ଵର୍ଗକ ତଥା ଆନର
ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିବେ ।

(୯) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣର ପଦପ୍ରସ୍ତୁତ
ଅଧୁକାରକୁ ବାବ ଦେଇ ଏହାର ଅଧ୍ୟେ ଏବଂ ସବସାମାନ୍ୟକୁ
ପଦଅବଧ ଏବଂ ସେବାର ସର୍ବ ଏହିଜଳି ହେବ ଯାହା କେତ୍ର
ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ କରାଯିବ ।

(୧୦) ଅଧ୍ୟେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣର ମୂଳ୍ୟ
କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ହେବେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିହିତ ହୋଇଥିବା
ସମତାର ପ୍ରଯୋଗ କରିବେ ଓ କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଳନ କରିବେ ।

(୧୧) କେତ୍ର ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣର
କୌଣସି ସବସାମାନ୍ୟ ପଦକ୍ରମ ବିହିତ କରିବେ ଏବଂ
ସେହି ସବସାମାନ୍ୟ ପଦକ୍ରମ କରିବେ ।

(୧୨) ସିଏ ବେବାକିଆ ଗୋପିତ ହୋଇଥିବେ ।
(୧୩) ସିଏ ଏଇକି ଅପରାଧରେ ଦୋଷାରୂପେ ସାକ୍ଷୀ
ହୋଇଥିବେ ଯେଉଁଥିରେ କୈବିଧତା କୁଷଳ କରିବେ ।
(୧୪) ସିଏ ଶାରୀରାକ ତଥା ମାନସିକ ପୂର୍ବ ସଦସ୍ୟ ହୋଇ
ବାର୍ତ୍ତାକରିବା ନିମନ୍ତେ ସମ୍ମାନ ନଥିବେ ।
(୧୫) ସିଏ କିମ୍ବା ପଦବାର ଦୂରୁଗୋପ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି,
ଯାହାଦ୍ଵାରା ସେ ପଦବାରେ ରହି ଲୋକହିତ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ
କରିବା ହାନାକାରକ ଅଟେ ।

(୧୬) ସିଏ ଏଇକି ସଂପରି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁଧ ଅର୍ଜିତ
କରିଥିବେ ଯାହାଦ୍ଵାରା ସଦସ୍ୟ ପୂର୍ବ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରେ
ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବ ।

(୧୭) ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣର ଏଇକି ସମୟ
ଓ ସ୍ଵାନରେ ଅଧୁବେଶନ କରାଯିବ ତଥା ନିଜର
ଅଧୁବେଶନର ବାର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଥିବ ।
କୋମନ ବି ଆବଶ୍ୟକ ସବସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ପ୍ରକାରର ଏଇକି ନିୟମର ପାଳନ କରାଯିବ ଯାହା ବିହିତ
କରାଯାଇଥିବ ।

ଅଧ୍ୟେ ଏବଂ
ସବସାମାନ୍ୟ ପଦକ୍ରମ
କରିବାର
କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ
ହେବେ ।

ଅଧ୍ୟେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ
ମୂଳ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ
ହେବେ ।

ସବସାମାନ୍ୟ
ପଦକ୍ରମ
କରିବା
କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ
ହେବେ ।

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ
ଅଧୁବେଶନ

୭. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର ଅଧ୍ୟସ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର ଅଧୁବେଶନର ଅଧ୍ୟସତା କରିବେ।

୮. ଯଦି ଅଧ୍ୟସ କୌଣସି କାରଣରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର ଅଧୁବେଶନର ଉପର୍ଯ୍ୟତ ହୋଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ତେବେ ସେହି ଅଧୁବେଶନର ଉପର୍ଯ୍ୟତ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଜାଁ ଯାଇଥିବା ଅଜ୍ୟ ଏକ ସଦସ୍ୟ ସେହି ଅଧୁବେଶନର ଅଧ୍ୟସତା କରିବେ।

୯. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର କୌଣସି ଅଧୁବେଶନରେ, ଏହାର ସମ୍ବୂଧନ ଆସୁଥିବା ସମୟ ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପର୍ଯ୍ୟତ ଥିବା ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ବହୁମତକୁ ଆଧାର କରି କରାଯିବ ଏବଂ ମତ ସମ୍ମାନ ପାଇଲୁ ପରିପ୍ରତିରେ ଅଧ୍ୟସ କିମ୍ବା ତାଙ୍କେ ଅନୁପର୍ଯ୍ୟତରେ ଅଧ୍ୟସତା କରୁଥିବା ସଦସ୍ୟ ଦିତ୍ୟା ମତ ବା କିର୍ଶାୟକ ମତ ଦେଇ ପାରିବେ।

୧୦. ପ୍ରତୋଳ ସଦସ୍ୟ ଯିଏ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ମଧ୍ୟ, ପ୍ରତୋଳୀ, ପରୋକ୍ଷ ବା ବାର୍ତ୍ତାଗତ ବୁଝେ ଅଧୁବେଶନରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବାକୁ ଥିବା ବିଷୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବା ଆଗ୍ରହୀ ଅଟେକି, ତେବେ ନିଜର ସମ୍ବନ୍ଧ ଦିଅ ଆଗ୍ରହୀ ପ୍ରକଳ୍ପ କରିବେ ଏବଂ ତାହା ଲାଗୁଗାରିବା ପରେ ସମ୍ଭବ ବା ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇଥିବା ବାକ୍ତି ସେହି ଅଧୁବେଶନରେ ତାର ନେବେ ନାହିଁ।

୧୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଲେବକି ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗ୍ରହ ହେବ ନାହିଁ।

(କ) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର କୌଣସି ପଦ ଶାକି ଥିଲେ କିମ୍ବା ଏହାର ଗଠନରେ କୌଣସି ତୃତୀୟ ଥିଲେ,

(ଖ) କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସଦସ୍ୟ ରାବରେ ନିମ୍ନ୍ତି ଦେବା ସମୟରେ ତୃତୀୟ ରହିଲେ।

(ଘ) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣ ପ୍ରତିଯାରେ ଅକିମ୍ବାରିତ ଯାହାଦାରା କୌଣସି ବିଷୟର ଜଳ୍କର୍ଷତା ଉପରେ ପ୍ରତାବା ପଢ଼ୁଥିବା।

୧୨. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣ କୃଷି ଛେଦ ବିବିଧତା ବିଷୟର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସମିତିର ଗଠନ କରିପାରିବେ।

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେଦ
ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର
ଅନ୍ତିମ

୧୩. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌଣସି ବିଦିଧତା ପ୍ରାଥମିକ କୃଷି କୌଣସି ବିଦିଧତା ବିଷୟର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସମିତିର ଗଠନ କରିପାରିବେ।

ଶୁଣିକରଣ: - ଏହି ଗପଧାରାର ପ୍ରୟୋଜନ କୃଷି କୈବିଧିରେ ବିବିଧତା ଅର୍ଥ କୃଷି ସଂକ୍ଷିତ ପ୍ରକାଶତା ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଜଳାଳି ପ୍ରକାଶତାର ଲେବ ବିବିଧତା ଅଛେ।

୨. ଉପଧାରା (୧) ର ପ୍ରାବାହି ଜପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବ୍ରଦ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ନିପକାଳ ରାତ୍ରିଯ ଲେଖି ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଏହି ଅଧିକାରୀମ ଅଧିକରଣ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦଶତାହିଁ ନିର୍ବିଚାର ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ଅନୁପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ସେହିକି ସଂଖ୍ୟାର ସମିତି ଗଠନ କରିଯାଇଛେ ଯାହା ସେ ଉପରୁକ୍ତ ମନେ କରିବେ।

ପା, ଏହି ଧାରା ଅଧ୍ୟନରେ ଗଠିତ ସମିତିରେ ଏଇକି ବ୍ୟକ୍ତି
ଯିଏ କି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌଣସି ଦିବିଧିତା ପ୍ରାବଳ୍ୟାନର ସମସ୍ୟା
ହୋଇଲାଥୁବେ ମାତ୍ର ମଧ୍ୟ ଜୀବପ୍ରସ୍ତୁତ ମନେ କରାଯାଏ ତେବେ
ତାଙ୍କ ସହସ୍ରତ କରାଯାଇ ପାରିବ ଓ ସମିତିର କୌଣସିରେ
ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକୁମରେ ଭାଗ ନେବାର ଅଧିକାର
ରହିବ ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ମତ ଦେବାର ଅଧିକାର ରହିବ କାହିଁ

୪. ଉପଧାର (୨) ଅଧିକରେ ଗଠିତ ସମିତିର ସଦସ୍ୟ
ରୂପ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ସମିତିର ବୌଦ୍ଧକରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା
ନିମିତ୍ତେ ବେଳେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଭାଗ ବା ଏହି
ପ୍ରାୟ ଉପରିବାପାଇଁ ହଳଦାର ହେବେ ।

୧୪. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀଆ ତେବେ ବିଦ୍ୟାଧା ପ୍ରାଥମିକଶାଳା ନିଜର ଏକଳି ରାଷ୍ଟ୍ରୀଆ ତେବେ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ନିୟୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟାଧା ପ୍ରାଥମିକଶାଳା
କରିପାରିବେ, ଯେଉଁମାନେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷିତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷର ନିଭର ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଓ କର୍ମଚାରୀ
କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦକ୍ଷତାପୂର୍ବ ଭାବରେ କରିପାରିବେ ହୋଲି ମନେ
କରାଯିବି।

୨. ଗାସ୍ତୁଯ କେବ ବିଧିଟା ପ୍ରାଥମିକରଣର ଅଧିକାରୀ ଓ
ଆନ୍ୟ କର୍ମ୍ଚାରୀଙ୍କ ସେବାରେ ନିବନ୍ଧନ ଉଠା ସର୍ଗ ଏହିଲ୍ଲେ
ହେବ ଯାହା ଦିନ୍ଯମିତ୍ର ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ଵିତ କରାଯିବ ।

୧୪. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ଦିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣର କୌଣସି ଆବେଦନ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ଦିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣ ଆବେଦନ କିମ୍ବା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ଦିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମ୍ନତେ ପ୍ରାଥମିକ ସଦସ୍ୟର ସ୍ଵାକ୍ଷର ଦ୍ୱାରା ଉପର୍ଯ୍ୟାମ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ଦିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦିତ ତଥା ଅନ୍ୟ ଲିଖିତ ମୁଦ୍ରିତ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ଦିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମ୍ନତେ ପ୍ରାଥମିକ ଅଧିକାରାର ସ୍ଵାକ୍ଷର ଦ୍ୱାରା ଅଧିପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥାଏ।

ନିଯମ

୧୭. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଲିଖ୍ତ ଚାପେ ସାଧାରଣ ବା ବିଶେଷ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର କୌଣସି ସହସ୍ର ବା ଅଧିକାରୀ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାହିଁକୁ ଏଇଲି ସର୍ବ ଅଧିନରେ ରହି ଯଦି କିଏ, ଏହି ଆଦେଶରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହୋଇଥିବା, ଅଧିକାୟମ ଅଧିନରେ ଏଇଲି କ୍ଷମତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଧାରା ୫୦ ଅଧିନରେ ପାଳନ କରିବ ଏବଂ (ଧାରା ୨୭ ଅଧିନରେ ବିନିଯମ ତିଆରି କ୍ଷମତାକୁ କାବ ଦେଇ) ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯିବ, ସେହି କ୍ଷମତା ଅର୍ପଣ କରାଯାଇ ପାରେ।

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର
ବ୍ୟାୟ ଲାଗନର ପାଇଁ
ଏକହିନ୍ତା ପାଇଁ
ବ୍ୟାୟ ନିର୍ବିର
କରାଯିବ।

୧୮. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ସହସ୍ରକୁ ଦ୍ୟାୟାରଥିବା ବେଳନ ଏବଂ ଜଳା ତଥା ପ୍ରକାଶନିକ ବ୍ୟାୟ, ଯାହାର ଅନ୍ତରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦେବା ବେଳନ, ଜଳା ଓ ପେନସନ୍ ଜଳାଦି, ଜାରତର ସଂଚିତ ଏକହିନ୍ତା ପାଇଁ ବ୍ୟାୟ ନିର୍ବିର କରାଯିବ।

ଅଧ୍ୟେ ୪

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର କାର୍ଯ୍ୟ ଓ କ୍ଷମତା

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର
ବ୍ୟାୟ ଓ କ୍ଷମତା

୧୯. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ଧାରା ୩, ଧାରା ୪ ଓ ଧାରା ୨ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷୁଯାକଳାପକୁ ବିନିଯମିତ କରିବାପାଇଁ ତଥା ବିନିଯମ ଦ୍ୱାରା ଜୈବ ସଂପଦର ବ୍ୟାବହାର ତଥା ଜାଗାଶରେ ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଂଶ ବନ୍ଧନ ନିମତ୍ତ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶାକା କାରି କରିବାର ବାୟାରୁ ରହିବ।

୨. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଧାରା ୩, ଧାରା ୪ ଓ ଧାରା ୨ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କ୍ଷୁଯାକଳାପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ମଞ୍ଚର କରିପାରିବେ।

୩. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ

(କ) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ ଏହା ବିଲିନ୍ ଜପାଦାନର କାର୍ଯ୍ୟାୟା ଉପଯୋଗ ଏବଂ ଜୈବ ବିବିଧ ସଂପଦର ବ୍ୟବହାରରୁ ଉପର୍ଯ୍ୟ ଲାଭର ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଂଶ ବନ୍ଧନ ସମଝରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ ପାରିବ।

(ଖ) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତାର ମହିମାପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବଛିବାରେ ଯାହା ଏତିହୟକାରୀ ଜାବରେ ଧାରା ୩୭ର ଉପଧାରା (୧)ର ଅଧିନରେ ଅନୁଯତ୍ତାର କରାଯାଇଛି।

୩୩. ଏଇଲି ଏତିହୟକାରୀ ପରିଚାଳନା ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇପାରିବ।

(ଗ) ଏଇଲି ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ବାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବ ଯାହା ଏହି ଅନୁମାନର ପ୍ରାଧିକରଣ ବାର୍ଯ୍ୟନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯିବ।

୪. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଉପରୟ ଜାରତରେ ପ୍ରାୟ କୌଣସି ଜୈବ ସଂପଦ କିମ୍ବା ଏଇଲି ସଂପଦ ସହିତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବୈଶିକ ସଂପଦ ଯାହା ଜାରତର ବ୍ୟୁଧି ହୋଇଛି, ଜାରତ ବାହାରେ କୌଣସି ଦେଶରେ ଏହାର ଅଧିକାର ମଞ୍ଚର କରିବାର ଦିରାଧରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରିବ।

ଅଧ୍ୟେ - ୫

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ

୧୯. ୧. ଧାରା ୩ର ଉପଧାରା ୨ର ଉଲ୍ଲେଖ ଅନୁଯାୟ କୌଣସି ବ୍ୟାୟ ଯିଏ ଜାରତରେ ପ୍ରାୟ କୌଣସି ଜୈବ ସଂପଦକୁ କିମ୍ବା ଏହା ସହିତ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆନ୍ଦକୁ ଅନୁସଂହାନ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟାକ ଉପଯୋଗ କିମ୍ବା ଜୈବ ସର୍ବେଶଶ ଓ ଜୈବ ଉପଯୋଗ ନିମତ୍ତ ଅଥବା ଜାରତରେ ହେବାଥିବା ଜୈବ ସଂପଦ ସମଜାୟ କୌଣସି ଅନୁସଂହାର ପରିଶାମକୁ ପ୍ରାନ୍ତର କିମ୍ବା ଜାହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ଆବେଦନ କରିବାର ପଡ଼ିବ ଓ ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା ଏକ କାଣ୍ଡାର କରିବ।

୨. କୌଣସି ବ୍ୟାୟ, ସହି ଜାରତରେ କିମ୍ବା ଜାରତ ବାହାରେ ଧାରା ୨ର ଉପଧାରା (୧)ର ଉଲ୍ଲେଖ କୌଣସି ପେଟେଷ ନିମତ୍ତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର କୌଣସି ସଂପଦ ସରକ୍ଷଣ ନିମତ୍ତ ଆବେଦନ କରିବାଯାଇଁ ଗାହୁଛି, ତେବେ ସେ ସେହି ପ୍ରକାର ଓ ସେହି ଜାତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ଆବେଦନ କରିପାରିବ ଯାହା ବିହିତ କରାଯାଇଛି।

୩. ଉପଧାରା (୧) ଓ ଉପଧାରା (୨)ର ଅଧିନରେ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ପାଇଲାପରେ, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଯାହା ସେ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରିବେ ଓ ସହି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ତେବେ ଏଥୁ

କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
କରିବ ନିର୍ବିଧତା
ପ୍ରାଧିକରଣ
ଅନୁମୋଦନ

ନିମନେ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ମଣିଳା ଗଠନ କରାଯାଇ ଓ ଏହାର ପରାମର୍ଶ ନେବାପରେ, ଆଦେଶ ଦାରୀ ଏଥୁ ପାଇଁ ଚିଆରି କରାଯାଉଥିବା ବିନିଯମର ଅଧିନରେ ରହି ମନ୍ତ୍ରିବା ତଥା ଅନୁମୋଦନ କରିପାରିବେ । ଏହା ଏଇକି ସର୍ବ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଅଧିନରେ ରହିବ ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯିବ । ଯାହାର ଅଭିର୍ଗତ ରଯାକୁ ରୂପେ ଦେଇ ବାଙ୍ଗଲର ଅଧ୍ୟାପଣ ବା ଆବେଦନକୁ ନାମକ୍ରମ କରିବାର କାରଣ ସମ୍ବିଳିତ ହୋଇଥିବ ।

ମାତ୍ର ନାମକ୍ରମ କରାଯାଉଥିବା ଆଦେଶ, ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଶୁଣାଇବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ବିଆନ୍ୟାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

୪. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁମୋଦନର ମନ୍ତ୍ରିବାକୁ ସର୍ବଜନାନ ସୂଚନା ଦାରା ଲାଗାଇବେ, ଯାହା ଏହି ଧାରା ଅଧିନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

୨୦. ୧. କୌଣସି ମ୍ୟାଟି, ଯାହାକୁ ଧାରା (୧୯)ର ଅଧିନରେ ଅନୁମୋଦନ ସୂଚନା କରାଯାଇଛି ଏଇକି କୈବ ସମ୍ବଦ ବା ଏଥୁ ସମ୍ବଦତ ଆନକୁ, ଯାହା ଉପର ଅନୁମୋଦନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅଟେ, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣର ଆଦେଶ ଦିନା ହତ୍ତାତରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

୨. କୌଣସି ବାକ୍ତି ଉପଧାରା (୧)ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କୌଣସି କୈବ ସଂପଦ ବା ସେଥୁ ସମ୍ଭିଯ ଆନକୁ ପ୍ରାନ୍ତରଣ / ଅଭିର୍ଭବ କରିବାପାଇଁ ଚାହୁଁଥାବି ତେବେ ସେଇକି ରୂପରେ ଓ ଯାତିରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣକୁ ଆବେଦନ କରିବ ଯାହା ବିହିତ କରାଯାଇଛି ।

୩. ଉପଧାରା (୨)ର ଅଧିନରେ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ପାଇଲା ପରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ ଯାଆ କରିବେ, ଯାହା ସେ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରିବେ ଓ ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ତେବେ ଏଥୁ ନିମନେ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ମଣିଲା ଗଠନ କରାଯାଇ ଓ ଏହା ପରାମର୍ଶ ନେବାପରେ, ଆଦେଶ ଦାରୀ ଏଥୁ ନିମନେ ଚିଆରି କରାଯାଉଥିବା ବିନିମୟର ଅଧିନରେ ରହି ମନ୍ତ୍ରିବା ତଥା ଅନୁମୋଦନ କରିପାରିବେ । ଏହା ଏଇକି ସର୍ବ ତଥା ନିବନ୍ଧନ ଅଧିନରେ ରହିବ ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯିବ, ଯାହାର ଅଭିର୍ଗତ ରଯାକୁ ରୂପେ ଦେଇ ବାଙ୍ଗଲର ଆମାନାମାନାମାନ ନା

ଆବେଦନକୁ ନାମକ୍ରମ କରିବାର କାରଣ ସମ୍ବିଳିତ ହୋଇଥିବ ।

ମାତ୍ର ନାମକ୍ରମ କରାଯାଉଥିବା ଆଦେଶ, ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଶୁଣାଇବାର ଏକ ସୁଯୋଗ ବିଆନ୍ୟାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

୫. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁମୋଦନର ମନ୍ତ୍ରିବାକୁ ସର୍ବଜନାନ ସୂଚନା ଦାରା ଲାଗାଇବେ, ଯାହା ଏହି ଧାରା ଅଧିନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

୨୧. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ, ଧାରା ୧୯ ଦିନା ୨୦୧ ଅଧିନରେ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବ ସେ, ଏଇକି ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ, ଯାହାର ଅଧିନରେ ରହି ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଉପରକ୍ଷ କୈବ ସଂପଦର ଉପଯୋଗ ଉତ୍ସର୍ଗ କାର୍ଯ୍ୟ, ଏହାର ଉପ-ଉପାଦାନ, ଏହାର ଉପଯୋଗ ସମ୍ବିଳିତ ନୂଆ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇବା ବା କାନର ଏଥୁ ସମ୍ବିଳିତ ପ୍ରଦୟୋଗ କରାଯାଇବା ଆବେଦନ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ସ୍ଵାନୀୟ ଔଦ୍ୟମ ଓ ଲାଭାଶ୍ରମ ହଜାରାତକ ମଧ୍ୟରେ ପାରସ୍ପରିକ ରୂପରେ କରାଯାଉଥିବା ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ ଅନୁଯାରେ ସମତାତ୍ୱର୍ଥ ଲାଭାଶ୍ରମ ବର୍ଣ୍ଣନ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ ।

୨. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ ଏଥୁ ନିମନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଥିବା ବିନିମୟର ଅଧିନରେ ରହି ଲାଭାଶ୍ରମ କରନ୍ତିର ଅବଧାରଣାକୁ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଗୋଟିଏ ବା ସମ୍ପଦ ରାତିରେ ଲାଗୁ କରାଯିବ । ଅର୍ଥାତ୍:

(କ) ଦେଇବ ସଂପର୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧାରଣ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧୁକରଣ ବା ଲାଭାଶ୍ରମ କାବୀଦାରଙ୍କୁ ଯିଏ କି ଲାଭାଶ୍ରମ କାବୀଦାର ରାତିରେ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(ଖ) ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିନାର ଅଭିରଣ / ସ୍ଵାନାମାନ ।

(ଗ) ଏଇକି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପାଦାନ, ଅନୁଯାନ ଓ ବିକାଶ ଏକକର ଅବସ୍ଥାକ ଯାହା ଲାଗର ବାହିଦାର ରହମ ଲାଗନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

(ଘ) ଲାଭାଶ୍ରମ ଦେଇବାକ ସଂଘ, ଲାଗର ବାହା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ସ୍ଵାନୀୟ ଲୋକ ଯେଉଁମନେ କୈବ ସଂପଦ ଓ କୈବ

ସର୍ବୋକ୍ଷଣ ଓ ଜୈବ ଉପଯୋଗର ଅନୁସରଣ ଓ ବିକାଶ ସହିତ
ବୃଦ୍ଧି ଅଛନ୍ତି ।

(୩) ଲାଭର ବାବାଦାରର ନିମତ୍ତେ ମୂଳ ପୁଞ୍ଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

(୪) ଲାଭର ବାବାଦାରଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ କୌଣସି ବିବିଧ ଅନ୍ୟ
ଅଣ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ସାଥୀ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯିବ ।

୩. ଯେଉଁଠାରେ ଆବଶ୍ୟକ ରାଶିକୁ ଲାଭାଶ୍ୟ ବାହିବାର
ଆବେଦନ ଦିଆଯାଏ, ସେଠାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା
ପ୍ରାକୃତିକ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯିବ ।

ମାତ୍ର, ଯେଉଁଠାରେ ଜୈବ ସଂପଦ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ କୌଣସି
ନିର୍ବିଶ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ମନ କିମ୍ବା ସଂଗଠନ ଠାରୁ
ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ, ସେହି ଜଳି ସ୍ଵର୍ଗରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଦ୍ୱାରା ବୌଦ୍ଧିକାର ନିବନ୍ଧନ
ଅନୁସାରେ ଏ ଏକାଇ ରାଜୀନାମାର, ସମ୍ମନ ରାଶିକୁ ସିଧାସଳଖ
କରାରେ ନିର୍ବିଶ ବ୍ୟକ୍ତି, ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ମନ କିମ୍ବା ସଂଗଠନରୁ
ପ୍ରଦାନ କରିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପାରିବେ ।

୪. ଏହି ଧ୍ୟାନାର ପ୍ରୟୋକ୍ଷନ ନିମତ୍ତେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ
ବିଚିତ୍ର ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗ ଦର୍ଶକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ ୭

ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ

ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା
ବୋର୍ଡର ସ୍ଥାପନ

୧୧. ୧. ସେହି ଚାରଖେ ୧୦ରୁ ଯେବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର,
ରାଜପତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମତ୍ତେ ନିର୍ବିଶ
କରିବେ, ଏହି ଅନୁମାନମର ପ୍ରୟୋକ୍ଷନ ନିମତ୍ତେ ରାଜ୍ୟ
ସରକାର ରାଜ୍ୟ ଏକ ବୋର୍ଡ ସ୍ଥାପନ କରିବେ ଯାହା —
— (ରାଜ୍ୟର ନାମ) ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ ନାମରେ
ନାମିତ ହେବ ।

୨. ଏହି ଧ୍ୟାନର ଅନ୍ତର୍ଗତ କୌଣସି ବିଶ୍ୱ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର କୌଣସି କେତ୍ର ଶାସିତ ରାଜ୍ୟ ଏ ଏକାଇ
କେତ୍ର ଶାସିତ ରାଜ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ଗଠନ କରାଯାଇଥିବା
ବୁଝାଯିବ ନାହିଁ । ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ, କେବଳ

ଶାସିତ ରାଜ୍ୟ ନିମତ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ ସମ୍ମନ
ପ୍ରୟୋକ୍ଷନ ଏ କାର୍ଯ୍ୟର ପାଇଁ କରିବ ।

ମାତ୍ର କେତ୍ର ଶାସିତ ରାଜ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ
ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ମନ
ପାଇବା ବ୍ୟକ୍ତି କରିବେ । ଏହି ଉପଧାରା ଅନୁନ୍ଦର ସମ୍ମନ
କିମ୍ବା ଅଛି କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଅର୍ପଣ
କରିପାରିବେ ।

୩. ବୋର୍ଡ ପୂର୍ବୋତ୍ତମ ନାମ ଅନୁସାରେ ଏକ ଔଦ୍ୟୋଗ
ହେବ, ଯାହାର ଶାସିତ ଜଗତାନ୍ତରା ଏବଂ ଏକ ସାଧାରଣ
ମୋହର ରହିବ ତଥା ସ୍ଵାବର ଓ ଅସ୍ଵାବର ସଂପର୍କ ଉପରେ
ଅନ୍ତର୍ଗତ କରିବା, ଧାରଣ କରିବା, ବ୍ୟକ୍ତି କରିବା ତଥା ଚାକ୍ର
କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିବ ଏବଂ ଏହା ଜ୍ଞାନ ନାମରେ ମନ୍ଦମା
କରିପାରିବ ବା ଏହା ବିଶ୍ୱରେ ମନ୍ଦମା କରାଯାଇ ପାରିବ ।

୪. ବୋର୍ଡ ନିମ୍ନ ଶିଖିତ ସବସାଙ୍କୁ ନେଇ ରାଖିବିଲେ ହେବ ।

(କ) ଜଣେ ଅଧ୍ୟୟ, ସିଏ ଜୈବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ
ବାର୍ଷିକ୍ୟାରୀ ଉପଯୋଗ ତଥା ଲାଭର ସମତାପୂର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଗତ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ଅନୁଭବ ରହିଥିବା ବିଶ୍ୱିଷ ବ୍ୟକ୍ତି
ହୋଇଥିବେ, ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ
କରାଯିବ ।

(ଖ) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସଂମୂହ ବିଭାଗରୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ
କରିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଞ୍ଚମୁକ୍ତ ଅନ୍ଧାକାର
ପ୍ରସ୍ତୁତକୁ ନିୟୁକ୍ତ କରାଯିବ ।

(ଗ) କେବଳ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ, କେବଳ ସଂପଦ
ବାର୍ଷିକ୍ୟାରୀ ଉପଯୋଗ ତଥା ଜୈବ ସଂପଦର ଉପଯୋଗରୁ
ଉପର୍ଯ୍ୟ ଲାଭର ସମତାପୂର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ବିଶେଷଜ୍ଞ ଥିବା ପାଞ୍ଚମୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଜ୍ଞ ସବସା
ରୂପେ ନିୟୁକ୍ତ କରାଯିବ ।

୫. ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର ମୂଳ କାର୍ଯ୍ୟ ଯାହା
ସ୍ଥାପନ କରିବ, ତାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସୂଚନା
ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟର ଅନୁସୂଚନା କରାଯିବ ।

୨୩. ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ହେବ ।

(କ) ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ
ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ମାର୍ଗ ଦର୍ଶକ

ଯେଉଁଠି କୈବ ବିଦିତତାର ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହାର ବିନ୍ଦୁ ଆଖି
ବିଶେଷ ଦାର୍ଘ୍ୟାୟ ଜୟପ୍ରୋଗ ତଥା କୈବ ସଂପଦର
ଉପଯୋଗରୁ ଉପର୍ଯ୍ୟ ଲାଇର ସମାପ୍ନୀୟ ଆଖି ବନ୍ଧନ
ସମହରେ ରାତ୍ରି ସରକାରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଦେବ।

(ଖ) ବାଣିଜ୍ୟକ ଉପଯୋଗ, ଛେଦ ସର୍ବେଷଣ କିମ୍ବା ଛେଦ କିବିଧ ସଂପଦର ଛେଦ ଉପଯୋଗ ନିମ୍ନତେ କୌଣସି ଭାବରେ ଅନୁଗୋଧ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ବା ଅନୁମାଦନକୁ ବନ୍ଦିଯାଇଛି ।

(ଗ) ଏହି ଅଧ୍ୟନାଯମର ପ୍ରାବଧାନରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କୁଣ୍ଡାଳ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଓ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦାରା ବିହିତ କରାଯାଇଛି।

ପାଶେଣ ଆଜି
ଜାଦେଖାଣ ଉଚ୍ଛ୍ଵସନ
କହୁଥିବା ବେଳେକ
କାର୍ଯ୍ୟକରାପରୁ
ନିର୍ମଳତା କରିବାର
ଯମା ଗାନ୍ଧି ଟୋକ
ଦିବିଧତା ଦେବର୍ତ୍ତର
ରହିବ।

୨୪. ଏ. କାରତର କୌଣସି ନାଗରାକ କିମ୍ବା ଅହେୟାଗ,
ସଂଗଠନ ବା ଜାଗତର ରେଳେଷ୍ଟୁକୁ ସଂଗ, ସିଏ ଧାରା
୭ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟଙ୍କାରୀ କିମ୍ବା ଚାଲୁଆଏ,
ରାଜ୍ୟ ଛେବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ବ କରିବାର
ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର କ୍ଷାରା ବିହିତ
ହୋଇଥିବା ।

୭. ଉପଧାରା (୧)ର ଅନୁନରେ କୌଣସି ସୁଚନାର ପ୍ରାୟୀ
ପରେ ଗାନ୍ଧୀ ଛେବ ବିଦିତତା ବେଢ଼ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରେ
ଭିନ୍ନୋଗମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପରାମର୍ଶ କରି ଓ ଯାତ୍ର କରି
ସାରିବ୍ୟାପରେ, ଯାହା ଠିକ୍ ମନେ ଲାଗିବେ ଆବେଶ ଦ୍ୱାରା
ଏଇକି କିଛି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପ୍ରତିରୋଧ ବିମ୍ବ ନିଷ୍କରଣ
କରିପାରିବେ ସବ୍ଦି ଏହାର ମତରେ ଏଇକି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ,
ସଂଗ୍ରହ ଓ ଜ୍ଞାନ ବିଦିତତାର ଦାର୍ଶନ୍କ୍ୟା ଉପଥୋଗରୁ
ଉତ୍ସର୍ଗ ଲାଭର ସମତାପୂର୍ବ ଆଶ ଦର୍ଶନରେ ବିଶେଷାଭାବ
ହେବ ବା ପଢ଼ିଲୁ ପାଇବ ପକାଇବ ।

ମାତ୍ର ଏହାକି ଆଦେଶ ପ୍ରଗାଢ଼ିତ କ୍ୟାନ୍ତିକୁ କହିବାର ଏକ ସ୍ଥେଯୋଗ ନଦେବ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

୩. ଉପଧାରା (୧) ଅନୁକରେ ପୂର୍ବକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା
କୌଣସି ପ୍ରକାର ସୃଜନ ଶୁଣ ରଖାଯିବ। ଲକ୍ଷ୍ମୀଚ ରାଜରେ
ବା ଅନ୍ତିମାତ୍ର ଭାବରେ ଏହାକୁ ଏକାନ୍ତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି
ନିବନ୍ଧରେ ପ୍ରଭାଗ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯାହାର ଅଥ ସହିତ କୌଣସି
ସମ୍ମହି ନାହିଁ।

୨୪. ଧାରା ୯୩ ଉତ୍ତର ପ୍ରାବଳୀ ରାଜ୍ୟ ଜ୍ଞେବ କିମ୍ବା କିମ୍ବାଧତୀ ଦେବୀ
ନିମିତ୍ତ ଲାଗୁ ହେବ ଅ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପରିବର୍ଗର ଅଧ୍ୟନରେ
ରହି ପ୍ରାବଳୀର ହୋଇପାରିବେ।

(କ) କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ରାଜ୍ୟ
ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ କୁଣ୍ଡାଯିବ।

(ଖ) ରାଷ୍ଟ୍ରସ୍ଥ ଜ୍ଞେବ କିମ୍ବା ପ୍ରାବଳୀରା ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ
ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ରାଜ୍ୟ ଜ୍ଞେବ କିମ୍ବା ପ୍ରାବଳୀରା ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ
ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ କୁଣ୍ଡାଯିବ।

(ଗ) ରାଜ୍ୟର ସଂହିତ ପାଇଁ ପ୍ରତି-ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟର
ସଂହିତ ପାଇଁ ପ୍ରତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ କୁଣ୍ଡାଯିବ।

ଅଥାୟ - ୭
ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରାଧୁକରଣର
ଆର୍ଥିକ, ହିସାବ ଓ ହିସାବ ସମୀକ୍ଷା

୨୭. କେତୁ ସରକାର, ସଂବଦ୍ଧ ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମିତ୍ତେ ଆଇନ, କେତୁ ସରକାରଙ୍କ
ଆଧୁନିକ ସମାଜ ରୂପରେ ବିନିଯୋଗ ପରେ, ଅନୁକାଳ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିନ୍ଧୀ
ବା ରଣାଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଚ୍ୟକରଣକୁ ପ୍ରଦାନ
କରିପାରିବେ, ଯାହା କେତୁ ସରକାର ଏହି ଆଧୁନାୟମର
ପ୍ରଯୋଜନ ନିମିତ୍ତେ ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ
ମନେ ଲାଗିଛେ।

୨୭. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌକ ବିଧିତା ପାଇଁ ନାମରେ ଏକ ପାଇଁର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌକ
ଗଠନ କରାଯିବ ଏବଂ ଅଥରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ନିଧୁ ଜମା ବିଧିତା ପାଇଁର ଗଠନ
କରାଯିବ ।

(କ) ଧାରା ୨୭ ଅଧ୍ୟନରେ ଗାସ୍ତ୍ୟ ହେବ ବିବିଧତା ପାଇଁ କରଣକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ରଣ କିମ୍ବା ଆନ୍ଦାଳ ।

(୬) ଏହି ଅଧ୍ୟନୀୟମର ଅଧ୍ୟନରେ ଗାସ୍ତୁୟ କେବ ଦିବିଧିତା
ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଦେୟ ତଥା
ରାଜ୍ୟାବ୍ଳୟ (ରମ୍ୟାନ୍ତି) ଏବଂ

(ଗ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜ୍ଞେବ ବିଦ୍ୟିଧତ୍ତ ପ୍ରାଥମିକରଣରୁ ପ୍ରାସ୍ତୁତ ସମ୍ପଦ ଅର୍ଥ ଯାହା କେନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କ ହାତ ଦିଲ୍ଲିର ମଧ୍ୟ ହାତରେବା।

୨. କିମ୍ବା କିଷ୍ଟର ବିଶ୍ୱାସ କିମତେ ଏହି ପାଣ୍ଡିର ବିକିଯୋଗ କରାଯିବ।

- (କ) ଲାଗର ଦାକାଦାରଙ୍କୁ ଲାଗ ଦିଆଯିବ।
 (ଖ) ଜୈବ ସଂପଦର ସଂରକ୍ଷଣ, ସଂମୃଦ୍ଧି ଓ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଯେଉଁଠାରୁ ଏହାକି ଜୈବ ସଂପଦ କିମ୍ବା ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧାୟ ଆଜି ଉପରକ୍ଷେ ହୋଇଥିବ।
 (ଗ) ଶ୍ରୀନାୟିଙ୍କ ଡାକ୍ତର ପରିମଳୀରେ ଖଣ୍ଡ (ଖ)ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ଷେତ୍ରର ସମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ।

କାନ୍ତ୍ରୀଯ ଚାର୍ଜ୍‌ବ
ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର
ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ

୨୮. ପ୍ରତ୍ୟେବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓ ଏହାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ତା'ର ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ଓ ଯେଉଁଠାରେ ମୂର୍ବଦର୍ତ୍ତା ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର କାର୍ଯ୍ୟକରନାପର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ତଥା ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ବେଳେ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବ ଓ ଏହା ସେହିତ ହିସାବ ସମାପନକାଳ ରିପୋର୍ଟ ଓ ହିସାବ ଏକ ନବନ ସାରିଲ ରହିବ।

ନିମନ୍ତେ, ଏବଂ ଏ
ହିସାବ ସମାପନ

୨୯. ୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଏବଂ ବିଜେନ୍ତର୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ, ସଠିକ୍ ହିସାବ ଅନ୍ୟ, ପ୍ରାସର୍ତ୍ତିତ ଅଭିନୋଧ (ଯେଉଁଠାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପାଣ୍ଟିର ହିସାବ ଓ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାସର୍ତ୍ତିତ ଅଭିନୋଧ ସମିଲିତ ହୋଇଥିବ) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଏବଂ ହିସାବର ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ କରାଯାଇ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକରନାପର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମହାଲୋକୀ ନିଯନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପନକ (Comptroller and Auditor General)ଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ।

୨. ଭାଗତର ମହାଲୋକୀ ନିଯନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପନକ ଦ୍ୱାରା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ହିସାବର ସମାକ୍ଷ ଏହାକି ବାକାଦାରରେ କରାଯିବ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯିବ ଓ ଏହି ସମାକ୍ଷର ସମନ୍ଦରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଭାଗତର ମହାଲୋକୀ ନିଯନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପନକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ।

୩. ଭାଗତର ମହାଲୋକୀ ନିଯନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପନକ ଏବଂ ଏହାଦାରା ନିୟୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ, ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ହିସାବର ସମାକ୍ଷ ସମନ୍ଦରେ ସମାନ ଅଧିକାର ବିଶେଷ ଅଧିକାର ତଥା କର୍ତ୍ତା ରହିବ ଯାହା ମହାଲୋକୀ ନିଯନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପନକୁ ସରକାର ହିସାବର ସମନ୍ଦରେ ପ୍ରାସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ ଓ

ବିଶେଷତଃ : ଏହାକୁ ପୂର୍ବରୁ, ହିସାବ ସମାକ୍ଷ ଭାଗତର ଓ ଅନ୍ୟ ଦଷ୍ଟାବିଜ ତଥା ବାକାଦାର ମାରିବାର ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ନିରୀକ୍ଷଣ ଭରିବାର ଅଧିକାର ରହିବ।

୪. ଭାଗତର ମହାଲୋକୀ ନିଯନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପନକ ଜୀବ ଏଥୁ ନିମନ୍ତେ ଏହାଦାରା ନିୟୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣକ ହିସାବ ଓ ଏହାର ସମାକ୍ଷ ରିପୋର୍ଟ ସେହିତ ବାର୍ଷିକ ରୂପରେ କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରୁ ପ୍ରେରଣ କରିବେ।

୫.୦. କେତ୍ର ସରକାର ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ହିସାବ ସମାକ୍ଷ ରିପୋର୍ଟକୁ ପ୍ରାସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ଯଥା ଶିର୍ଷ ସଂପଦର ଉପରେ ବେଳେ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରୁ ଉପସ୍ଥିତ କରିବେ।

ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ସଂପଦ
ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପସ୍ଥିତ
ନିକଟରୁ

ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଧିକାର ବୋର୍ଡର ଆର୍ଥିକ, ହିସାବ ଓ ହିସାବ ସମାକ୍ଷା

୩.୧. ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଧାନ ସକା ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମନ୍ତେ ଆଇନ, ଅଧ୍ୟନରେ ସମାନ ରୂପେ ବିନିଯୋଗ ପରେ, ଅନୁବାନ ବା ରଣାଧିକ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ବୋର୍ଡରୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଅଧିକାରମାର ପ୍ରୟୋଜନ ନିମନ୍ତେ ଉପସ୍ଥେଗୀ କରିବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରିବେ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର
ବ୍ୟକ୍ତିର ଉପସ୍ଥେଗୀ
ବିଦିଧତା ବୋର୍ଡରୁ
ଆର୍ଥିକ ଅନୁବାନ

୩.୨. ୧.ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପାଣ୍ଟି ନାମରେ ଏକ ପାଣ୍ଟିର ଗଠନ କରାଯିବ ଏବଂ ଏଥୁରେ ନିମ୍ନ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କରାଯିବ।

(କ) ଧାରା ୩.୧ ଅଧ୍ୟନରେ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ବୋର୍ଡରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ରଣ କିମ୍ବା ଅନୁବାନ

(ଖ) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକରନାପର ସମନ୍ଦରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ବୋର୍ଡରୁ ଦିଆଯିବା

(ଗ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରୁ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିଦିଧତା ବୋର୍ଡରୁ ପ୍ରାସ୍ତୁତ ସମନ୍ତ ଅର୍ଥ, ଯାହା ବେଳେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରାଯିବ।

୩. ନିମ୍ନ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା ନମନ୍ତେ ଏହି ପାଣ୍ଟିର ବିନିଯୋଗ କରାଯିବ।

(କ) ‘ଏତିହ ସ୍ଵର୍ଗ’ ଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ।

(ଖ) ଧାରା ୩୭ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧ୍ୟକ୍ଷନରେ ଅଧ୍ୟସ୍ତକଣା / ବିଜ୍ଞାପ୍ତି ଦାରା ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ଚଥା ସେମାନଙ୍କୁ ପୂନଃ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା।

(ଗ) ଛେବ ସଂପଦର ସଂରକ୍ଷଣ ଉଥା ସଂମୁଚ୍ଚି ।

(ଗ) ସ୍ଵାକ୍ଷର ଉପୋଗର ପଥାରୀରେ ଧାରା ୨୪ ଅଧିନରେ ବିଆୟାଇଥିବା ଆଦେଶ ଦାରୀ ଲାଜ୍ୟ ହେବ ବିରିଧତା ବେଳ୍ଟ, ହେବ ସଂପଦ ବା ସେଥୁ ସମ୍ପଦ କ୍ଳାନ୍ ରପଲା ହେଉଥିବା କ୍ଷେତ୍ରର ସାମାଜିକ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ କରିପାରିବେ ।

(୩) ଏହି ଅନୁନାୟାମ ଦାରୀ ପ୍ରାକୃତ ପ୍ରୟୋଳନ ନିମତ୍ତେ
ଜପଗତ ହେଉଥିବା ବ୍ୟୟକ ପରଶ କରିବା ।

ଗାନ୍ଧି ଜ୍ଞାନ ବିଦ୍ୟାରେ ମାତ୍ର, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ଦର୍ଶନ ବିଦ୍ୟାର କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଭାବିତ
ବେଳେରେ ଦାର୍ଶନିକ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ବିଦ୍ୟାର କୋର୍ଟ୍ ତା'ର ବାର୍ଷିକ
ଚିରାର୍ଥ ଏହି ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ ପାଠ୍ୟ

ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ କେତେ ବିବିଧତା କୋର୍ଡ ତା'ର ଦାର୍ଶିକ
ଗିପୋର୍ଟ ଏଇକି ରୂପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ଯେଉଁଥରେ
ପୂର୍ବକର୍ତ୍ତା ଆର୍ଥିକ ବଶୀର ଲାଗ୍ଯାଇଥାଏଇ ସାହୁପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଳଣା
ପ୍ରଦାନ କରିବ ତଥା ଏହାର ଏକ ନିଜଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ
ନିକଳରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବ।

ଗାନ୍ଧୀ କେବେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟତା ୩୪. ଗାନ୍ଧୀ ଜେବେ ବିଦିଧତା ବୋର୍ଡର ହିସାବ ଗାନ୍ଧୀର ମହାଲେଖା ବୋର୍ଡର ହିସାବର
ସମାଜକଳ୍ପ ପଥମାର୍ଗରେ ଏତିକି କାହିଁରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କାହାଯିବ
ସମ୍ଭାବ୍ୟ ॥

ଓ প্রাচীব ধান্বাৰা কঢ়ায়ব দেখা গাৰ্জি কেৱল বৰপ্ৰিণ
বোৰ্তি গাজি ঘৰকাৰকু নিষ্ঠিত কঢ়ায়াৰ থুৰা ভাৰিখাৰ
পূৰ্বৰূপ নিলৰ হিসাব পমাক্ষাৰ নকল ও এখ সহিত
হিসাব পমাক্ষক রিপোর্ট প্ৰস্তুত কৰিব।

ଗାଁମ କେବ ବିଧିତା	୩୩୪. ଗାଁମ ସରକାର, ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ଓ ହିସାବ ସମାଖ୍ୟ ଦେବାର୍ଥିଙ୍କ ଦର୍ଶକ
ରିପୋର୍ଟ ଗାଁମ ଦିଧାନ -	ରିପୋର୍ଟକୁ ପାଇବା ପରେ ଯଥା ସମ୍ବନ୍ଧ ଶିଳ୍ପ ଜଳ୍ମୀ ବିଧାନ ସର୍କା ସଦନରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବେ ।
ସର୍କା ସମ୍ମର୍ଥରେ	
ଜପମୂଲକ	

ଅଧ୍ୟାତ୍ମ - ୯

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ଯାଚାର
ସଂରକ୍ଷଣ ଉତ୍ସାହ
ମିମାଙ୍ଗେ କେନ୍ଦ୍ର
ସରଳାର ଦ୍ୱାରା ଚାଲ୍ୟା

ପାଠ ୧. କେତୁ ସରକାର ଜ୍ଞେ ଦିବିଧାର ସଂରକ୍ଷଣ, ସମୃଜ୍ଞତା
ଓ ଦୀର୍ଘସ୍ଥ୍ୟା ଉପଯୋଗ ନିମନ୍ତେ, (ୟାହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ)
ଏକଳି କ୍ଷେତ୍ରର ଚିତ୍ରଣ କରିବା ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଳୋଚନା କରିବା,

ଯାହା ଦେବ ସଂପଦର ପ୍ରାକୃତିକ, ସ୍ଥାନୀୟ ଓ ବାହ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ କଣନାଟି, ଯୋଜନା ଆଧିକୁ ବିବସିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ଅଟେ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଲେଖିବ ବିଦ୍ୟାଧରା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତା ବଢ଼ାଇବା ନିମିତ୍ତେ ଅନୁସରନ, ପ୍ରୀତିଶାନ୍ତି ଓ ଗୋକୁଳିକାର ପ୍ରୋତ୍ସହନ ନିମିତ୍ତେ କେନ୍ତେ ସରଳାକାର ଦ୍ୱାରା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ରଣନାଟି, ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକୁମ ଆଧିକୁ ବିକର୍ଷିତ କରିବା ।

୨. ଯେହିଁ କେତ୍ର ସରବାରଙ୍କୁ ଏହି ବିଷୟରେ ଦିଶ୍ୟାପାଦିତ କରିବାର କାରଣ ଲହିଥୁବ ଯେ, ଏଗଳି ଲୋଗୋଧିକ୍ଷେତ୍ର ଯାହା ଜୈବ ବିଦିଧତା, ଲୋକ ସଂପଦରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଆବଶ୍ୟକ ଏହି ସଂପଦର ଅଧିକ ଅତ୍ୟକ୍ରମ କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ଦୂରୁପ୍ୟୋଗାଳ୍ପନ କିମ୍ବା ଏହାର ଉପକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ମୁକ୍ତି ଉପରେ ବିପଦର ଆଶକ୍ତା ରହିଛି ସେଠାରେ ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଲାଗି କରି ଦେଇଯିଲି / ପ୍ରଯୋଚିତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସଖାଧତା ପ୍ରକାଳ କରିବା ସିଦ୍ଧି ଯଥାକ୍ଷିପ୍ତ ଏହାଙ୍କୁ ସୁଧାରିବାର ଉପାୟ ମୁକ୍ତ କରିବେ ଯାହା ଉପଲକ୍ଷ କରିବାର ସମ୍ଭବ ବା କରଗା ଅବେ |

ପା. କେତୁ ସରକାର, ଯଥା ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେତେକେଳେ ଜର୍ବିଚ
ମନେ କରିବେ, ଜେଣେ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ, ସମୃଦ୍ଧି ଓ
ବୀର୍ଯ୍ୟାୟୀ ଉପଯୋଗକୁ ସୁଲଙ୍ଘତ ସେତୁୟ କିମ୍‌
ପ୍ରତିଷ୍ଠାନିକ ଯୋଜନା, ବାର୍ତ୍ତାକୁମ ଓ ନାତିରେ ଏହାକୁବ୍ରତ
କରିବେ।

୪. କେବୁ ସରବାର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପଦକ୍ଷେପ କେଇ ପାରିବେ ।

(କ) ଯେଉଁଠାରେ ଆବଶ୍ୟକ କୌଣସି ପରିଯୋଜନାଗୁଡ଼ ପରିଦେଶ ଗତ ପ୍ରଭାବକୁ ନିର୍ଭାଗଣ କରାଯିବ ଯାହାର ପ୍ରତିବୂଳ ପ୍ରଭାବ ଛେବ ବିବିଧତା ଉପରେ ପଢ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । ତାହାର ନିରାକରଣ କରିବା ବା କମ୍ କରିବା ନିମିତ୍ତେ, ଲକ୍ଷ୍ୟାଧାରଣକ ଅଶ୍ଵରାଶର ସମୃଦ୍ଧିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଉତ୍ସାହ ନିର୍ଭାଗ କରାଯିବ ।

(ଖ) ସେଇକି କୌଣସୁଧ୍ୱାନିର ପରିଣାମ ସ୍ଵରୂପ ଜୀବିତ ଭୂପାତରାତ ଜୀବର ଉପଯୋଗ ଓ ଉନ୍ନୟନ ପଥ ସମ୍ପଦ ବିପଦନ୍ତ ବିନିଯିତ କରିବା, ଏହାର ପରିଚାଳନା କା ନିୟମରେ କରିବା, ଯାହାରୁଗା କୈବି ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାୟା ଉପଯୋଗ ତଥା ମରିଷର ସାମ୍ପ୍ରେ ଉପରେ ପଢ଼ିବିଲ ପରାବ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗଠିତି ।

୫. କେତୁ ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଶରୀରକଣ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସୁପାରିଷର ଆଧାରରେ ଜୈବ ବିବିଧତା ସମ୍ପିତ ସ୍ଥଳୀୟ ଗୋକୁଳ ଜ୍ଞାନ ଉପରେ ବିଜ୍ଞାନ କରି ସେହି ଜ୍ଞାନକୁ ରାଜ୍ୟ ବା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପ୍ରତିକାର କରି କରିବାକରଣ, ଏବଂ ବିଶ୍ଵିଷ ପ୍ରଶାସନ ସହ ସଂରକ୍ଷଣ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ସମ୍ପିତ ବିଶ୍ୱାସକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାର ସ୍ଥଳୀୟ କରିବେ।

ସର୍ତ୍ତି କରଣ - ଏହି ଧାରାର ପ୍ରଯୋଜନ ନିମନ୍ତେ ।

(ବ) ପ୍ରାକୃତିକ ବାଯୁ ସଂରକ୍ଷଣ ଅର୍ଥ, ପ୍ରାକୃତିକ ଆବାସରୁ ବାହାର ଜୈବ ବିବିଧତାର ଆଖିଦିଶେଷ / ଉପାଦାନ (Components)ର ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା ।

(ଘ) ପ୍ରାକୃତିକ ସଂରକ୍ଷଣ ଅର୍ଥ, ପରିବେଶାୟ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଆବାସର ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ବାତାବରଣ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବନକ୍ଷଣ ପ୍ଲାନେଟ୍ ସଂଖ୍ୟାର ରକ୍ଷଣାର୍ଥୀଙ୍କର କରିବା ଓ ପ୍ରାସ୍ତୁତ କରିବା, ତଥା ପରିପାର୍ଶ୍ଵରେ ପ୍ରଜାତାପ୍ରାକୃତିକ ଘରୋଜକୁ ବା ଅନ୍ୟତିତ ମୁଢ଼ିରେ ସେଇଁଠି ଏହା ନିଜର ବିଚିନ୍ତନ ମୁଣ୍ଡ ବିକଶିତ କରିଛନ୍ତି ।

ଜୈବ ବିବିଧତା
ଏତିହ୍ୟବୁ

୩୭. ୧. ସେହି ସମୟ ନିମନ୍ତେ ବଜବରର ଥୁବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ନିଯମକାର ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସମୟ ସମୟରେ ସ୍ଥଳୀୟ ଔଦ୍ୟୋଗର ପରାମର୍ଶରେ, ଏହି ଅଧିକାଯମର ଅଧିନରେ ଜୈବ ବିବିଧତାର ମହାପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ରୁ “ଜୈବ ବିବିଧତା ଏତିହ୍ୟବୁ” ରୂପେ ରାଜପ୍ରତ୍ୱରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷାତ କରିପାରିବେ ।

୨. ରାଜ୍ୟ ସରକାର, କେତୁ ସରକାରଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ସମ୍ପତ୍ତି ‘ଏତିହ୍ୟବୁ’ର ପରିଚାଳନା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ ।

୩. ଏହି ଅଧ୍ୟକ୍ଷାତା ଦ୍ୱାରା ଆର୍ଥିକ ରୂପେ ପ୍ରଭାବିତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରାକୃତିକ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରାକୃତିକ ରାଜ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥଳୀୟ ଜ୍ଞାନ ନିମନ୍ତେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଥିମ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ ।

ବିକ୍ରି ହେବାର
ପାଇସନ୍ ସ୍ଥଳୀୟ
ଅଧ୍ୟକ୍ଷାତା କରିବାରେ
କେତୁ ସରକାରଙ୍କ
ନିମନ୍ତେ

୩୮. ସେହି ସମୟ ନିମନ୍ତେ ବଜବରର ଥୁବା କୌଣସି ଆଇନ କାର ପ୍ରାବଧାନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ନିଯମକାର ନିଯମରେ କେତୁ ସରକାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବା ପରେ ସମୟ ସମୟରେ, ଏହାକି ପ୍ରକାତା ଯାହା ଆସନ୍ତୁ ବିକ୍ରି ହେବାର ଆଶକ୍ତା ଅଛି ବା ନିକଟ

ଜୈବିଷତରେ ବିକୁଣ୍ଠ ହୋଇଥିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଛି ତଥା କୌଣସି ପ୍ରଯୋଜନ ନିମନ୍ତେ ଏହାର ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏହାର ପ୍ରତିରୋଧ ବା ବିନିଯମିତ କରିପାରିବେ । ଏହି ପ୍ରକାତାପ୍ରାକୃତିକ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପଦଶେଷ ରଠାଇବେ ।

୩୯. ୧. କେତୁ ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଶରୀରର ପରାମର୍ଶରେ ବିଚିନ୍ତନ ବର୍ଗର ଜୈବ ସଂପଦ ନିମନ୍ତେ ଏହି ଅଧିକାଯମର ଅଧିନରେ ସଂଗ୍ରାମକୁ ରୂପେ ସଂପଦକୁ ଅବିହିତ କରିପାରିବେ ।

୨. ସଂଗ୍ରାମକୁ ରୈବ ସାମଗ୍ରୀକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଅବିରକ୍ଷରେ (Coestody) ରାଖିବ ଯାହାର ଅଭିନିତ ଏହା ନିକଟରେ ଜମା କରାଯାଇଥିବା ଭାବରେ ନମ୍ବୁନା ଅଭିର୍ଭୁତ ଅଟେ ।

୩. କୌଣସି ବାହି ଦ୍ୱାରା ଆବିଷାର କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି କୁଆ ବର୍ଗକୁ ସଂଗ୍ରାମରେ କିମ୍ ଏହାର ପ୍ରଯୋଜନକୁ ନେଇ ଗଠନ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସଂପ୍ରାକ୍ଷା ଅଧ୍ୟୁତ୍ୱକୁ କରାଯିବ ଏହାହାର ଏହାକି ସଂଗ୍ରାମକୁ ବା ସଂପ୍ରାକ୍ଷାରେ ଭାବରେ ନମ୍ବୁନାକୁ ଜମା କରାଯିବ ।

୪୦. ଏହି ଅଧିକାଯମରେ ଯେକୌଣସି ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେତୁ ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଶରୀରର ପରାମର୍ଶରେ ରାଜପ୍ରତ୍ୱରେ ଅଧ୍ୟୁତ୍ୱକୁ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଯୋଗଶୀଳ କରିପାରିବେ ଯେ, ଏହି ଅଧିକାଯମର ପ୍ରାବଧାନ ଏହାକି ଜୈବ ସଂପଦ ସାମାଜିକ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବ୍ୟ ଅଭିର୍ଭୁତ ଅଟେ ତାହା ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ୟ - ୧୦

ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି

୪୧. ୧. ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥଳୀୟ ଔଦ୍ୟୋଗ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିର ବିବିଧତା ଦ୍ୱାରା ନିଯମିତ କରିବାକାରୀ ନିମନ୍ତେ, ଯାହାର ଅଭିନିତ ଆବାସିକ / ବାସିନୀ ତଥା ସେହି ଭୂମି ପ୍ରକାତାର ସଂରକ୍ଷଣ, ଲୋକଙ୍କ ବର୍ଗ ଓ ପ୍ରାସ୍ତୁତ ଗ୍ରାମର ସମର୍ଜନ ତଥା ପଶୁମାନଙ୍କ ପ୍ରଜଳନ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜୀବ ତଥା ଜୈବ ବିବିଧତା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଜ୍ଞାନକୁ ଶୁଣ୍ଡିବାକୁ କରିବା

କେତୁ ସରକାର କିମ୍
ଜୈବ ସଂପଦକୁ ହାତ
ଦେବାର ନିମନ୍ତେ

ନିମତ୍ତେ ଜେବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଗଠନ କରିବେ ।

ସମ୍ପଦକରଣ - ଏହି ଉପଧାରାର ପ୍ରଯୋଜନ ନିମତ୍ତେ:-

କ) "କଳ୍ପିତର" (Cultivar)ର ଅର୍ଥ ଏହାକି ପ୍ରକାରର ବୃକ୍ଷକୁ ବୁଝୁଣ୍ଡ ଯାହା କୃଷିକୁ ଉପରେ ହୋଇଥାଏ ଓ ବଢ଼ିଥାଏ କିମା କୃଷିର ଆବଶ୍ୟକତା ନିମତ୍ତେ ବିଶେଷ ରୂପରେ ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଘ) ଲୋକ ନିମତ୍ତି (Folk variety)ର ଅର୍ଥ ବୃକ୍ଷକୁ ଉପରେ କରାଯାଇଥାଏ କିମାକୁ ବୁଝୁଣ୍ଡ ଯାହା ଚାଷାମାଳକ ମଧ୍ୟରେ ଅନୌପତ୍ତିର ରୂପରେ ବିକାଶିତ, ଚାଷ କରାଯାଇଥାବ କିମ୍ବା ବିନିମୟ କରାଯାଇଥାବ ।

ଗ) ଭୂମୀ ପ୍ରକାଟନ (Land race) ଅର୍ଥ ପୂରାତନ "କଳ୍ପିତର'କୁ ବୁଝୁଣ୍ଡ ଯାହା ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷକ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚାଷ କରାଯାଇଥାଲା ।

୭. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଓ ରାଜ୍ୟ ଜେବ ବିବିଧତା କୋର୍ଟ ଜେବ ସଂପଦ ସମ୍ପଦ ଶାନ ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜେବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିର ପରିଷର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ନିମତ୍ତେ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି କେବା ସମୟରେ ଜେବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବେ ।

୮. ଜେବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ନିତ ଅନୁକାରୀ ପରିଷର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଯୋଜନ ନିମତ୍ତେ କୌଣସି ଜେବ ସଂପଦ ପାଇବା ବା ସଂପୁର୍ଣ୍ଣ କରିବା ନିମତ୍ତେ କର ବସାଇପାରିବେ ବା ଫିସ ପ୍ରତିଶତ କରିପାରିବେ ।

ଆଧ୍ୟାତ୍ମନ - ୧୧

ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡି

୪୨. ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏଥୁ ନିମତ୍ତେ ବିଧାନସଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାବ ଆଜନକ ସମ୍ମାନକ ବିନିଯୋଗ ପରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡିକୁ ଆର୍ଥିକ ରାଶିର ଅନୁଦାନ ବା ରଣ ଦେଇପାରିବେ ଯାହା ସେ ଏହି ଅଧ୍ୟାତ୍ମନର ପ୍ରଯୋଜନ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ କରାଯିବା ନିମତ୍ତେ ଠିକ୍ ମନେକରିବେ ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ
ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡିକୁ
ଅନୁଦାନ

୪୩. ୧. ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧ୍ୟସ୍ତାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡି ନାମରେ ଏହା ପାଣ୍ଡିର ଗଠନ କରାଯିବ ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ସଂପୁର୍ଣ୍ଣ ସାମାଜିକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବେ ଓ ସେଠାରେ ନିମ୍ନ ଲିଙ୍ଗଭବୁ ଜମା କରାଯିବ ।

କ) ଧାରା ୪୧ ର ଅଧିନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅନୁଦାନ ଓ ରଣ ।

ଖ) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅନୁଦାନ ଓ ରଣ ।

ଘ) ରାଜ୍ୟ ଜେବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅନୁଦାନ ଓ ରଣ ।

ଘ) ଧାରା ୪୧ ର ଉପଧାରା (୩)ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କେବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ

ଚ) ଏହାକି ଅନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡିକୁ ପ୍ରାୟ ସମ୍ପଦ ଆର୍ଥିକ ରାଶି ଯାହା ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରେ ।

୪୫. ୧. ଉପଧାରା (୧)ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡିର ଏହାକି ରାତିରେ ପରିଚାଳନା ଓ ଅଭିରକ୍ଷା କରାଯିବ ଓ ଯେଉଁ ଆବଶ୍ୟକତା ନିମତ୍ତେ ଏହି ପାଣ୍ଡିର ପ୍ରଯୋଗ ହେବ ତାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ କରାଯିବ ।

୨. ଏହି ପାଣ୍ଡିର ଉପଯୋଗ ସଂପୁର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଐନ୍‌ଦ୍ୟୋଗର ଅଧ୍ୟକାର ପରିଷର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଜେବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିମତ୍ତେ ଓ ସାମ୍ପୁର୍ଣ୍ଣ ଗୋଷାର ଲାଭ ପାଇଁ, ଏହି ଉପଯୋଗ ଯେତେବେଳେ ଜେବ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ ସହିତ ସୁପରାନ୍ତ ହୋଇଥାବ ।

୪୬. ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡିକୁ ଅଭିରକ୍ଷା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ବିହିତ କରାଯାଇଥାବ ସମୟରେ ଏହାକି ରୂପରେ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ ଯେଉଁଠାରେ ପୂର୍ବଦର୍ଶକ ବିଭାଗ ବର୍ଷରେ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକାଳିପାର ଦିନ୍‌ପୂର୍ବ ବିବରଣୀ ଦେବା ସହିତ ଏହାର ଏକ ନକଳ ସ୍ଥାନୀୟ ଐନ୍‌ଦ୍ୟୋଗଙ୍କ ନିବିରାପରେ ଉପସ୍ଥିତ କରିବେ ।

୪୭. ସ୍ଥାନୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପାଣ୍ଡିର ହିତାବ, ରାଜ୍ୟର ମହାନିଯାବ ନିମତ୍ତେ (Agricultural Research Institute) ପାଇଁରେ ଖରି

କେବ ବିବିଧତା ଗାତିରେ ରକ୍ଷା ତଥା ହିସାବ ସମାକ୍ଷା କରାଯିବ ଯାହା ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା ଓ ସ୍ଥାନୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପାଇଁ ଅଭିନିଧା କରୁଥିବା ବାର୍ତ୍ତା, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଉତ୍ସୋହାଙ୍କୁ ବିହିତ ହୋଇଥିବା ଚାରିଖର ପୂର୍ବରୁ ହିସାବ ସମାକ୍ଷାର ରିପୋର୍ଟ ସହିତ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟର ନବଜଳ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ।

ବିଶ୍ୱାସକ ନିକଟରେ ୪୭. ଧାରା ୪୧ର ଉପଧାରା (୧)ର ଅଧ୍ୟନରେ କୌୱ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ଗଠନ କରିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନୀୟ ଔଦ୍ୟୋଗ ସଥାନିମେ ଧାରା ୪୫ ଓ ୪୭ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏହି ସମିତି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବାର୍ତ୍ତାର ରିପୋର୍ଟ ଓ ସେଥି ସହିତ ହିସାବ ସମାକ୍ଷାର ନବଜଳ ଓ ସମାକ୍ଷକ ରିପୋର୍ଟର ନବଜଳ ସେହି ଜିଲ୍ଲାପାଇକ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ, ଯାହାର ଅଧିକାରରେ ସେହି ଷେହୁର ସ୍ଥାନୀୟ ଔଦ୍ୟୋଗ ମୁକ୍ତିକ ଆସୁଛନ୍ତି।

ଅଧ୍ୟ - ୧୨

ବିବିଧ

ବିଶ୍ୱାସ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରଥମରେ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ନପକାଇ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମକରଣ ଏହି ଅଧ୍ୟନମାନ ଅଧ୍ୟନରେ ନିକର କାର୍ଯ୍ୟ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ବାହ କରିବା ସମୟରେ ନାତିର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏଇହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯାହା କେହୁ ସରକାର ସମୟ ସମୟରେ ଲିଖିତ ଆଜାଗରର ଦେବେବା ମାତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମକରଣକୁ ଏହି ଉପଧାରା ଅଧ୍ୟନରେ କୌୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ, ଯେତେବୁଝ ସମବ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମକରଣକୁ ନିର୍ବାହ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବ।

(୨) ଏଥୁରେ ଆସୁଥିବା ଜାତି ସମକ୍ଷାଯ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉବା ଅନ୍ୟ କିଛି, କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ଠାର ରୂପାତ୍ମକ ହେବେ।

ବାର୍ତ୍ତା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାର ନାମେ ୪୯. (୧) ଏହି ଅଧ୍ୟନମାନ ପୂର୍ବବର୍ଗ ପ୍ରାବଧାନ ଉପରେ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ନପକାଇ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ ଏହି ଅଧ୍ୟନମାନ ଅଧ୍ୟନରେ ନିକର କାର୍ଯ୍ୟ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ବାହ କରିବା ସମୟରେ ନାତିର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏଇହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ଯାହା କୌୱ ସମୟରେ ଲିଖିତ ଆଜାଗରର ଦେବେବା

ମାତ୍ର ରାଜ୍ୟ କୌୱ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡକୁ ଏହି ଉପଧାରା ଅଧ୍ୟନରେ କୌୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ, ଯେତେବୁଝ ସମବ, ରାଜ୍ୟ କୌୱ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡକୁ ନିଜର ବିଚାର ବ୍ୟବ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବ।

(୨) ଏଥୁରେ ଆସୁଥିବା ଜାତି ସମକ୍ଷାଯ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ କିଛି, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ଠାର ରୂପାତ୍ମକ ହୃଦ୍ଦାତ ଥିଲେ।

୪୦. (୧) ଯଦି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମକରଣ ଓ ରାଜ୍ୟ କୌୱ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ ମଧ୍ୟରେ କୌୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରାଥମକରଣ ବା ବୋର୍ଡ ବିହିତ ନିର୍ମାଣ କରିଯାଇଥିବା ସମୟମାନ ମଧ୍ୟରେ କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଅପିଲ କରିଯାଇବେ।

(୨) ଉପଧାରା (୧)ର ଅଧ୍ୟନରେ କରାଯାଇଥିବା ପେକୋଣ୍ସି ଅପିଲ ଏତିକି ରୂପେ କରାଯିବ ଯାହା କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା।

(୩) କୌୱ ଏପିଲର ଫଳଥଳା କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏତକି ହେବ ଯାହା କାରାତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା।

ମାତ୍ର କୌୱ ଏପିଲର ଫଳଥଳା କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏହି କୌୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବ।

(୪) ଯଦି ରାଜ୍ୟ କୌୱ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ଘୟର୍ଷ ହେଲାନ୍ତି ତେବେ ଏହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ କେହୁ ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମକରଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥା'କି।

(୫) ଉପଧାରା (୪) ଅଧ୍ୟନରେ କୌୱ ବିବିଧତା ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବା ସମୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ସେ ଏତକି ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପାଇନ କରିବେ ଯାହା କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ କରାଯାଇଥିବା।

(୬) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌୱ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମକରଣ ଏହି ଧାରା ଅଧ୍ୟନରେ ନିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟରେ ସମାନ କ୍ଷମତା ରହିବ ଯାହା ଦେବାନ୍ତି (Civil) ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, ୧୯୦୮ ର ଅଧ୍ୟନରେ କୌୱ ଦେବାନ୍ତି ନ୍ୟାୟକ ନିବାରଣ ନିବାରଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥାଏ। ଅର୍ଥାତ୍:

(୭) କୌୱ ସ୍ଥାନିକ ସମାନ କରିବା / ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ନିମ୍ନରେ ବାଧ କରିବା ତଥା ଶପଥ ଦ୍ୱାରା ପରାମା କରିବା।

- (ଶ) ଦୟାବେଳକୁ ପ୍ରକଟ ତଥା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ।

(ଗ) ଶାଖାପାତ୍ର ଉପରେ ସାକ୍ଷା ପ୍ରହଶ କରିବା ।

(ଘ) ସାକ୍ଷା ତଥା ବନ୍ଧୁକେଳର ପରାକ୍ରାନ୍ତ କମିଶନର / ଆୟୋଗା ନିୟ୍ୱତ କରିବା ।

(ଙ) ନିଷ୍ପତ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କରିବା ।

(ଚ) ବାଣିଜ୍ୟ ବା ଖୁଲାପ ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ଖାରଚ କରିବାର ଆବେଦନ କିମ୍ବା ଏହାର ଏକ ପରିୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ।

(ଛ) ବାଣିଜ୍ୟ ବା ଖୁଲାପ ନିମିତ୍ତ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ଖାରଚ କରିବାର ଆବେଦନ କିମ୍ବା ଏହାର ଏକ ପରିୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ରହ କରିବା ।

(କ) ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦିଶ୍ୟ ପାଇଁ ଦିହିତ ଉପାଯାଲପାରେ ।

(ଗ) ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକ ପରିକଳନର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀନ ଭାବରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଧାରା ୧୯୩ ଓ ଧାରା ୨୭୮ ର ଅର୍ଥ ଅନୁସାରେ ଓ ଧାରା ୧୯୭ର ପ୍ରଯୋଜନ ନିମିତ୍ତ ନ୍ୟାୟକ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀନ ଦେବାଳି ଧରାଯିବ ତଥା ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ କୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଥମିକ ପରିକଳନକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସମ୍ବନ୍ଧିତ, ୧୯୭୩ର ଧାରା ୧୯୪ ଓ ଅଧ୍ୟ ୨୭ର ପ୍ରଯୋଜନ ନିମିତ୍ତ ଦେବାଳି ନ୍ୟାୟକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧରାଯିବ ।

ରାଜ୍ୟର ଦେବ
ଦିଦିଧତା ପ୍ରମୁଖରଙ୍ଗ ଓ
ରାଜ୍ୟ ଦେବ ଦିଦିଧତା
ବୋଲିଛି ସଦ୍ବୟ,
ଅମୃତାରାମାନନ୍ଦ
ଲୋକ ସେବକ ଦୋଷି
ଧରାଯିବ ।

୧୮୭୦ର ୪୯ ଅଧିକ ୪୨. ଏହି ଅଧ୍ୟନୀଯମର ଅଧ୍ୟନରେ ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ ଲେଖବ ବିବିଧତା ପ୍ରାୟକରଣ ବା ଗାୟ ଲେଖବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର ଲାଭାଶ୍ଵ ବନ୍ଦନର କୌଣସି ଅବଧାରଣା ବା ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅସମୃଷ୍ଟ / ମୁକ୍ତ କୌଣସି ବାହ୍ୟ ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ ଲେଖବ ବିବିଧତା ପ୍ରାୟକରଣ ବା ଗାୟ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର ଅବଧାରଣା ବା ଆଦେଶର ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଳିବାର ଗାୟଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଜୀଜ ନ୍ୟାୟକର୍ଯ୍ୟରେ ଅଧିକ ଲଭିତାର୍ଥିବେ।

ମାତ୍ର ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟକୁ ମନେ ବରଣି ଯେ ଅଧିକାରୀ
ଉଚ୍ଚ ସମୟସାମା ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ଫାଇଲ କରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ
ଲାଭରେ ମିଳିପାରିବି ନାହିଁ ତେବେ ନ୍ୟାୟକୁ ସେହି ଅଧିକାରୀ
୭୦ଦିନ ଆବଶ୍ୟକ ମଧ୍ୟରେ ଫାଇଲ ଉପରେ ଅନୁମତି
ଦେଇପାରିବେ ।

୪୩. ଏହି ଅଧିକିଯମର ଅଧିନରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକରଣ ବା ଗାନ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ଦୋର୍ତ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ୟାବଳୀରୁ ଲାଗାଏଥାବା ସବୁଙ୍କର ମୁଣ୍ଡୋଳ ଆବେଶ ଅଥବା ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା କିମ୍ବା ଗାନ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ଦୋର୍ତ୍ତର କୌଣସି ଆବେଶ ବିବୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଅପିଲରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟକମ୍ ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ୟାବଳୀରୁ କୌଣସି ଆବେଶ, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକରଣ ବା ଗାନ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ଦୋର୍ତ୍ତର କୌଣସି ଅଧିକରା ବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟକମ୍ର ରେକିଷ୍ଟର ଦ୍ୱାରା ଜାରି ମୁଣ୍ଡାଣ୍ପରୁ ଉପରେ ଦେଖାନି ନ୍ୟାୟକମ୍ର ଡିପ୍ରି / ଫର୍ମସଲା ହେଉଛି ଧରାଯିବ ଓ ସେହି ରୂପରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ପେଣ୍ଟରୁରେ ସେହି ନ୍ୟାୟକମ୍ର ଡିପ୍ରି / ଫର୍ମସଲା ହେବାରୀଥା ।

ସାର୍ଥିକରଣ - ଏହି ଧାରା ଓ ଧାରା ୪ ୧ (କ)ର ପ୍ରଯୋଜନ ନିମିତ୍ତ ଗାଁନ୍ୟ କେବ ବିଦ୍ଵିଧତା ଦୋଢ଼ିରୁ ର ପଦ୍ଧତିରେ ଏଇଲି ବ୍ୟକ୍ତି ଜିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧ, ଯାହାକୁ ଧାରା ୨ ୨ ର ଉପଧାରା (୨)ର ଅଧ୍ୟବରେ କ୍ଷମତା ଓ ବାର୍ଯ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଧାରା ଅଧ୍ୟବରେ ଏଇଲି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଯଥାସ୍ଥିତ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧ ଜାରି କରିଛେ ।

୪୪. ଏହି ଅଧ୍ୟକ୍ଷାଯମ କିମ୍ବା ଏହା ଅଧ୍ୟନରେ ଚିଆରି ହୋଇଥିବା
ନିଯମ ବା ବିନିଯମ ଅଧ୍ୟନରେ ସଦ୍ଵାବନା ପୂର୍ବକ
କରୁଥାଇଥିବା ବା କରାଯିବାର ଆଶା ଥିବା ବିଶ୍ୱମ ନିମନ୍ତେ
କୌଣସି ମନକମା, ଅଭିଯୋଜନା ବା ଅନ୍ୟ ବିଧ୍ୟ ଅଭିର୍ଭବ
କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଲେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବା
ଲେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ଅଧ୍ୟକ୍ଷାଯା
କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଟେଲି ବିଦ୍ୟତା ପ୍ରାଥମିକରଣ ବା ରାଜ୍ୟ ଛେବ
ବିଦ୍ୟତା ଦୋଢ଼ିର କୌଣସି ସହସ୍ର, ଅଧ୍ୟକ୍ଷାରା ବା
କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିବୃତରେ ମୁହଁକ କରାଯିବ ନାହିଁ।

୪୪. (୧) ସିଏ କେହି ଧାରା ୩ କିମ୍ବା ଧାରା ୪ କିମ୍ବା ଟର ଶାସ୍ତ୍ର
ପ୍ରାବଧାନର ଲକ୍ଷ୍ୟରେ କରିବ ବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ କରିବାପାଇଁ

ପ୍ରୟାସ କରିବ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରିବା ନିମ୍ନମେ ପ୍ରେରଣ କରିବ,
ତେବେ ତାକୁ ଜେଳଦଶ ରୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହାର
ସମୟବାମା ପାଞ୍ଚଦଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ବା କୋରିମାନା,
ଯାହା ବଶଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଯେଉଁଠାରେ
କ୍ଷର ପରିମାଣ ବଶଲକ୍ଷ ଗଲାଗୁ ଅଧିକ ହୋଇଥିବ,
ଯେଠାରେ ପଢ଼ିର ଅନୁରୂପ ରୋଗିମାନା କରାଯିବ କିମ୍ବା
ଉଭୟରେ ଦସ୍ତିତ କରାଯାଇପାରେ ।

(୧) ସିଏ କେହି ଧାରା ୭୮ ପ୍ରାବଧାନର ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରିବ
ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରିବାର ପ୍ରୟାସ କରିବ କିମ୍ବା ଧାରା ୨୪ ର
ଉପଧାରା (୧)ର ଅଧିନରେ ବିଆୟାଇଥୁବା କୌଣସି
ଆଦେଶର ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ ଲାଗିବ, ତେବେ ଜେଳଦଶ, ଯାହାର
ସମୟବାମା ପାଞ୍ଚଦଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ବା କୋରିମାନା
ଯାହା ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ, କିମ୍ବା ଉଭୟରେ
ଦସ୍ତିତ କରାଯାଇପାରେ ।

କେତୁ ସରକାର, ରାଜ୍ୟ
ସରକାର, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ
କେତୁ ବିଦ୍ୟାଧତ୍ତ
ସାଧନକାରୀ, ରାଜ୍ୟ
କେତୁ ବିଦ୍ୟା
ବେଢ଼ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରେ
ଆଦେଶର ନିମ୍ନମ୍ବାନ
ନିମ୍ନମେ ଖାୟ

୪୭. କୌଣସି ନାୟକ କେତୁ ସରକାର, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ
କେତୁ ବିଦ୍ୟାଧତ୍ତ ପ୍ରାବଧାନର ବା ରାଜ୍ୟ କେତୁ ବିଦ୍ୟାଧତ୍ତ
ବେଢ଼ ଦ୍ୱାରା ବିଆୟାଇଥୁବା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କିମ୍ବା
ଆଦେଶର ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରୁଥାଏ, ଯାହାପାଇଁ ଏହି ଅଧୁନାୟମ
ଅଧିନରେ ପ୍ରଥମ ରୁପେ କୌଣସି କଷ୍ଟର ପ୍ରାବଧାନ
କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେବେ ତା'ର କୋରିମାନା, ଯାହା ଏକଲକ୍ଷ
ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଦିତାଯ ବା ପରବର୍ତ୍ତୀ
ଆପରାଧ ପାଇଁ କୋରିମାନା, ଯାହା ଦୁଇଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ହୋଇପାରେ ତଥା ସରମାର ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରିବା ଶୈତ୍ରରେ
ଅତିରିକ୍ତ ରୋଗିମାନା ବନ୍ଦିବୁଦ୍ଧ କାରି ରହୁଥିବା ସମୟରେ
ପ୍ରତୋକ ଦିନ ପାଇଁ ଦୁଇଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବ ।

ବ୍ୟାପକାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ଆଦେଶ
୪୮. (୧) ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଅଧୁନାୟମ ଅଧିନରେ କୌଣସି
ଆପରାଧ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କୌଣସି କାଂପାନୀଦ୍ୱାରା
କରାଯାଇଥାଏ, ତେବେ ସେହି ଆପରାଧ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ
କରାଯାଇଥାଏ ସମୟରେ ସେହି କାଂପାନୀ ବନ୍ଦିବାର ସମୟରେ
ସଂଚାଳନ ନିମ୍ନମେ ସେଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବେ ଓ ତାମା
ପ୍ରତି ରାଗରବାୟା ଥିବା ପ୍ରତୋକ ବ୍ୟକ୍ତି ଆପରାଧ ବା
ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନର ଦୋଷା ଦୋଳି ଧରାଯିବ ଓ ସେହି ଅନୁସାରେ
ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟାନୁସାନ ପ୍ରତିକାର କରିବ ଓ
ଦସ୍ତିତ ହେବାରେ ମଧ୍ୟ ଭାଗାବାର ହେବ ।

ମାତ୍ର ଏହି ଉପଧାରା କୌଣସି ଦିଶ୍ୟ, ଏବାକି କୌଣସି
ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଏହି ଅଧୁନାୟମ ଅତର୍ଗତ କୌଣସି କଷ୍ଟରେ ଦସ୍ତିତ

କରିପାରିବ ନାହିଁ, ସହି ସେ ସାର୍ଥିଷ କରିଦେବେ ଯେ ଅପରାଧ
ବା ଉନ୍ନୟନ ତା'ର ଆତ୍ମବାନରେ କରାଯାଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା
ସେ ଏହି ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ ବା ଆପରାଧ ନିବାରଣ ପାଇଁ ଯର୍ତ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ
ଦେଖି କରିଥିଲେ ।

(୨) ଉପଧାରା (୧)ରେ ଥୁବା ପ୍ରାବଧାନ ସର୍ବ,
ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଅଧୁନାୟମ ଅଧିନରେ କୌଣସି କାଂପାନା
ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କଷ୍ଟରୀୟ ଆପରାଧ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରିବାରେ କରାଯାଇଛି ଏ, ଏହି
ଆପରାଧ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କାଂପାନାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ,
ପ୍ରବନ୍ଧକ, ସଚିବ ବା ଅନ୍ୟ ଅଧୁନାକାରାର ସହମତି ବା ନାରବ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ କରାଯାଇଛି ବା ସେହି ଆପରାଧ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ କରାଯିବା
କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ଵା ଅବହେଲା କାରଣରୁ ହୋଇଛି,
ସେଠାରେ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ପ୍ରବନ୍ଧକ, ସଚିବ ବା ଅନ୍ୟ
ଅଧୁନାକାର ମଧ୍ୟ ଆପରାଧ ବା ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନର ଦୋଷା ଭାବରେ
ଧରାଯିବେ ଓ ବନ୍ଦନୁସାରେ ନିଜ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁସାନ
ପ୍ରତିକାର କରାଯାଇରେ ଏ ଦସ୍ତିତ ହେବାରେ ଦୋଷା ହେବେ ।

ସହିକରଣ – ଏହି ଧାରାର ପ୍ରୟୋଜନ ନିମ୍ନମେ
(କ) କାମାନୀ ଅର୍ଥ କୌଣସି ତାମୋପ ଓ ଏହାର ଅତର୍ଗତ
ପାର୍ମ ବା ବ୍ୟକ୍ତିବେଶକ ସଂଘ ।
(ଖ) ପାର୍ମ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅର୍ଥ ସେହି ପାର୍ମର
ଭାଗାବାନକୁ ବୁଝୁଏ ।

୪୮. ଏହି ଅଧୁନାୟମ ଅଧିନରେ ଆପରାଧ ଧର୍ବଦ୍ୟ ଓ ଜମିନ
ଅଯୋଗ ହେବ ।

୪୯. ଏହି ଅଧୁନାୟମ ପ୍ରାବଧାନ କଷ୍ଟର ଓ ବନ୍ଦନୁସାନ
ବନ୍ଦକରଣ ଥୁବା ଆଜନର ପ୍ରାବଧାନରୁ ଅତିରିକ୍ତ ହେବ,
ଏହାର ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ଜଲ୍ଲୁଗ୍ନ ବରି ନୁହେଁ ।

୫୦. କେତୁ ସରକାର ଏହି ଅଧୁନାୟମ ଅଧିନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହୋଇଥାଏ କୌଣସି ନିଯମ ବା ବିନ୍ଦିଯମ କିମ୍ବା କରାଯିବା
ଆଦେଶର କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନକୁ ନିର୍ବିହ କରିବା ନିମ୍ନମେ
ରାଜ୍ୟ ସରକାରକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ।

୫୧. କୌଣସି ନାୟକାନ୍ତ ଏହି ଅଧୁନାୟମ ଅଧିନରେ କୌଣସି
ଆପରାଧକୁ ସଙ୍ଗାନ ଦୋଳି ଧରିବେ ଯଦି ନିମ୍ନୋତ୍ତ ଭାବରେ
ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିବ, ଅନ୍ୟା ନାହିଁ –

ଧର୍ବଦ୍ୟ ଆପରାଧ ଧ
ଜମିନ ଅଯୋଗ
ହେବ
ଏହି ଆଜନ ଅନ୍ୟ
ଆଜନ ଠାର୍ ଅତିରିକ୍ତ
ଭାଗ ହେବ ।

କେତୁ ସରକାର
ରାଜ୍ୟ ସରକାର
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାର
ଶକ୍ତି

ଆପରାଧର ସଙ୍ଗାନ

(କ) କେତୁ ସରକାର କା ସେହି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଥୁ ନିମତ୍ତେ ପ୍ରାଥମିକ କୌଣସି ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା

(ଖ) ଏଇକି କୌଣସି କାଳାଶର ଦାଦାକାର ଦ୍ୱାରା ସିଏ ଏତିକି ଅପାଧ ପାଇଁ ଅଳିଯୋଗ କରିବାର ନିଜର ଜୀବେଶ କେତୁ ସରକାର କିମ୍ବା ପୂର୍ବୋତ୍ତ ପ୍ରାଥମିକ ଅଧିକାରୀ, କିମ୍ବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିହିତ ରାତିରେ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଦେଲାଯାଇବେ ।

ବେତ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ପ୍ରାଥମିକ କରିବାର
ନିୟମ ପ୍ରାଥମିକ କରିବାର
ନିୟମ

୭୭. (୧) କେତୁ ସରକାର, ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧ୍ୟସ୍ତୁତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧ୍ୟନାୟମର ପ୍ରୟୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମତ୍ତେ ନିୟମ ପ୍ରାଥମିକ କରିପାରିବ ।

(୨) ବିଶେଷତଃ ପୂର୍ବୋତ୍ତ କମିଟିର ବ୍ୟାପକତା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରାଥମିକ ନିୟମର ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମ୍ପତ୍ତି ବା କେତେକ ବିଷୟର ପ୍ରାବଧାନ କରାଯାଇ ପାରିବ ଅର୍ଥରେ :

(କ) ଧାରା ୯ ର ଅଧିକରେ ଅଧିକ ଓ ସବସାମାନକ ସେବାର ନିବର୍ତ୍ତ ଓ ସର୍ତ୍ତ (term and condition of service) ।

(ଖ) ଧାରା ୧୦ ଅଧିକରେ ଅଧିକର କମିଟି ଓ ଦାର୍ଯ୍ୟ ।

(ଗ) ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟବେଶନର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା ୧୨ ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧିକରେ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିଯା ।

(ଘ) ଧାରା ୧୯ ର ଉପଧାରା (୧) ର ଅଧିକରେ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନିମତ୍ତେ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଓ ଏଥୁ ନିମତ୍ତେ ଦିବିତାକାରୀ ଦାଖଲା ।

(ଙ୍ଗ) ଧାରା ୧୯ ର ଉପଧାରା (୨) ଅଧିକରେ ଆବେଦନ କରିବାର ରୂପ ଓ ରାତି ।

(ଘ) ଧାରା ୨୦ ର ଉପଧାରା (୨) ଅଧିକରେ କେବିଦ ସଂପଦ ବା ଆଜାନରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ (transfer) କରିବାର ରୂପ ଓ ରାତି ।

(ଙ୍ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ସେହି ସମୟରେ ଧାରା ୨୮ ଅଧିକରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେତ୍ର ବିଧିଭାବ ପ୍ରାଥମିକରଣର କାର୍ଯ୍ୟକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରାଥମିକ କରାଯିବ ଓ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟର ପୂର୍ବରୁ ହିୟାବ ସମ୍ବାଦ ରିପୋର୍ଟ ସହିତ ସମ୍ବାଦକ ରିପୋର୍ଟର ନବକାର ଦିଆଯିବ ।

(ଜ) ଧାରା ୨୯ ଅଧିକରେ ସେହି ରୂପରେ ବାର୍ଷିକ ଦିବାବ ବିବରଣୀ ପ୍ରାଥମିକ କରିବାର ।

(ଝ) ଅପ୍ରିଲର ପାଞ୍ଚମି କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିଯା ବିଦ୍ୟୁତ ଧାରା ୫୦ ଅଧିକରେ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଭୟା କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିଯା ସେହି ସମୟରେ ଓ ସେହି ରୂପରେ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

(ଞ) ଅଭିନିତ ବିଷୟ ଯେଉଁଥିରେ ଜାତ୍ରୀ ଜୈବ ବିଧିଭାବ ପ୍ରାଥମିକରଣ ଧାରା ୫୦ ର ଉପଧାରା (୨)ର ଖଣ୍ଡ (କ) ଅଧିକରେ ଦେବକାନୀ ନ୍ୟାୟକୁ ସମାଚାର ପ୍ରଯୋଗ କରିପାରିବ ।

(ଘ) ଧାରା ୨୧ ର ଖଣ୍ଡ (ଖ)ର ଅଧିକରେ ସୂଚନା ଦେବକାର ରାତି ।

(ଙ) କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ଯାଇ ନିୟମରେ ଆସିବାର ଅଛି,

(ଙ୍ଗ) ଏହି ଧାରା ଅଧିକରେ କରାଯାଇଥାବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମ ଓ ଏହି ଅଧୁନିୟମ ଅଧିକରେ ବିବାଧାଇଥାବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିନିଯମ ପ୍ରାଥମିକ କରିବା ପରେ ଯାଥିରୁ ସଂତୋଷ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିନିଯମର ପ୍ରକାର ସବନର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋଟ ୩୦ ଦିନ ସମୟବାବୀ ମଧ୍ୟରେ ରଖାଯିବ । ଏହି ସମୟବାବୀ ଗୋଟିଏ ଅଧୁବେଶନ ଅଧିକା ଦୂରଟି ବା ଅଧୁକ ଆନ୍ତରିମିକ ଅଧୁବେଶନରେ କିମ୍ବା ପୂର୍ବତ୍ତୋ ଆନ୍ତରିମିକ ଅଧୁବେଶନର ଠିକ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଧୁବେଶନ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ସବ ସବନ ସେହି ନିୟମ ବା ବିନିଯମରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ସହମତି ହେବେ ତାହା ପରିବର୍ତ୍ତନ ରୂପରେ ପ୍ରାଥମିକ / ଲାଗୁ ହେବ । ଯଦି ଅଧୁବେଶନ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ସବ ସବନ ସହମତ ହୋଇଯିବେ ଯେ, ସେହି ନିୟମ ବା ବିନିଯମ ବିବାଧାଇ ଉଚିତ ନାହିଁ ତେବେ ତାହା ପ୍ରାଥମିକ ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିୟମ ବା ବିନିଯମର ଏକାଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ଏହାର ଅଧିକରେ ପୂର୍ବରୁ ବିବାଧାଇଥାବା କୌଣସି ବିଷୟର ନିୟମର ମାନ୍ୟତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରାଥମିକ ପଢ଼ିବ ନାହିଁ ।

୨୩. (୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧ୍ୟସ୍ତୁତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧୁନିୟମର ପ୍ରୟୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମତ୍ତେ ନିୟମ ପ୍ରାଥମିକ କରିପାରିବେ ।

(୨) ବିଶେଷତଃ ପୂର୍ବୋତ୍ତ କମିଟିର ବ୍ୟାପକତା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରାଥମିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସମ୍ପତ୍ତି ବା କେତେକ ବିଷୟର ପ୍ରାବଧାନ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର
ନିୟମ କରିବାର
କାରୀତା

କ) ଧାରା ୨୩ର ଖଣ୍ଡ (ଗ)ର ଅଧ୍ୟନରେ ରାଜ୍ୟ ଜେକି
ବିଦ୍ୟାଧା ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବାକୁ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ବାର୍ତ୍ତା ।

ଶ) ଧାରା ୨୪ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧ୍ୟନରେ ପୂର୍ବ ସୂଚନା
ଦିଆଯିବ ।

ଗ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ସେହି ସମୟ ଯେଉଁଥିରେ
ଧାରା ମାତ୍ର ଅଧ୍ୟନରେ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକୃତ କରାଯିବ ।

ଘ) ଧାରା ୩୪ ଅଧ୍ୟନରେ ରାଜ୍ୟ ଜେକି ବିଦ୍ୟାଧା ବୋର୍ଡର
ହିସାବ ରଖୁବାର ଓ ଏହାର ସମାକ୍ଷା କରିବାର ରାତି ତଥା
ସେହି ଚାରିଖ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ସହିତ
ହିସାବ ସମାପ୍ତି ନକଳ ଦିଆଯିବ ।

ଙ) ଧାରା ୩୭ ଅଧ୍ୟନରେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟ “ଏଟିହୁମୁକୀ”ର
ପରିଚାଳନା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ।

ଚ) ଧାରା ୪୪ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧ୍ୟନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜେକି
ବିଦ୍ୟାଧା ପାଶ୍ଚିମ ପରିଚାଳନା ତଥା ଅଭିରକ୍ଷାର ରାତି ତଥା
ସେହି ପ୍ରୟୋକ୍ଷନ ନିମାତେ ଏହି ପାଶ୍ଚିମ ଉପ୍ରୟୋଗ
କରାଯିବ ।

ଛ) ଧାରା ୪୫ର ଅଧ୍ୟନରେ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟର ରୂପ ଓ
ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଏକି ରିପୋର୍ଟ
ପ୍ରକୃତ କରାଯିବ ।

ଜ) ଧାରା ୪୭ ଅଧ୍ୟନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜେକି ବିଦ୍ୟାଧା ପାଶ୍ଚିମ
ହିସାବ ରଖୁବା ଓ ଏହାର ସମାକ୍ଷା କରିବାର ରାତି ତଥା
ସେହି ଚାରିଖ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଓ ହିସାବର
ସମାପ୍ତି ନକଳ ଦିଆଯିବ ।

ଝ) କୌଣସି ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ଯାହା ବିହିତ କରାଯିବାର ଅଛି
ବା କରାଯିବ ତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବ ।

ଞ) ଏହି ଧରା ଅଧ୍ୟନରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦ୍ୱାରା
କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିୟମ ପ୍ରକୃତ କରିବା ପରେ
ସଥାନିର୍ମିତ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାର ପ୍ରତ୍ୟେବ ସବରର
ସମ୍ମାନରେ, ସେହି ରାଜ୍ୟରେ କୁଳପତି ବିଧାନସଭା ସବନ
ଅଛି ବା ଯେଉଁଠ ଗୋଟିଏ ସବନ ଅଛି, ସେହି ସବନ
ସମ୍ମାନରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

୭୫. (୧) ଯଦି ଏହି ଅଧ୍ୟନକାର ପ୍ରାବଧାନ୍ୟ ଲାଗୁ କରିବାରେ
କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଜୟର୍ଷ୍ଣ ହେଲାଥାଏ, ତେବେ କେତ୍ର
ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ଅଧ୍ୟନକାର ପ୍ରାବଧାନ୍ୟ
ଅସମ୍ଭବ ନକରି ସେହି ଅସୁବିଧାକୁ ଦୂର କରିପାରିବେ ।

ମାତ୍ର ଏଇକି କୌଣସି ଆଦେଶ ଏହି ଅଧ୍ୟନକାର ପ୍ରାବଧର
ଦୂର ବର୍ଷ ସମୟବାବୀ ସମାପ୍ତି ପରେ ବରାପାଇ ପାରିବ
ନାହିଁ ।

(୨) ଏହି ଅଧ୍ୟନକାର ଅଧ୍ୟନରେ ବରାପାଇଥିବା ଆଦେଶକୁ
ସଥାନିର୍ମିତ ସଂସଦର ଉତ୍ତର ସବନ ସମ୍ମାନରେ ଉପସ୍ଥାପନ
କରାଯିବ ।

ସୁଲାଷ ସ. ଜେନ,

ସତିବ, ଭାରତ ସରକାର

ଜ୍ଞେବ ବିବିଧତା ନିୟମ - ୨୦୦୪

ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଓ ଜ୍ଞାଲ ମନୋକଳୟ

ଅଧ୍ୟସୂଚନା

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ୧୫ ଏପ୍ରିଲ, ୨୦୦୪

G.S.R. 261 (E) - କେହୁ ସରକାର, ଜୈବ ବିବିଧତା ଅଧ୍ୟନୀୟମ, ୨୦୦୭ର ଧାରା ୨୨ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାଯାଇଥାରେ କେହୁ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ (ଅଧିକ ଅଧିକ ସକଷମାନଙ୍କ ବେତନ / ବରମା, ରତ୍ନା, ଓ ସେବାର ସର୍ବ) ନିୟମ, ୨୦୦୩ର ସେହି ବିଷୟ ବାଦଦେଇ କେହୁ ସରକାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ; ଅର୍ଥାତ୍:

୧. ସଂକଷିପ୍ତ ନାମ ଓ ପ୍ରାରମ୍ଭ:

- ଏହି ନିୟମର ସଂକଷିପ୍ତ ନାମ ଜୈବ ବିବିଧତା ନିୟମ, ୨୦୦୪ ଅଟେ।
- ଏହା ୧୫ ଏପ୍ରିଲ, ୨୦୦୪ରେ ଲାଗୁ ହେବ।

୨. ପରିଚାଳା / ସଂକଷିପ୍ତ:

- (କ) 'ଅଧ୍ୟନୀୟମ' ଅର୍ଥ ଜୈବ ବିବିଧତା ଅଧ୍ୟନୀୟମ ୨୦୦୭ (୨୦୦୩ର ୧୮) କୁ ବୁଝାଏ।
- (ଘ) 'ପ୍ରାଧିକରଣ' ଅର୍ଥ ଧାରା ୮ ର ଉପଧାରା (୧)ର ଅଧୁନରେ ସ୍ଥାପିତ ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ବୁଝାଏ।
- (ଗ) "ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି" ଅର୍ଥ ସ୍ଥାନୀୟ ଔଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଧାରା ୪ ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧୁନରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିକୁ ବୁଝାଏ।
- (ଘ) "ଅଧିକ" ଅର୍ଥ ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ବା ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର ଅଧିକର୍ତ୍ତା ବୁଝାଏ।
- (ଙ) "ଦ୍ୱାରା" ଅର୍ଥ ଅଧ୍ୟନୀୟମର ଧାରାକୁ ବୁଝାଏ।
- (ଚ) "ପ୍ରରୂପ" ଅର୍ଥ ଏହି ନିୟମରେ ସଂସ୍ଥାନ ପ୍ରରୂପକୁ ବୁଝାଏ।
- (ଇ) "ସକଷମା" ଅର୍ଥ ଗାସ୍ତ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ ବା ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର ସକଷମା ବୁଝାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ଅଧିକ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗୁଡ଼ ଅବତି।
- (ଈ) "ଧାରା" ଅର୍ଥ ଅଧ୍ୟନୀୟମର ଧାରାକୁ ବୁଝାଏ।
- (୯) "ସର୍ବିଦ" ଅର୍ଥ ପ୍ରାଧିକରଣର ମୂର୍ଖକାଳୀନ ସର୍ବିଦକୁ ବୁଝାଏ।
- (୧୦) ଏଇହି ଶବ୍ଦ ଓ ପଦ ଯାହାର ଉପଯୋଗ କରାଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏହି ନିୟମରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇନାହିଁ ଓ ଅଧ୍ୟନୀୟମରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଛି, ତା'ର ସେହି ଅର୍ଥ ହେବ ଯାହା ଅଧ୍ୟନୀୟମରେ ଅଛି।

୩. ଅଧିକର୍ତ୍ତା ଉପନିଧି ଓ ନିୟମିତ ରାଶି:

୧. ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକର୍ତ୍ତା ନିୟମିତ କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ।
୨. ଉପଧାରା (୧)ର ଅଧୁନରେ ଅଧିକର୍ତ୍ତା ନିୟମିତ କେହୁ ସରକାରଙ୍କ ବାହୀରୁ ହେଲୁଗେଥିବା କିମ୍ବା ଉପନିଧି ଉପନିଧି କରାଯାଇଥିବା ସ୍ଵକରେ ଆବେଦନ କରାଯିବ।

୪. ଅଧ୍ୟସ ପଦର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ:

୧. ପ୍ରାତିକରଣର ଅଧ୍ୟସ ଚିନ୍ତି କର୍ଷ ନିମାକେ ପଦ ଧାରଣ କରିବେ ଓ ପୂଜା ନିୟମକୁ ନିମାକେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗେ ଆବେଦନ ହୋଇପାରିବେ।
୨. ମାତ୍ର କୌଣସି ଅଧ୍ୟସକୁ ୨୫ ଦର୍ଶ ହେବାପରେ ବିମ ଅଧ୍ୟସ ପଦର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଶେଷ ହେବାପରେ, (ଯେହିଁ ଗୋଟିକ ଆଗରୁ ଆସୁଛି) ପଦ ଧାରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ।
୩. କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଅତି କମାରେ ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଲିଖିତ ସୂଚନା ଦେଇ ଅଧ୍ୟସ ନିଜ ପଦରୁ ତ୍ୟାଗପତ୍ର ଦେଇ ପାରିବେ।

୫. ଅଧ୍ୟସକ ବେତନ ଓ ଜରା:

୧. ଅଧ୍ୟସ ପ୍ରତିମାର ନିୟମିତ ରୂପେ ୨୭,୦୦୦ ଟଙ୍କା ବେତନ ପାଇବାର ହେବାର ହେବେ। କୌଣସି ଅବସରପ୍ରାୟ ନେତ୍ର ଅଧ୍ୟସ ରୂପେ ନିୟମକୁ ହେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ବେତନ କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆବେଦନ ଅନୁସାରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବ।
୨. ଅଧ୍ୟସ ଏକଳ ଜରା, ହୃଦୀ, ପେନସନ, ଲବିଶାରିଧି, ବାସନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୁକିଧ୍ୟ ପାଇବାପାଇଁ ହୁକକାର ହେବେ, ଯାହା କେତ୍ର ସରକାର ଦ୍ୱାରା ସମୟ ସମାପନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯିବ।
୩. ଅଧ୍ୟସ ସରକାରା ସବସ୍ୟକ ପଦର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଓ ଜରା:

୧. ପ୍ରାତିକରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଶ୍ୟକାଳରା ସବସ୍ୟ, ରାଜପତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ନିୟମକୁ ପ୍ରକାଶନର ତାରିଖ ଠାରୁ ଏହ କାଳାନ ଚିନ୍ତିବର୍ଷରୁ ଅଧୁକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦରେ ସେ ରହିପାରିବେ ନାହିଁ।
୨. ପ୍ରାତିକରଣ ବେଠିକରେ ଜପନ୍ତି ହେବାରୁ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଶ୍ୟକାଳା ସବସ୍ୟ ଏହି ବେଠିକର ଜରା, ଯାତ୍ରାଜରା, ଦେନ୍ତିକ ଜରା, ଓ ଏକଳ ଅନ୍ୟ ଜରାର ହୁକକାର ହେବେ ଯାହା କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଯୋଗ ଓ ସମିତିର ଅଶ୍ୟକାଳା ସବସ୍ୟ ଜପନ୍ତି ହେବାପାଇଁ ପ୍ରଯୁକ୍ତିଆ ଅଛେ।

୬. ଅଧ୍ୟସ ସରକାର ରିତିପଦକୁ ପୂରଣ କରିବା:

୧. ପ୍ରାତିକରଣ କୌଣସି ଅଶ୍ୟକାଳା ସବସ୍ୟ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ନିଜେ ଲିଖିତ ଆବାରରେ କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ସମେତ୍ତ ବରି ନିଜ ପଦରୁ ଲାପିଦା ଦେଇ ପାରିବେ ଓ ପ୍ରାତିକରଣରେ ସେହି ସବସ୍ୟକ ମୁଣ୍ଡ ରିତି ରହିବ।
୨. ପ୍ରାତିକରଣରେ କୌଣସି ଅଶ୍ୟକାଳା ସବସ୍ୟକ ଆକମ୍ପିନ ରିତି ପଦ ନାମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ କରାଯିବ। ରିତି ପଦର ନାମନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବ୍ୟକ୍ତି, ପୂର୍ବରୁ ସେହି ପଦରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିର ବାଲି ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରହିପାରିବେ।

୭. ପ୍ରାତିକରଣ ସବସ୍ୟକୁ ବହିଷ୍ଵାର କରାଯିବା:

- ପ୍ରାତିକରଣ କୌଣସି ସବସ୍ୟକୁ ଧାରା ୧୧ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଆଧାରରେ କେତ୍ର ସରକାର ଦ୍ୱାରା ନିୟମକୁ ରାଜତ ସରକାରଙ୍କ ସତିବରୁ ତଳ ପ୍ରରତ ହୋଇନଥିବା ଅଧୁକାଳାକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ଉଚିତ ଅନୁସାର ନକରି ତଥା ସେହି ସବସ୍ୟକୁ ଶୁଣିବାର ଜପନ୍ତି ଅବସର ନଦେଇ ତାଙ୍କ ପଦରୁ କର୍ତ୍ତାକାର କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।

୯. ପ୍ରାତିକରଣ ସତିବ:

୧. ପ୍ରାତିକରଣ ନିଜ ପାଇଁ ଜଣେ ସତିବ ନିୟମକୁ ବରିବ।
୨. ସତିବକ ନିୟମକୁ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ ପ୍ରାତିକରଣଙ୍କ ବିନିଯମ ଦ୍ୱାରା ଆଧାରିତ କରାଯିବ।
୩. ସତିବ, ପ୍ରାତିକରଣ ଅଧୁବେଶନର ସମକ୍ଷେ ରକ୍ଷଣା କରିବା, ଅଧୁବେଶନ ଆହୁତି କରିବା, ପ୍ରାତିକରଣ କର୍ମଦାରଙ୍କ ଅତିଲେଖ ରଖିବା ଓ ଏକଳ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ଯାହା ତାଙ୍କ ପ୍ରାତିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟେ କରାଯାଇଥିବା ସେଥିପୁଣ୍ଡି ଉପରକାରୀ ରହିବେ।

୧୦. ପ୍ରାତିକରଣ ଅଧୁବେଶନ:

୧. ପ୍ରାତିକରଣ ଅଧୁବେଶନ ଚିନ୍ତିମାର ଅଭିଭାବର ବର୍ଷକୁ ଅତିକମ ରେ ଚାରିଥିର ପ୍ରାତିକରଣ ମୂଳ୍ୟକାରୀତିରେ ବା ଏକଳ ସ୍ଥାନରେ ଆଯୋଜିତ କରାଯିବ ଯାହା ଅଧ୍ୟସକ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବେ।
୨. ଅଧ୍ୟସ, ପ୍ରାତିକରଣ ଅତି କମରେ ପାଞ୍ଚଭାଗ ସବସ୍ୟକ ଲିଖିତ ଅନୁରୋଧରେ କମା କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ବେଶରେ ପ୍ରାତିକରଣ ବିଶେଷ ବେଠିକ ତଳାର ପାରିବେ।
୩. କୌଣସି ସାଧାରଣ ଅଧୁବେଶନ ଆଯୋଜିତ କରିବାର ସୂଚନା ସବସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅତି କମରେ ୧୫ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯିବ ଓ ବିଶେଷ ଅଧୁବେଶନ ଉପକାରୀତିର ବାବା ଏବଂ ସମୟ ଓ ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରେ ଅଧୁବେଶନ ଆଯୋଜନ କରାଯିବ ତାହା ନିର୍ବିଷ୍ଟ କରି ଅତି କମରେ ଚିନ୍ତିମନ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ଦିଆଯିବ।
୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧୁବେଶନର ଅଧ୍ୟସତା ଅଧ୍ୟସକ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ ଓ ତାଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଉପର୍ଯ୍ୟେକ ସବସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ବହୁଯାତଥିବା କୌଣସି ପିଠାସାନ ଅଧୁକାଳା ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ।
୫. ପ୍ରାତିକରଣ କୌଣସି ଅଧୁବେଶନରେ ସେହି ଆବଶ୍ୟକ ବୁଝ ରପନ୍ତିତ ଜୋଟ ହେବା ସବସ୍ୟକ ସାଧାରଣ ବହୁମତରେ ଓ ଅଧ୍ୟସ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଅଧ୍ୟସତା କରୁଥିବା ସବସ୍ୟକ ଦିତାଯ କିମ୍ବା ନିର୍ବେଶକ ମତରେ ନିଷ୍ଠିତ ନିଆଯିବ।
୬. ପ୍ରତ୍ୟେକ ସବସ୍ୟ ଗୋଟିଏ ତାଙ୍କ ଦେଇ ପାରିବେ।
୭. ପ୍ରାତିକରଣ ଅଧୁବେଶନରେ କୋରମ (ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟା) ପାଞ୍ଚ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।
୮. କୌଣସି ସବସ୍ୟ କୌଣସି ଅଧୁବେଶନରେ ଏକଳ କିମ୍ବା ବିଷୟ ଉପରେ ନିବନ୍ଧନ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ନଦେଇ ଅଧୁବେଶନରେ ବିତାର କଲିବାପାଇଁ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ, ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ ତାଙ୍କ ଏହା କଲିବାପାଇଁ ଅଧ୍ୟସ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ଠିତିରେ ଅନୁମତି ନ ଦିଅନ୍ତି।
୯. ଅଧୁବେଶନର ସୂଚନା ସବସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବାର୍ତ୍ତାବାହକ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଏହାକୁ ତାଙ୍କର ଶେଷ ଘର ଠିକଣା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟାକ ଠିକଣାରେ ରେଜିସ୍ଟ୍ରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯିବା ବା ଏକଳ ଅନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଯାହା ପରିପୁଣ୍ଡିତ ମୃଦୁରେ ନିଷ୍ଠ ପ୍ରାତିକରଣ ସତିବ ଠିକ ରାବିବେ ସେହି ଅନୁସାରେ ଦିଆଯିବ।
୧୦. ପ୍ରାତିକରଣ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ସମିତିର ନିୟମକୁ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଅଧୁବାର:
୧. ପ୍ରାତିକରଣ ଯାହା ଠିକ ମନେ କରିବେ ପ୍ରଯୋଜନ ଅନୁସାରେ ସେତିକି ସଂଖ୍ୟାରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା କରିପାରିବେ।

୭. ପ୍ରାଥମିକଶର ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ କାହା ଦେଇ ସମିତିର ସଦସ୍ୟ ଅଧିକେଶନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ପାଇଁ ଚି ଓ ଜରା ପ୍ରବାନ୍ତ କରାଯିବ, ଯାହା ପ୍ରାଥମିକଶର ଠିକ୍ ମନେ କରିବ।
୮. ପ୍ରାଥମିକଶର ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ:

 - (i) ଧାରା ୩, ଧାରା ୪ ଓ ଧାରା ୨୭ ଅଧିନରେ କରାଯାଇଥୁବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକଲାପକୁ ନିୟମିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରିବା।
 - (ii) କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜେବେ ବିବିଧତାର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଏହାର ସଂଗଠନ ବାର୍ଷିକ୍ ଉପ୍ରୟୋଗ ତଥା କୈବିକ ପ୍ରସ୍ତ୍ର ଓ ଝାନର ଉପ୍ରୟୋଗର ଉପରେ ଉଚିତ ଓ ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଧନ ସଂହିତ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବା।
 - (iii) ରାଜ୍ୟ ଜେବେ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡଙ୍କୁ ବୈଷ୍ଣଵୀକାଳିକ ସମାନ୍ତର କରିବା।
 - (iv) ରାଜ୍ୟ ଜେବେ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡଙ୍କୁ ବୈଷ୍ଣଵୀକାଳିକ ସହାୟତା ତଥା ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା।
 - (v) ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାରୀ, ଅନୁସଥାନ ଓ ମାନ୍ୟମାନୀୟ ପ୍ରାଯୋଜିତ କରିବା।
 - (vi) ପ୍ରାଥମିକଶର ନିକର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବି ଉଥା କ୍ରିୟାକାଳ କରିବା ପାଇଁ ବୈଷ୍ଣଵୀକାଳ ସହାୟତା ଉପଲବ୍ଧ କରିବାପାଇଁ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବରାଇପାରିବେ, ଯାହାର ଅବଧି ତିନିବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହେବନାହିଁ। ମାତ୍ର ଯଦି ତିନିବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ କୌଣସି ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ କରାଇବାର ଆବଶ୍ୟକ ପଢ଼ୁଛି ତେବେ ପ୍ରାଥମିକଶର ଏଥୁ ନିମିତ୍ତ କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବେ।
 - (vii) ଜେବେ ବିବିଧତା ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହାର ସଂଗଠନ ବାର୍ଷିକ୍ ଉପ୍ରୟୋଗ ଓ ଜେବେ ସଂପଦ ଓ ଆନନ୍ଦ ଉପ୍ରୟୋଗରେ ଉପର୍ଯ୍ୟ ଲାଭର ଉଚିତ ଓ ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଧନ ସମହିତ ବୈଷ୍ଣଵୀକ ଓ ପରିଷ୍କାରାନ୍ୟ (Statistical), ଉତ୍ସମ ଓ ନିୟମାବଳୀ (Manual) ସାହିତ୍ୟ ବା ପ୍ରଦର୍ଶକାଳୀ (Guides) ସଂଗ୍ରହତ, ସଂକଳିତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ କରିବ।
 - (viii) ଜେବେ ବିବିଧତା ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହାର ସଂଗଠନ ବାର୍ଷିକ୍ ଉପ୍ରୟୋଗ ଓ ଜେବେ ସଂପଦ ଓ ଆନନ୍ଦ ଉପ୍ରୟୋଗରେ ଉପର୍ଯ୍ୟ ଲାଭର ଉଚିତ ଓ ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଧନ ସମହିତ ବୈଷ୍ଣଵୀକ ଓ ପରିଷ୍କାରାନ୍ୟ ଆଯୋଜନ କରିବା।
 - (ix) ଜେବେ ବିବିଧତା ସଂରକ୍ଷଣ, ଏହାର ସଂଗଠନ ବାର୍ଷିକ୍ ଉପ୍ରୟୋଗ ନିମିତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକୁମରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବା ଆଶକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରତ ହେବାକୁ ଥିବା ବାହି ବିଶେଷଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଜନା ଓ ପ୍ରକିଳଣର ଆଯୋଜନ କରିବା।
 - (x) ପ୍ରାଥମିକଶର ନିକର ରସିଦ ଓ କେନ୍ତେ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ନିକର ଅବମୂଳ୍ୟାବଳୀ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁତ କରି ବାର୍ଷିକ ବନ୍ଦେଶ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା। ମାତ୍ର କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କେ ଆନନ୍ଦନ ଜାଳନି (କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ) ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ବନ୍ଦେଶର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀ ଜରାଯିବ।
 - (xi) ପ୍ରାଥମିକଶର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସ୍ଥାନକୁ ଦୂରେ ନିର୍ମିତ କରିବା ନିମିତ୍ତ କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କୁ ସେଥିମିତ୍ତେ ପବ ସୃଷ୍ଟି କରିବାପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା, ମାତ୍ର ଏହି ପଦ ସ୍ଥାନୀୟ ହେଉ କା ଅସ୍ଥାନୀୟ ହେଉ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ

- କୌଣସି ପ୍ରକାର ହୋଇଥାର ନା କାହିଁକି କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବାନ୍ତମୋଦନ ବିନା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ।
- (xiii) ପ୍ରାଥମିକଶର ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିୟମିତ ପଦତିର ଅନୁମୋଦନ କରିବା।
 - (xiv) ଜେବେ ସଂପଦର ସ୍ଵପରିବାଳନା, ସଂମୃଦ୍ଧି ଓ ବାର୍ଷିକ୍ ଉପ୍ରୟୋଗର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାପାଇଁ ଜେବେ ବିବିଧତା ରେକିଞ୍ଚୁର ଓ ଲାଲେକାନ୍ତ୍ରନିର୍ମିତ କଟାବେଶର ମାଧ୍ୟମରେ ଜେବେ ସଂପଦ ସମାଜୀଯ ପାରାମର୍ଶର ଆନନ୍ଦ ବାର୍ଗକେ ସ୍ଵର୍ଗତ ଲାଭ କରି ଓ ସୁନ୍ଦର ତଥା କଷ୍ଟବେଳ ପଢ଼ି ସୃଷ୍ଟି କରିବାପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ।
 - (xv) ପ୍ରାଥମିକଶର କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀତା ତଥା ଅଧିକାରୀମର କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀତା ବିଷୟରେ କେନ୍ତେ ସରକାରଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ ଦେବେ।
 - (xvi) ସମୟ ସମୟରେ ଜେବେ ସଂପଦ ବିଷୟରେ ଧାରା ୧ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧିନରେ ଲାଗାଇ ବ୍ୟବ ଏବଂ ଧାରା ୧୯ର ଉପଧାରା (୧) ଅଧିନରେ ରଯାଇଟ୍ (ରାଜବାସ)ରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା।
 - (xvii) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗକୁ ନିମିତ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଜେବେ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ୍ ଓ ଜେବେ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିଗୁଡ଼ିକ ନିମିତ୍ତ ଅନୁବାନ ସହାୟତା ଓ ଅନୁବାନ ମାନ୍ୟମାନ କରିବା।
 - (xviii) ଅଧିନାୟମକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀ କରିବା ନିମିତ୍ତ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ବାସ୍ତବିକ ନିରାକଷଣ କରିବା।
 - (xix) ଭାରତ ବାହାର କୌଣସି ଦେଖରେ ତେବେ ସଂପଦ ରୁଦ୍ଧ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଆନନ୍ଦ ସମହିତ କୌଣସି ସଂପଦ ଅଧିକାର ଅନ୍ତର୍ଭୁତ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀ କରିବାର ମାଧ୍ୟମରେ ନିମିତ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଏବଂ ନିମିତ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀ ନିମିତ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ କରିବା।
 - (xx) ଏକାଳୀ ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଯାହା ସମୟ ସମୟରେ କେନ୍ତେ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଭାଗରେ କରିବା।
- ### ୧୮. ଅଧିକାରୀ କ୍ଷମତା ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ:
- ୧) ପ୍ରାଥମିକଶର ଦିନ ପ୍ରତିଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକଲାପ ଉପରେ ଅଧିକାରୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମର ରହିବ।
 - ୨) ଧାରା ୧୦ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀମାଙ୍କ ଉପରେ ସାଧାରଣ ଉପରେକାଳିକ କ୍ଷମତା ରହିବ। ସେ ପ୍ରାଥମିକଶର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସଂଦାଳନ ଓ ପରିଚାଳନା ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ।
 - ୩) ଅଧିକ ପ୍ରାଥମିକଶର ସମାଜ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀ ରୁଦ୍ଧ କରିବାର ପାଇଁ ଏବଂ ଆଜିନେଖାର ଭାବ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସହିତ, ଏହାର ସୁନ୍ଦରା ସମାଜ କାର୍ଯ୍ୟକାଳୀ ରୁଦ୍ଧ କରିବାର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ।
 - ୪) ପ୍ରାଥମିକଶର ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରିବାକୁ ଥିବା ସମାଜ ଆଦେଶ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଅଧିକ ବା ଏଥୁ ନିମିତ୍ତ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଥମିକ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସାକ୍ଷର ରହିବ।
 - ୫) ଅଧିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବା ଏହାର ପ୍ରୟୋକଳ ନିମିତ୍ତ ପ୍ରାଥମିକ କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁତମାଦିତ ହୋଇଥାବା ବନ୍ଦେଶରୁ ସମାଜ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଅନୁମୋଦନ ତଥା ବିଭିନ୍ନ କରିପାରିବେ।

- ၅) ଅଧ୍ୟସକ ସମ୍ପଦ ପ୍ରଶାସନିକ ଓ ପ୍ଲାୟୋଗିକ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରବାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା ରହିବା ।

୬) ଅଧ୍ୟସ ପ୍ରାଥମିକରଣ ସମ୍ପଦ ଅଧ୍ୟବେଶନକୁ ଆହୁାନ କରିବେ ତଥା ଏହାର ସାପାତିର କରିବେ ଏ ଏହା ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀତିର କରିବେ ଯେ ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପଦ ନିଷ୍ଠା ଯେପରି ସମ୍ମର୍ତ୍ତିତ ରାଶିରେ କରାଯିବ ।

୮) ଅଧ୍ୟସ ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ୟ କ୍ଷମତାର ପ୍ରଯୋଗ କରିବେ ଏ ଏହାଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମ୍ୟର ପାଳନ କରିବେ ଯାହା ସମ୍ପଦ ସମୟରେ ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଓ କେତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବାନ୍ତ କରାଯିବ ।

୧୪. ଜେବ ସଂପଦ ଓ ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପାରିଷଦିକ ଝାନ ପାଇବା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରତିଯା:

- ୧) ଅନୁସହାଳ ବା ବାଣିଜ୍ୟକ ଉପଯୋଗ ନିମିତ୍ତ ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନକୁ ପାଇବା ପାଇବା ପ୍ରାଥମିକରଣର ଅନୁମୋଦନ ଜାର୍ଖୁଥିବା କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ଫର୍ମ ଏରେ ଆବେଦନ କରିବେ ।

୨) ଉପନୀୟମ (୧) ର ଅନୁନାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବେଦନ ସହିତ ପ୍ରାଥମିକରଣର ପକ୍ଷକୁ ଚେଲ୍ କିମ୍ବା ତିମାଧ୍ୟ ହାତୁ ରୂପେ ୧୦,୦୦୦ଟଙ୍କାର ଟି' ରହିବ ।

୩) ପ୍ରାଥମିକରଣ ସଂପ୍ରତ ସ୍ଵାକ୍ଷର ଔଦ୍ୟୋଗ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଓ ଆବେଦକଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରାଯାଇଥିବା ଉପରୁ ଅଛିରିଛୁ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହାତ କରିବା ପରେ, ଆବେଦନ ପ୍ରାପ୍ତିର ଛ'ମାସ ସମୟବାଟା ମଧ୍ୟରେ ଯଥାର୍ଥିତ୍ବ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ସଂପାଦନ କରିବେ ।

୪) ପ୍ରାଥମିକରଣ ଆବେଦନର ପୁଣ୍ୟକରା ଉପରେ ସହୃଦୟ ହେବା ପରେ ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ ପାଇବାର ଅନୁମୋଦନ କରି ଯାହା ଠିକ୍ ମନେ କରାଯିବ ସେହି ଅନୁସାରେ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ଵ ରହ୍ୟପାରିବେ ।

୫) ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନକୁ ପାଇବାର ଅନୁମୋଦନରେ ପ୍ରାଥମିକରଣର ଅଧିକାରୀ ଓ ଆବେଦକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଵାକ୍ଷରିତ, ଲିଖିତ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ହେବ ।

୬) ଉପନୀୟମ (୫)ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବୁଝାମଣା ପତ୍ରକୁ ପ୍ରାଥମିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାରୀ କରାଯିବ, ଯାହାର ଅର୍ଥଗତ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ହେବ:

 - ସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ପ୍ରଯୋକନକୁ ନେଇ ଆବେଦନର ଆବଶ୍ୟକତା ।
 - ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ପାରଶ୍ରାବିକ ଜ୍ଞାନର ବିଷ୍ଟୁତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଉଥୀ ଏଥୁ ସଂଗ୍ରହ ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ରହିଥିବ ।
 - ଜ୍ଞେବ ସଂପଦର (ଆନୁସହାଳ, ପ୍ରତିକାଳ, ବ୍ୟବସାୟକ ଉପଯୋଗ ଆଦି) ଆଶାନ୍ତୁପ ଉପଯୋଗ
 - ସେଇହି ସର୍ବ ଯାହା ଅଧିକାରେ ଆବେଦକ ବୌଦ୍ଧିକ ସଂପଦ ଅଧିକାର ଚାହିଁଥାଏ ।
 - ଆର୍ଥିକ ଉଥୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଲାଭର ମାତ୍ରା । ସହି ଆବଶ୍ୟକ ହେବ କୌଣସି ସୂଚନା ମାମଳାରେ ଜ୍ଞେବ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅନୁସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରଯୋକନ ପାଇଁ ନିଆୟାଇଛି ଓ ପରେ ଏହାର ବାଣିଜ୍ୟକ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶେଷରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବ୍ୟବହାରକୁ ନେଇ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି ତେବେ ସାନି (Fresh) ରାଜିନାମା ପତ୍ର କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେବାକୁ ହେବ ।
 - କୌଣସି ଦୃଢାୟ ପକ୍ଷକୁ ପ୍ରାଥମିକରଣର ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବିଲା ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ସେଥ ସଂଗ୍ରହ

ଆନକୁ ପ୍ରାସୁ କରିବାରେ ବଟକଣା ଜାଗି କରିବ ।

- (vii) ଜେତେ ସଂପଦର ମାତ୍ରା ଓ ସ୍ଵତଃ ମାନକୁ ନେଇ ପ୍ରାଧିକରଣ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଥିବା ନିଯମ ଅନୁସାରେ ଆବେଦକ ତାକୁ ପାଇପାରିବେ ।

(viii) ଧାରା ୩୯ରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଜେତେ ପାଇପାର ସଂପ୍ରତି ସହିତ ପାଇବାକୁ ଗଠୁତିଥିବା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନମ୍ବନାକୁ ଜମା କରିବାର ରୟାରେହି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

(ix) ପ୍ରାଧିକରଣକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଅନୁସାନ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଗ୍ରଗତିର ସ୍ଥିତି ବିଶ୍ୱାସରେ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

(x) ଅଧ୍ୟକ୍ଷାୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିୟମ ତଥା ଦେଖରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟ ସମ୍ପଦାନିକ ବିଧାନର ପାଇନ କରିବା ନିମତ୍ତେ ପ୍ରତିବନ୍ଧତା ।

(xi) ଯେଉଁ ସମ୍ପ୍ର ଜେତେ ସଂପଦ ପାଇବାର ଅଛି ତା'ର ସଂରକ୍ଷଣ ତଥା ବାର୍ଷିକୁୟା ଉପଯୋଗ ଉପାୟକୁ ସୁଗମ ବରିବାପାଇଁ ପ୍ରତିବନ୍ଧତା ।

(xii) ସଂପ୍ରତି କରିବାର କ୍ରିୟାକଳାପ ଯେପରି ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଉପରେ କ୍ରୂଣତମ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ସେଥିପ୍ରତି ପ୍ରତିବନ୍ଧତା ।

(xiii) ଆଗନ୍ତୁ ପ୍ରାବଧାନ ସଥା: ଗାନ୍ଧିନୀଆ ପତ୍ରର ସମୟପାତ୍ର, ଗାନ୍ଧିନୀଆପତ୍ରର ପରିସମାପ୍ନୀୟ ସ୍ମୃତିମାନ, କାହିଁଗତ ଖଣ୍ଡ (clauses)ର ସ୍ଵତଃ ରୂପରେ ପ୍ରବର୍ଗନ, ଦୁର୍ଭିପ୍ରତିର ପରିସମାପ୍ନୀୟ ପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବନ ଖଣ୍ଡରେ ରହିଥିବା ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ସେହି ସମୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗୁର ଜରର ବାସାରକୁ ସାମିତ ବରୁଥିବା ଘଣ୍ଠା (ପ୍ରକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟାଯ) ବିଭାଗ ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଆଗନ୍ତୁ କୌଣସି ଗୋପନୀୟତା ଲାଗ, ଗତ୍ୟାଦି ।

) ଜେତେ ସଂପଦ ପାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସର୍ବ ରଖାଯିବ ତାହା ଜେତେ ସଂପଦର ସୁରକ୍ଷା ତଥା ସଂରକ୍ଷଣ ନିମତ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜପାଯନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବରିବ, ଯାହାକୁ ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁରା ମିଳିବ ।

) ପ୍ରାଧିକରଣ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଥିବା ରେକର୍ଡର କାରଣ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ନାମାଙ୍କର କରିପାରିବ ଯଦି ତାହା ଦୁଇଯିବ ଯେ ଯେହି ଅନୁଗୋଧ ଉପରେ ବିଭାଗ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

) କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାମାଙ୍କର କରାଯାଇ ପାରିବ କାହିଁ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକୁ ସୁଣିବାର ମୁକ୍ତିମୁକ୍ତ ଅବସର ଦିଆନାଯାଇଛି ।

୨୦) ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁମୋଦନକୁ ମୁହଁତା ବା ରାଜୋଗ୍ରେନିର ମିଡିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଭାବ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବ ଓ ସମୟାନ୍ତ୍ରମେ ସେହି ସର୍ବର, (ୟାହା ଉପରେ ଅନୁମୋଦନ ମାତ୍ରର କରାଯାଇ ଥିବ) ପାଇନ କରାଯିବା ବିଶ୍ୱାସକୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ (Monitor) କରିବ ।

୧୪. ଛେବ ଦିବିଧତାକୁ ପାଇବା ଅନୁମାବନର ବିଶ୍ୱାସ / ପରିହାତ

- ୧) ପ୍ରାକ୍ତବରଣ ଦୁଃଖଟ କୌଣସି କ୍ଷମତାର ଆଧାରରେ କା ନିଜକୁ ପ୍ରେରଣାରେ ନିଯମ ୧ ୫ ର ଅଧାନରେ ଛେବ ବିଦିଧତାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁମୋଦନର ନାମକୁରା କରିପାରିବ ଓ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ସର୍ବର ଅଧାନରେ ଲିଖିତ ରାଶିକାମା ପଢ଼ିରେ ଖାତା କରିପାରିବ, ଅର୍ଥାତ୍:-

- ସୁତ୍ରମୁଖ ବିଶ୍ଵାସର ଆଧାରରେ ଯଦି ଜଣାଯାଏଯେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରବାନ କରାଯାଇଥିଲା ସେ ଅଧିକିଯମର କୌଣସି ପ୍ରାଦୟାନ ବା ସର୍ବ, ଯାହା ଉପରେ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରବାନ କରାଯାଇଥିଲା ତାକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛନ୍ତି ।
- ସେତେବେଳେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାକୁ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରବାନ କରାଯାଇଥିଲା, ସେ ଗାନ୍ଧିନାମା ପଡ଼ଇ ନିବନ୍ଧନକୁ ପାଇବାର କରିବାରେ ଅସମ୍ଭବ ହେବେ ।
- ପାଇବା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରବାନ କରିବା ସମୟରେ ଜଣାଯାଇଥିବା ସର୍ବ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଚିକୁ ପାଇନ କରିବାରେ ଅସମ୍ଭବ ହେବେ ।
- ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କ ସ୍ଵାର୍ଥ, ପର୍ମାଦରଣ ସଂରକ୍ଷଣ ବା ଜୈବ ବିବିଧତା ସ୍ଵରୂପର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କଲେ ।

୨) ପ୍ରାଧିକରଣ, ନିଷେଧ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତିଗ ଅନୁଧାନ କରିବା ପାଇଁ (ଯଦି କିଛି ଥାଏ) ଓ ଏହିକୁ ପୁଣ୍ୟ କରିବାଯାଇଁ ପଦଶେଷ ନେବା ସମୟରେ ଏହାଦ୍ୱାରା କ୍ଷେତ୍ର କରିବାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବେଦନ ଏକ ନକଳ ଉଚ୍ଚ ଲାଗ୍ୟ ହେବି ବିବିଧତା କୋର୍ଟ୍ ଓ କୈବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ଶୁଭିକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବ ।

୧୭. ଜୈବ ସଂପଦକୁ ପାଇବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟକାଳାପରେ କଟକଣା

- ପ୍ରାଧିକରଣ ଯଦି ଆବେଦନକ ତଥା ଉଚ୍ଚିତ, ମନେକରେ ତେବେ ତୈବ ସଂପଦକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ବିଶ୍ଵାସିତ ଅନୁରୋଧ / ଆବେଦନକୁ ନିଷେଧ ବା କଟକଣା କରିବାର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନେବେ, ଅର୍ଥାତ୍:

 - ପାଇବାର ଅନୁରୋଧ କୌଣସି ସଂକାପନ୍ ପ୍ରକାର (Taxa) ପାଇଁ ।
 - ପାଇବାର ଅନୁରୋଧ କୌଣସି ସ୍ଥାନାନ୍ୟ ବିରକ୍ତ ପ୍ରକାର ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ।
 - ପାଇବାର ଅନୁରୋଧ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନାନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବିକା ଉପରେ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲେ ।
 - ପାଇବାର ନିମତ୍ତ ଅନୁରୋଧ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲୁ ଏହାକୁ ନିୟମରେ କରିବା ଓ ଏହାର ପ୍ରତିକୁଳ କରିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୋଇଥିବା ।
 - ପାଇବାର ଅନୁରୋଧ ଦ୍ୱାରା ଆନୁକ୍ରମିକ କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇପାରେ ଯାହା ପରିଷ୍ପରା ଉପରେ (Ecosystem) କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବା ।
 - ଆବେଦନକା ପାଇଁ ସଂପଦ ଉପେକ୍ଷା, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ହାତ ପାଇଁ ତଥା ଜୀବିକା ଉପେକ୍ଷା ଉପରେ ଅନୁରୋଧ କରିବାର ପରିମାଣରେ ପ୍ରତିକୁଳ ହେଉଥିବା ।

୧୮. ଅନୁଧାନର ଫଳାଫଳକୁ ହୃଦୟପରଶ (transfer) କରିବା ନିମତ୍ତ ଅନୁମୋଦନର ପ୍ରକ୍ରିୟା

- ଭାରତରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଜୈବ ସଂପଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନୁଧାନର ପରିଶାମକୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କଂପାନୀ ବା ଅଣ ଅଧିକାରୀ ରାତ୍ରିଯ (NRY)ଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ମୂଳ୍ୟ ପାଇବା ପାଇଁ ହୃଦୟପରଶ କରିବା ନିମତ୍ତ ଉପରେ ତେବେ ସେ ପ୍ରାଧିକରଣର ପର୍ମ ୨ରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ।

୨. ଉପରିଯମ (i) ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବେଦନ ସହିତ ପ୍ରାଧିକରଣକ ନାମରେ ଫଳାର ଟକାର ପି' ବ୍ୟାଙ୍କ ଉପ୍ରାପ୍ତ କା ଚେଳ ରୂପେ ପ୍ରବାନ କରାଯିବ ।

୩. ଉପରିଯମ (i) ଆଧାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ପଥାରିଷ୍ଟ ଚିନିମାସ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିତ ବରାଯିବ ।

୪. ଯଦି ପ୍ରାଧିକରଣ ସହୃଦୟ ହେବେ ସେ ଆବେଦକ ସମ୍ପ୍ର ଆନଶକତାର ପୂରଣ କରିଛନ୍ତି, ତେବେ ପ୍ରାଧିକରଣ ଅନୁସାରକ ପରିଶାମକୁ ଏତକି ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ ଅଧାନରେ ହୃଦୟପରଶ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ କରିବେ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

୫. ହୃଦୟପରଶ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାଧିକରଣର କୌଣସି ପ୍ରାପ୍ତକୁ ଅଧିକାରୀ ଓ ଆବେଦକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଵାକ୍ଷରିତ କରିଛନ୍ତି ପାଇଁ ମାତ୍ର ମାତ୍ର ମାତ୍ର କରାଯିବ । ଏହି ଗାନ୍ଧିନାମା ପଡ଼ଇ ରୂପ ସେହିଭାବି ହେବ ଯାହା ପ୍ରାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରାଯିବ ।

୬. ପ୍ରାଧିକରଣ ଯଦି ମନେ ବ୍ୟକ୍ତ ହେବେ ସେ ଆବେଦନକୁ ସ୍ଥାନାର କାରାର ପାଇଁ ନାହିଁ ତେବେ ସେ ଏହାର କାରଣ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଦେବେ । ନାମାନ୍ତରାର ଆବେଦକକୁ ଲାଗୁ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦକକୁ ଶୁଣିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସର ଦିଆଯିବ ।

୧୯. କୌଣସି ସଂପଦ ସଂରକ୍ଷଣ ନିମତ୍ତ ଆବେଦନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପୂର୍ବାନୁମୋଦନ ଚାର୍କ୍ ବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା

୧) କୌଣସି କାନ୍ତି ଜୈବ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ଜୀବିତରୁ ଅଭିପ୍ରାୟ ଜୀବନ ଆଧାରରେ ହୋଇଥିବା ଅନୁସାରକ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟେକ କାରଣ ପାଇଁ ନାହିଁ ତେବେ ପର୍ମ ମାତ୍ର ଆବେଦନ କରିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହେବେ ।

୨) ଉପରିଯମ (i) ଅଧିନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବେଦନ ସହିତ ପାଞ୍ଚଶହ ଟକାର ପି' ରହିବ ।

୩) ପ୍ରାଧିକରଣ ଆବେଦନକୁ ସମ୍ମାନ ରୂପେ ମୁକ୍ତାବନ କରିବା ପରେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଚିରିତ ମୁହଁନା ସଂବନ୍ଧରେ କରିବା ପରେ ଗୁଣବରାର ଆଧାରରେ ଏହାକୁ ପାଇବାର ସଥା ସମ୍ବନ୍ଧ ମାତ୍ର ତିର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରିବା ।

୪) ଯଦି ପ୍ରାଧିକରଣ ସହୃଦୟ ହେବେ ସେ ଆବେଦକ ସମ୍ପ୍ର ଆନଶକତାର ପୂରଣ କରିଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟେକ କିମ୍ ଅଣ୍ କୌଣସି ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂପଦ ଅଧିକାର ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନର ଅନୁମୋଦନର ଏତକି ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ ରଖିବେ ଯାହା ସେ ଟିର୍ ମନେବରିବେ ଓ ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ସେହିଭାବି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।

୫) ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାଧିକରଣ କୌଣସି ପ୍ରାପ୍ତକୁ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଆବେଦକ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ମାନ ରୂପେ ସାମରିତ ଲିଖିତ ମୁହଁପତ୍ର ରୂପେ ଗୁହଣ କରାଯିବ । ମୁହଁପତ୍ର ରୂପ ବ'ଣ ହେବ ତାହା ପ୍ରାଧିକରଣ ନିର୍ଦ୍ଦିତ କରିବା ।

୬) ପ୍ରାଧିକରଣ କାରଣ ମୁହଁକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇବା ପରେ, ଯଦି ଏହା ମନେ କରାଯାଏ ସେ ଆବେଦନର ଅନୁରୋଧକୁ ସ୍ଥାନାର କାରାର ପାଇଁ ନାହିଁ ତେବେ ଏହାକୁ ନାମାନ୍ତରାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦକକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଅବସର ଦିଆଯିବ ।

୧୯. ଧାରା ୨୦ର ଉପଧାରା (୨) ଅଧୁନରେ ବୃତ୍ତାବ୍ଦ ପକ୍ଷକୁ ହଣ୍ଡାତର କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା

୧) ସବି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଜେବ ସଂପଦ ଓ ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆନନ୍ଦ ପାଇବା ନିମତ୍ତେ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ତେବେ ସେହି ଜେବ ସଂପଦ ଓ ଆନନ୍ଦ କୌଣସି ଅନ୍ୟବ୍ୟକ୍ତି ବା ସଂଗଠନକୁ ହଣ୍ଡାତର କରିବାର ଥିଲେ ସେ ପ୍ରାଧିକରଣର ଫର୍ମ ଧରେ ଆବେଦନ କରିବେ ।

୨) ଉପନିୟମ (୧) ର ଅଧୁନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆବେଦନ ସହିତ ପ୍ରାଧିକରଣ ନାମରେ ଦେବ ହୃଦୟ ବା କେବ ରୂପେ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ଦ୍ୱାରା ଲାଗିବ ।

୩) ଆବେଦନ ପରୁ ପାଇବାର ପ୍ରଥମିତ୍ର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାଧିକରଣ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ମୁଚ୍ଚନା ପ୍ରାୟ କଲାପରେ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବ ।

୪) ସବି ପ୍ରାଧିକରଣ ସମ୍ବୂଧ ହେବେ ସେ ଆବେଦନ ଦରକାର ଥିବା ସମ୍ପଦ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଛନ୍ତି, ତେବେ ଅନୁଷ୍ଠାନକର ପରିଣାମକୁ ବୃତ୍ତାବ୍ଦ ପକ୍ଷକୁ ହଣ୍ଡାତର କରିବାର ଅନୁମୋଦନ ଏହାକୁ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ ଅଧାନରେ ଦେବେ, ଯାହା ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବିକ ମନେକର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

୫) ଅନୁମୋଦନ, ପ୍ରାଧିକରଣର କୌଣସି ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଆବେଦନ ଦାରୀ ସମାଜ ରୂପେ ସାକ୍ଷରିତ ହୋଇ ଉପନିୟମ (୪) ଅଧୁନରେ କୌଣସି ଲିଖିତ ବୃତ୍ତିପତ୍ର ରୂପେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ବୃତ୍ତିପତ୍ର ରୂପ ପ୍ରାଧିକରଣ ଯାହା ନିଷ୍ଠିତ କରିବେ ସେହି ଅନୁସାରେ ହେବ ।

୬) ପ୍ରାଧିକରଣ ଲିପିବଳ କରାଯାଇଥିବା କାରଣ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକୁ ନାମାଞ୍ଚିର କରିପାରିବେ ସବି ସେ ବୁଝିବେ-ସେ ଅନୁରୋଧକୁ ସାବାର କରାଯାଇ ପାଇବ ନାହିଁ, ମାତ୍ର କୌଣସି ଆବେଦନ ସେ ପ୍ରୟୋଗ ନାମାଞ୍ଚିର ହୋଇ ପାଇବ ନାହିଁ ଯେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଶୁଣିବାର ସ୍ଵର୍ଗିତ୍ୱ ଅବସର ଦିଆନ୍ତାକୁଣ୍ଡିତ ।

୨୦. ସମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଲାଭାଂଶ୍ଚ ବନ୍ଧନ ନିମତ୍ତେ ମାନବତ୍ତା (ଧାରା - ୨୧)

୧) ପ୍ରାଧିକରଣ ରାବନକୁରେ ଅଧୁନୁଚନା ଦାରୀ ଲାଭାଂଶ୍ଚ ବନ୍ଧନର ମାନବତ୍ତା ତଥା ମୁକ୍ତ ବିଷ୍ଟତା ରାବରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦାରା ଜାରି କରି ପାଇବେ ।

୨) ମାର୍ଗ ଦର୍ଶକାରେ ଆର୍ଥିକ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲାଭ ଯେପରି ରଯାଇଟି, ସଂସ୍କରଣ ରଦ୍ୟାଗ, ପ୍ରସ୍ତୁତି ବିଦ୍ୟା ହଣ୍ଡାତର, ଜ୍ଞାନ ବିଦ୍ୟା, ଶିକ୍ଷା ଓ ସବେତନତା ବଢାଇବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାଳିପ, ସଂସ୍କରଣ କ୍ଷମତାବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ପାଣ୍ଟର ପ୍ରବଳ କରିବା ଜଣ୍ଯାଦି ରହିବ ।

୩) ଲାଭାଂଶ୍ଚ ବନ୍ଧନର ମୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଦିଶେଷକୁ ଆଧାର କରି ସ୍ଥିର କରାଯିବ ।

୪) ପ୍ରାଧିକରଣ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପାଇବା ନିମତ୍ତେ ବା ଅନୁଷ୍ଠାନକର ପରିଣାମର ହଣ୍ଡାତର ନିମତ୍ତେ ବା ପେଟେଷ୍ଟ ଓ ବୋର୍ଡିକ ସଂପଦ ଅଧିକାର ପାଇଁ ବା ପ୍ରାୟ କରିଥିବା ଜେବ ସଂପଦ ଓ ସେଥୁ ସମନ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆନନ୍ଦ କୁ ବୃତ୍ତାବ୍ଦ ପକ୍ଷକୁ ହଣ୍ଡାତର ପାଇଁ କୌଣସି ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ପ୍ରାୟ ହୋଇଥିବା ଜେବ ସଂପଦ ଓ ସେଥୁ ସମନ୍ବନ୍ଧୀୟ ବନ୍ଧନକୁ ସୁନିଷ୍ଠିତ କରିବାପାଇଁ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ବ ରଖି ପାଇବେ ।

୫) କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ମାତ୍ରା ଅନୁମୋଦନ ନିମତ୍ତେ ଆବେଦନ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପ୍ରାଧିକରଣ ମଧ୍ୟରେ ପାଇବାରିକ ବୁଝାନାରେ ସ୍ଥାନାଯାର ଔଦ୍ୟୋଗ ଓ ଲାଭାଂଶ୍ଚର ବାବାବାରର ପରାମର୍ଶରେ (Ecological) ନିଷ୍ଠି

କରିବେ । ଏହାର ଲେତେ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ପାରିବ, ବାର୍ଷିକ୍ସାର୍ଥ ଦିଗ, ପ୍ରାତିବାହିକ ନିଷ୍ଠିତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପାହା ଅପର୍ଗତ ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ବାର୍ଷିକ୍ସାର୍ଥ ଉପଯୋଗକୁ ସୁନିଷ୍ଠିତ କରିବାର ଜାପା ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ତାକୁ ସମ୍ବନ୍ଧରୂପେ ଧାରା ରଖାଯିବ ।

୬) ପ୍ରାଧିକରଣ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମାମାଲାର ଆଧାରରେ ବମ, ମଧ୍ୟମ ଓ ବାର୍ଷିକ୍ସାର୍ଥ ନିମତ୍ତେ ଲାଭାଂଶ୍ଚ ସମନ୍ବନ୍ଧରେ ଲାଭାଂଶ୍ଚ ବନ୍ଧନ ପାଇଁ ସମ୍ପଦ ପୂର୍ବିକ କରିବାର ଜାପା ନିଷ୍ଠିତ କରିବ ।

୭) ପ୍ରାଧିକରଣ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବ ଯେ ଲାଭାଂଶ୍ଚ, ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ବାର୍ଷିକ୍ସାର୍ଥ ଉପଯୋଗକୁ ସୁନିଷ୍ଠିତ କରୁଥିବ ।

୮) ଯେଉଁଠାରେ ଜେବ ସଂପଦ ବା ଆନନ୍ଦ ପଦ୍ଧତ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାର୍ଷିକ୍ସାର୍ଥ ହୋଇଥିବା ମୂଳ୍ୟ ସିଧାଏକଣ ଲାଭରେ ସେମାନଙ୍କୁ କିମ୍ବା ପ୍ରାୟକାଳ ମଧ୍ୟମରେ ଦେବା ନିମତ୍ତେ ପ୍ରାଧିକରଣ ସୁନିଷ୍ଠିତ ପଦ୍ଧତରେ ନେବା ଯେଉଁଠାରେ ଏହାକି ବ୍ୟକ୍ତି, ଗୋଷା ବା ସଂଗଠନକୁ ଚିତ୍ତ ନାମାଞ୍ଚିର କରିବାର ଜାପା ରହିଥିବ ।

୯) ଏହି ଲାଭାଂଶ୍ଚ ଓ ପ୍ରତିକିତ ପ୍ରାଧିକରଣର ପ୍ରାୟକାଳ କରିବା ବିଷ୍ଟତା ଉପରେ ରହିବ ।

୧୦) ପ୍ରାଧିକରଣ ଉପନିୟମ (୪)ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଧାର ଅନୁସାରୀ ଲାଭର ଜମକୁ ସେହି ରାତିରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶନ କରିବେ ।

୨୧. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପାଣ୍ଟ ନିମତ୍ତେ ଆବେଦନ -

୧) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପାଣ୍ଟର ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧିକ ବା ପ୍ରାଧିକରଣର ଏହାକୁ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀ, (ଯାହାଙ୍କୁ ଏଥୁ ନିମତ୍ତେ ପ୍ରାଧିକୃତ କରାଯିବ)ଙ୍କ ଦାରୀ କରାଯିବ ।

୨) ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପାଣ୍ଟ ଦୂରଟି ପ୍ରଥମ ଏକାରଙ୍କ ହେବ ପ୍ରଥମଟି କେନ୍ତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ବିଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟଟି ପ୍ରାଧିକରଣର ଦ୍ୱାରା ଲାଭପାଇବା ଅନ୍ୟ ରଖିଦ୍ୟ ଯାହା ପ୍ରାଧିକରଣ ପ୍ରାୟ କରୁଛି ।

୨୨. କେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପରିଚାଳନା ବିନ୍ଦିର ଗଠନ -

୧) ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନାଯା ଔଦ୍ୟୋଗ ନିକର ଅନ୍ଧକ ମଧ୍ୟରେ ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପରିଚାଳନା ବିନ୍ଦିର ଗଠନ କରିବ ।

୨) ଉପନିୟମ (୧) ଅଧୁନରେ ଜେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପରିଚାଳନା ବିନ୍ଦିର ଗଠନ କରାଯିବ ଏଥରେ ଜଣେ ଅଧିକ ଓ ସ୍ଥାନାଯା ଔଦ୍ୟୋଗ ଦାରୀ ମନୋନାତ ଛ' ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ରହିବେ । ଏହାର ଏକ ଦୃଢାଯାଂଶ୍ଚ ମହିଳା ଓ ଅନୁନ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରତିକିତ ଅନୁସ୍ତାତ ଜାତି / ଅନୁସ୍ତାତ ଜଳଜାତିର ହୋଇଥିବା ଆକଶକ ।

୩) କେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ବାଚନ କରାଯିବ ଓ ସ୍ଥାନାଯା ଔଦ୍ୟୋଗ ଅଧିକାର ହାତରେ ନିର୍ବାଚନର ମତ ଦେବାର ଅଧିକାର ରହିବ ।

୪) କେବ ବିଦ୍ୟାଳ୍ୟ ପରିଚାଳନା ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାର ବାର୍ଷିକାଳ ଚିନିବର୍ଷ ହେବ ।

- ୪) ବିଧାନସକା / ପରିଷଦର ମୁନୀୟ ସଦସ୍ୟ ଓ ସଂସଦ ସଦସ୍ୟ ସମିତିର ଅଧ୍ୟବେଶନରେ ବିଶେଷରୂପେ ଆମରିତ ହେବେ ।

୫) ଜୈବ ବିବିଧତା ସମିତିର ମୃଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଲୋକଙ୍କର ପରାମର୍ଶରେ “ଲୋକଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତା ରେଳିଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା । ରେଳିଷ୍ଟ୍ରରେ ମୁନୀୟ ଜୈବ ସଂପଦ, ଏହାର ବିକିଷ୍ଣ୍ଵ ବା ଅନ୍ୟ ଉପଯୋଗ ବା ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଅନ୍ୟ ପାରାମରିକ ଜ୍ଞାନର ଉପଲବ୍ଧତା ଓ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ଭାବ ପ୍ରେତନା ଅନ୍ତର୍ଭାବ ହେବା ।

୬) ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିର ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ, ଜୈବ ସଂପଦରୁ ବାକହାର ଜୀବିତବା ମୁନୀୟ ବୈଷ୍ୟ ଓ ଉପଯୋଗକାରୀ, ଏଥୁ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥାବଳୀ (data) ରଖିବା ବିଷୟରେ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରଦାନ କରିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ୍ ବା ପ୍ରାକ୍ତବରଣ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ।

୭) ପ୍ରାକ୍ତବରଣ ଲୋକଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତା ରେଳିଷ୍ଟ୍ର ଓ ଏହାର ବିଶିଷ୍ଟତା ମୁହିଁକୁ ଅପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବରିବାପାଇଁ ଓ ରାଜ୍ୟାନ୍ତିକ ଭାବା ବେସ ନିମଟେ ପ୍ରେରଣା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବାପାଇଁ ପବନ୍ୟୋପନିଧି ନିମଟେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ପରାମର୍ଶ ଦେବ ।

୮) ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତିକୁ ଲୋକଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତା ରେଳିଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶକା ଓ ବୈଷ୍ୟକାଳ ସାହାଯ୍ୟ, ପ୍ରାକ୍ତବରଣ ଓ ରାଜ୍ୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡ୍, ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇବା ।

୯) ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଲୋକଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତା ରେଳିଷ୍ଟ୍ରର ରଖାଯିବ ଓ ବିଭ୍ୟାଗତ କରାଯିବ ।

୧୦) ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଲୋକଙ୍କ ଜୈବ ବିବିଧତା ରେଳିଷ୍ଟ୍ର ରଖାଯିବ ଓ ବିଭ୍ୟାଗତ କରାଯିବ ।

୧୧) ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ସମିତି ଜୈବ ସଂପଦ ଓ ପାରାମରିକ ଜ୍ଞାନକୁ ପାଇବା ନିମଟେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସଂପ୍ରଦାର ବିବରଣୀ ଓ ପ୍ରାପ୍ତ ଜୀବିତବା ଲାଭ ଉଥା ଏହାର ବନ୍ଧନର ରାତିର ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ଵଚନା ଦେଉଥିବା ରେଳିଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟ ରଖାଯବ ।

୨୩. ଧାରା ୪୦ର ଅଧ୍ୟନରେ ବିବାହର ସମାଧାନ କିମତେ ଅପିଲ

- ୪) ଅଧିକ ସ୍ଵାକ୍ଷରକୁ ନିଶ୍ଚଯ ଚାରିଖର ମାଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାପ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବା ରେଜେସ୍ଟ୍ରେସ୍କୁଲେ ଡାକ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଵାକ୍ଷର ସହିତ ଆବେଦନ କରାଯିବ । ମାତ୍ର ବେଳେ ସରକାର ସବ୍ ଏହା ସମାଧାନ କରିଦିଅଛି ଯେ ଅଧିକ କରିବାରେ ବିଲକ୍ଷ ହେବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ତଥା ସୌଲ କାରଣ ଥାଇ ତେବେ ଜିଲ୍ଲାଚ ଆକାରରେ ଥୁବା କାରଣକୁ ନେଇ ମାଦିନର ସମୟ ସାମା ପରେ କିନ୍ତୁ ପଥାସ୍ତୁତି, ବିବାଦୀୟ ଆବେଦନ, ନିର୍ବେଶ ବା ନାଚିଗତ ନିଶ୍ଚଯ ଚାରିଖର ୪୫ ଦିନ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅଧିକ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫) ଅଧିକ ଶୁଣାଶାର ସୂଚନା ପର୍ମ ଗରେ ରେଜେସ୍ଟ୍ରେସ୍କୁଲେ ଡାକରେ ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଵାକ୍ଷର ସହିତ ବିଆୟିବ ।

୬) ବେଳେ ସରକାର ଅଧିଲାର୍ଥୀ ଓ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷକୁ ଶୁଣିଲାପରେ ଅଧିକର ଫଳବଳା କରିବେ ।

୭) କୌଣସି ଅଧିକର ଫଳବଳା କରିବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ପଥାସ୍ତୁତି ବିବାଦୀୟ ଆବେଦନ, ନିର୍ବେଶ ବା ନାଚିଗତ ନିଶ୍ଚଯକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ବା ରଜ କରିପାରିବ ।

୮) ପ୍ରାଧିକରଣ କୌଣସି ବିବାଦର ନ୍ୟାୟ ନିର୍ବ୍ୟା କରିବାରେ ପ୍ରାକୃତିକ ନ୍ୟାୟର ବିବାଦ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ହେବ ଓ ଯଥା ସମ୍ବ ସେହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଯାହା ସେହି ନିୟମର ଅଧ୍ୟନରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଅନୁସରଣ କରିବାପାଇଁ ନିର୍ବେଶ ଅଛି ।

. ଧାରା ୭୧ ଅଧ୍ୟନରେ ସୂଚନା ଦେବାର ରାତି

୧) ଧାରା ୭୧ର ଭାଗ (ଖ) ଅଧ୍ୟନରେ ସୂଚନା ଦେବାର ରାତି ନିମ୍ନ ଅନୁସାରେ ହେବ ଅର୍ଥାତ୍
 (i) ସୂଚନା ପର୍ମ ନମ୍ର ଗରେ ଜିଲ୍ଲାଚ ଆକାରରେ ରହିବ
 (ii) ସୂଚନା ଦେବାର ବ୍ୟାକ୍ତି ଏହାକୁ

(କ) ସବ ଆବୋଧିତ ଅପରାଧ କେନ୍ଦ୍ରଶୀଘ୍ର ଚାଲ୍ୟରେ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ରାତ୍ରୀୟ ଜେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ଅଧ୍ୟୟନ୍ତରୁ ଓ

(ଘ) ସବ ଆବୋଧିତ ଅପରାଧ ଚାଲ୍ୟରେ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଜେବ ବିବିଧତା ବୋର୍ଡର ଅଧ୍ୟୟନ୍ତରୁ ପଠାଯିବ ।

୨) ଉପନିୟମ (୧)ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସୂଚନା ରେକିନ୍ସ୍ର ଡାକରେ ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଵାକ୍ଷର ସହିତ ପଠାଯିବ ।

୩) ଧାରା ୭୧ ଭାଗ (ଖ)ରେ କର୍ତ୍ତା ମାଦିନର ଅବଧିର ଗଣନା ସେହି ଚାରିଖରୁ କରାଯିବ, ଯାହାକୁ ଉପନିୟମ (୧)ରେ କର୍ତ୍ତା ପ୍ରାଧିକରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତି କରାଯାଇଥାବା ।

ପର୍ମ - I

ନିୟମ ୧୪ ବେଶକୁ

ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ସେଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପାରମରିକ ଜ୍ଞାନ ପାଇବାର ଆବେଦନ ପର୍ମ
ଲାଗ - କ

୧. (i) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ
(ii) ନାମ
(iii) ସ୍ଥାୟୀ ଠିକଣା
(iv) ଯୋଗାଯୋଗ କରିବା ବ୍ୟକ୍ତି / ଏଲେଖନ ଠିକଣା, ସବି କିମ୍ବା ଭାରତର ହୋଇଥାଏଇ
(v) ସଂଗଠନର ବିବରଣୀ (ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସବି ଆବେଦନକାରୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥାଏଇ)
ଦୟାକରି ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଷୟରେ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ
(vi) ବ୍ୟବସାୟର ପ୍ରକାର
(vii) ସଂଗଠନର କାରବାରର ପରିମାଣ ଆମେରିବା ଭାବରେ।
୨. ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ସେଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରକାରର ସବିଶୃଦ୍ଧ ତଥା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚନା ଯାହାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ
ଆବେଦନ କରାଯାଉଛି।
(ବ) ଜ୍ଞେବ ସଂପଦର ଚିତ୍ରଣ (ଦେଖାଇବିବା ନାମ) ଓ ଏହାର ପାରମରିକ ବ୍ୟବହାର।
(ଘ) ପ୍ରମୁଖିତ ସଂଗ୍ରହ କୌଣସିକ ଉପଯୁକ୍ତି।
(ଗ) ପାରମରିକ ଜ୍ଞାନର ବର୍ଣ୍ଣନ / ପ୍ରକାର (ମୌଖିକ / ବସ୍ତାବେଳେ)।
(ଘ) ପାରମରିକ ଜ୍ଞାନକୁ ଧରି ରଖୁଥିବା କୌଣସି ଚିତ୍ରଣ ବ୍ୟକ୍ତି କା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ।
(ଡ) ସଂଗ୍ରହାତ୍ମକ କରାଯାଇଥିବା ଜ୍ଞେବ ସଂପଦର ପରିମାଣ (ଅକୁଣୁଚା ବିଅନ୍ତରୁ)
(ତ) ସମୟ ଅବଧି ପେରାଇଥିରେ ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ସଂଗ୍ରହାତ୍ମକ କରାଯାଇବାର ପ୍ରମୁଖ ରହିଛି।
(ହ) ଚନ୍ଦନ କରିବା ନିମନ୍ତେ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ତଥା ସଂଖ୍ୟା।
(ଇ) ଯେଉଁ ପ୍ରୟୋତ୍ତନ ନିମନ୍ତେ ଜ୍ଞେବ ସଂପଦକୁ ପାଇବାର ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯାହାର ଅଭିର୍ଭବ
ଅନୁସନ୍ଧାନର ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ଓ ବିଶ୍ଵାସ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିବା ବାଣିଜ୍ୟକ ଉପଯୋଗ ତଥା
ଏଥରୁ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରାଯାଇବାର ସମ୍ବନ୍ଧମା ରହିଛି।
(୧) ଜ୍ଞେବ ସଂପଦର ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ଜ୍ଞେବ ବିଦ୍ୟାଧାର କୌଣସି ଘଟକ (Component) ପ୍ରତି
ବିପଦ ମୃଦୁ ହୋଇଲେ କି, ତଥା ତାହା ପାଇବାକୁ ହେଲେ ସେଇଲି ଆଶକା ମୃଦୁ ହୋଇପାରେ।
୩. କୌଣସି ଜାଣ୍ଯାଇ ସଂଗ୍ରହ ବିଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ଯିଏ ଅନୁସନ୍ଧାନ ତଥା ବିକାଶ ପ୍ରକାରର ଭାଗ ହେବ।
୪. ପାଇଥିବା ଜ୍ଞେବ ସଂପଦର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ତା'ର ଅବସ୍ଥିତିକୁ ଚିତ୍ରଣ କରିବା ଯେଉଁଠାରୁ କି ଅନୁସନ୍ଧାନ
ଓ ବିକାଶ କରାଯାଇବ।

୫. ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ଆନନ୍ଦ ବୌଦ୍ଧିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ତ ଆର୍ଥିକ ତଥା ଅନ୍ୟ ଲାଭ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବା ସେ
ବାସ କରୁଥିବା ଦେଶକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ।
୬. ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ଆନନ୍ଦ ମିଳିଥିବା କେବ ପ୍ରସ୍ତର, ବୈଜ୍ଞାନିକ, ସାମାଜିକ ବା ଅନ୍ୟ ଲାଭ, ଆବେଦନକାରୀ
ବା ସେ ବାସ କରୁଥିବା ଦେଶକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ।
୭. ଜ୍ଞେବ ସଂପଦ ଓ ପାରମରିକ ଜ୍ଞାନର ଉପଯୋଗରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆବଳନ କରାଯାଇଥିବା ଲାଭ ଭାବରେ / ଗୋଷ୍ଠୀ
ନିବାଚକୁ ଆସିବ।
୮. ଲାଭାଶ୍ରମ ବର୍ଣ୍ଣନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରମୁଖିତ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
୯. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା ଯାହା ସୁପ୍ରକାଶ ଦେଖିବା ପରିଚାଳନା କରାଯାଏ ।

ଲାଗ - ଖ
ଗୋଷ୍ଠୀ

ମୁଁ / ଆମେ ଗୋଷ୍ଠୀ କରୁଛୁ:

- ପ୍ରମୁଖିତ ଜ୍ଞେବ ସଂପଦର ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନର ଦାର୍ଢିତ୍ୟାରୁ ପ୍ରତି କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିକୁଳ
ପ୍ରକାବ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ।
- ପ୍ରମୁଖିତ ଜ୍ଞେବ ସଂଧାନର ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ପରିବାର୍ଷିକ (ecosystem)ର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ।
- ପ୍ରମୁଖିତ ଜ୍ଞେବ ସଂଧାନର ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ପରିବାର୍ଷିକ (ecosystem)ର କୌଣସି ପ୍ରତିକୁଳ ପ୍ରକାବ ପଡ଼ିବ
ନାହିଁ।

ମୁଁ / ଆମେ ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀ କରୁଛୁ ଯେ ଆବେଦନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ସତ୍ୟ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଟେ । ମୁଁ / ଆମେ
ଗୋଷ୍ଠୀ କରୁଛୁ କୌଣସି ଅଧିକାରୀ / କୁଳ ସୂଚନା ନିମନ୍ତେ କାମୀ ରହିବି / ରହିବୁ ।

ପ୍ରାନ୍ତ —	ହସ୍ତକ୍ଷର
ତାରିଖ -	ନାମ-
	ଶିର୍ଷକ-

ପର୍ମ - II
ନିୟମ ୧୭ ଦେଖନ୍ତୁ

ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କଂପାନୀ, ଆବାସାକ ଭାରତୀୟଙ୍କୁ ବ୍ୟାବସାୟୀଙ୍କ ପ୍ରୟୋଜନ ନିମତ୍ତେ ଅନୁସହାନର ପରିଣାମକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ନିମତ୍ତେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ପୂର୍ବାନ୍ତମୋଦନ କରିବା ନିମତ୍ତେ ଆବେଦନ।

୧. ଆବେଦକଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ

- (i) ନାମ
- (ii) ଠିକଣା
- (iii) ପେସାଗତ ବିବରଣୀ
- (iv) ସାଂଗଠନିକ ସହବଳତା (ଦୟାକରି ଅଧ୍ୟକ୍ଷମାଙ୍କ ନିମତ୍ତେ ସଠିକ ଦସ୍ତାବେଳ ସଂଲ୍ପନ୍ କରନ୍ତୁ)

୨. ଅନୁସହାନ ପରିଣାମର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ

୩. ଅନୁସହାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଜୈବ ସଂପଦ ଓ / ବା ସଂସ୍କୃତ ଜ୍ଞାନର ବିବରଣୀ।

୪. ଗୋଗୋଚିକ ଅବସ୍ଥାତି ଯେଉଁଠାରୁ ଅନୁସହାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଜୈବ ସଂପଦ ସଂଗ୍ରହାତ କରାଯାଇଛି।

୫. ଅନୁସହାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାରାମରିକ ଜ୍ଞାନ ଓ କୌଣସି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି / ଗୋପ୍ତାଙ୍କ ବିବରଣୀ ସିଏ କି ସେହି ପାରାମରିକ ଜ୍ଞାନର ଅଧ୍ୟକ୍ଷମା ଅଟକି।

୬. ଅନୁସହାନ ଓ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସଂପ୍ରାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ।

୭. ଅନୁସହାନର ପରିଣାମକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଗୋପ୍ତାଙ୍କ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ।

୮. ଅନୁସହାନ ପରିଣାମରୁ ପ୍ରାୟ ଆର୍ଥିକ, ଜୈବ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭ ଯାହା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ବା ଗୋପ୍ତାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କରଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତା'ର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ।

୯. ଆର୍ଥିକ, ଜୈବ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭର ବିବରଣୀ ଯାହା ଅନୁସହାନ ପରିଣାମର ହସ୍ତାନ୍ତର ନିମତ୍ତେ ଅନୁମୋଦନ କରୁଥିବା ଆବେଦକଙ୍କ ପ୍ରାୟ ହେବ।

୧୦. ପ୍ରାୟବିତ ପ୍ରାୟବର୍ଗ ଓ ଅନୁସହାନର ହସ୍ତାନ୍ତର ନିମତ୍ତେ ଅନୁମୋଦନ କରୁଥିବା ଆବେଦକ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିବରଣୀ।

ଘୋଷଣା

ମୁଁ / ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି / କରୁଛୁ ଆବେଦନରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଟେ ଓ ମୁଁ / ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି / କରୁଛୁ କୌଣସି ଅସତ୍ୟ / ଭୁଲ ସୂଚନା ନିମତ୍ତେ ଦାୟା ରହିବି / ରହିବୁ।

ସ୍ଵାନ -

ତାରିଖ -

ସ୍ଵାକ୍ଷର -

ନାମ -

ଶିର୍ଷକ -

ପର୍ମ - III
ନିୟମ ୧୮ ଦେଖନ୍ତୁ

ବୌଜିକ ସଂପଦ ଅଧ୍ୟକ୍ଷମା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ନିମତ୍ତେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣର ପୂର୍ବାନ୍ତମୋଦନ ନିମତ୍ତେ ଆବେଦନ।

୧. ଆବେଦକଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ

- (i) ନାମ
- (ii) ଠିକଣା
- (iii) ପେସାଗତ ବିବରଣୀ
- (iv) ସାଂଗଠନିକ ସହବଳତା (ଦୟାକରି ଅଧ୍ୟକ୍ଷମାଙ୍କ ପ୍ରାସାରିକ ଦସ୍ତାବେଳ ସଂଲ୍ପନ୍ କରନ୍ତୁ)

୨. ବୈଜ୍ଞାନିକ ସଂପଦ ଚାହୁଁଥିବା ଉପଲୋଷ୍ଟାର ବିବରଣୀ।

୩. ଉତ୍ତାବନରେ ବ୍ୟବହାର କରିବ ସଂପଦ ଓ / ବା ଏହି ସମସ୍ତର ଜ୍ଞାନର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ।

୪. ସେହି ଗୋଗୋଚିକ ଅବସ୍ଥାତି ଯେଉଁଠାରୁ ଉତ୍ତାବନରେ ବ୍ୟବହାର କରିବ ସଂପଦ ସଂଗ୍ରହାତ କରାଯାଇଛି।

୫. ଉତ୍ତାବନରେ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ପାରାମରିକ ଜ୍ଞାନ ଓ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବା ସମ୍ବନ୍ଧାୟର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଯେହିମାନେ ସେହି ପାରାମରିକ ଅଧ୍ୟକ୍ଷମା ଅଧ୍ୟକ୍ଷମା ଅଧ୍ୟକ୍ଷମା କରିଛନ୍ତି।

୬. ସେଇକିମ୍ବା ସଂପ୍ରାର ବିବରଣୀ ଯେଉଁଠାରେ ଅନୁସହାନ ଓ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥାଏ।

୭. ଆର୍ଥିକ, ଜୈବ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭର ବିବରଣୀ ଯାହା ଅନୁସହାନ ପରିଣାମର ହସ୍ତାନ୍ତର ନିମତ୍ତେ ଅନୁମୋଦନ କରୁଥିବା ଆବେଦକଙ୍କ ପ୍ରାୟ ହେବ।

ଘୋଷଣା

ମୁଁ / ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି / କରୁଛୁ ଆବେଦନରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଟେ ଓ ମୁଁ / ଆମେ ଘୋଷଣା କରୁଛି / କରୁଛୁ କୌଣସି ଅସତ୍ୟ / ଭୁଲ ସୂଚନା ନିମତ୍ତେ ଦାୟା ରହିବି / ରହିବୁ।

ପର୍ମ – IV
ନିୟମ ୧୯ଦେଖନ୍ତୁ

ପ୍ରାସୁ ହୋଇଥିବା ରୈବ ସଂପଦ ଓ ସେଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପାଶେରିକ ଆନନ୍ଦ ଦୃଢ଼ାୟ ପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୌଣସି ବିବିଧତା ପ୍ରାୟକରଣର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆବେଦନ ପର୍ମ

୧. (i) ଆବେଦନକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ
- (ii) ଠିକଣା
- (iii) ପେସାଗତ ବିବରଣୀ
- (iv) ସଂଗଠନ ସହିତ ସହବନ୍ଦତା (ଦୟାକରି ଅଧ୍ୟପ୍ରମାଣର ସଠିକ ଦୟାବେଳ ସଂଲଗ୍ନ କରନ୍ତୁ)
୨. ପ୍ରାସୁ ହୋଇଥିବା ରୈବ ସଂପଦ ଓ ପାରମରିକ ଆନନ୍ଦ ବିବରଣୀ
୩. ପ୍ରାସୁ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସଂପଦ ଓ ପାରମରିକ ଆନନ୍ଦ ବିବରଣୀ ଦୂର୍ତ୍ତ ପତ୍ର ସହ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯିବା।
୪. ପୁର୍ବରୁ କାଗ୍ଜ ହୋଇଥିବା ଲାଗାଏ ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରକିଳ୍ପିଆ / ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିବରଣୀ
୫. ଦୃଢ଼ାୟ ପକ୍ଷର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଯାହାକୁ ପ୍ରାସୁ ହୋଇଥିବା ସମାଗ୍ରୀ / ଆନ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବାର ଅଛି।
୬. ଦୃଢ଼ାୟ ପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା
୭. ଦୃଢ଼ାୟ ପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ରୈବ ସଂପଦ ଓ ଆନନ୍ଦ ଆର୍ଥିକ, ସାମାଜିକ ରୈବ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ବୈଜ୍ଞାନିକ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭର ବିବରଣୀ
୮. ଆବେଦନ ଓ ଦୃଢ଼ାୟ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଚୂର୍ଣ୍ଣପତ୍ରର ବିବରଣୀ
୯. ରୈବ ସଂପଦ ଦ୍ୱାରା ପାରମରିକ ଆନନ୍ଦ ଦୃଢ଼ାୟପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ଦ୍ୱାରା ଭାବରେ / ସମ୍ବନ୍ଧାୟକୁ ହୋଇଥିବା ଲାଭର ଆବେଦନ।
୧୦. ଦୃଢ଼ାୟ ପକ୍ଷକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରରୁ ହୋଇଥିବା ଲାଗାଏ ବର୍ଣ୍ଣନା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାବିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା।
୧୧. ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୁପରିନିଟ ସୂଚନା

ଶୋଷଣା

ମୁଁ / ଆମେ ଶୋଷଣା ବରୁଛି / କବୁଳୁ ଯେ ଆବେଦନରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସୂଚନା ସତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଟେ ଓ ମୁଁ / ଆମେ ଶୋଷଣା ବରୁଛି / କବୁଳୁ ଯେ କୌଣସି ଅସତ୍ୟ / କୁଳ ସୂଚନା ନିମିତ୍ତ ଦାୟା ରହିବି / ରହିବୁ।

ସୁନ୍ଦର —

ତାତିଖ୍ୟ -

ହସ୍ତାନ୍ତର

ନାମ-

ଶିର୍ଷକ-

ପର୍ମ – V

(ନିୟମ ୨୩(୧)ଦେଖନ୍ତୁ)

ଆବେଦନର ସ୍ଥାରକ ପତ୍ର (Form of Memorandum of Appeal)

ଅପିଲ ଜଣାଇବାର ପର୍ମ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ଓ ବନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ।

ବା

ଛେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାୟକରଣ

(ସଥାପିତି)

(ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ରୈବ ବିବିଧତା ପ୍ରାୟକରଣ, ୨୦୦୭ ର ଧାରା ୫୦ ଅଧ୍ୟନରେ ଅପିଲ ଜଣାଇବା)

୨୦୦ _____ ର ଅପିଲ ଜମର

..... ଅପିଲକାରୀ (ଅପିଲକାରୀଙ୍କର)

ବନାମ

..... ପ୍ରତ୍ୟାର୍ଥ (ପ୍ରତ୍ୟାର୍ଥଙ୍କର)

(ସଥାପିତି ଏଠାରେ ପ୍ରାୟକରଣ ବୋର୍ଡର ପଦବୀ ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ)

ଅପିଲକାରୀ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ତଥା ଆଧାର ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟାର୍ଥୀ ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ତାତିଖ୍ୟ ର ଆବେଦନ ବିବୁଦ୍ଧିରେ ଏହି ଅପିଲ ଆପନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

୧. ତଥ୍ୟ:

(ଏଠାରେ ପ୍ରସଙ୍ଗର ସଂକଷିତ ତଥା ପ୍ରବାନ୍ଦ କରନ୍ତୁ)

୨. ଆଧାର:

(ଏଠାରେ ଆଧାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତୁ ଯାହା ଉପରେ ଅପିଲ ଆଧାରିତ ଅଟେ)

(i)

(ii)

(iii)

୩. କାନ୍ତୁଲ୍ଲବ ପ୍ରତିକାର:

- କାନ୍ତୁଲ୍ଲବ ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି।
- କାନ୍ତୁଲ୍ଲବ ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି।
- କାନ୍ତୁଲ୍ଲବ ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଛି।

୪. ପ୍ରାର୍ଥନା:

- (କ) ଉପରୋକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଅପିଳାର୍ଥୀ ଏହାକୁ ଖାନରେ ରଖୁ ସାବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟାର୍ଥୀର
ଆବେଦନ / ନିସ୍ତରିକୁ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ନାହିଁ। ମାର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ / ବିନିୟମ _____ ସାମା ପ୍ରୟୋଗ
ନାକର / ପରିବର୍ଗାତ / ବାଚିଲ କରାଯାଇବା।
- (ଖ) ପ୍ରତ୍ୟାର୍ଥୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ କରାଯାଇଥିବା ନାହିଁ / ମାର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ / ବିନିୟମ _____ ସାମା ପ୍ରୟୋଗ
ନାକର / ପରିବର୍ଗାତ / ବାଚିଲ କରାଯାଇବା।

(ଗ) _____

ଆବେଦକଙ୍କ ସ୍ଵାକ୍ଷର

ମୋହର ସହିତ

ସ୍ଵାକ୍ଷର: _____

ଚାରିଖି: _____

ସତ୍ୟାପନ / ସତ୍ୟପ୍ରମାଣ

ମୁଁ, ଆବେଦକ ଗୋଟିଏ କରୁଛି ଯାହା କିଛି ଉପରେ କଥୁତ କରାଯାଇଛି ତାହା ମୋର ଲାଗିବାରେ ତଥା ବିଶ୍ୱାସ
ଅନୁସାରେ ସତ୍ୟ ଅଟେ।

ସତ୍ୟାପନ _____ ଦିନ _____

ଆବେଦକଙ୍କ ସ୍ଵାକ୍ଷର

ମୋହର ସହିତ

ଠିକଣା:

ଅପିଳାର୍ଥୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧକାରାକ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରାଧକୃତ ସ୍ଵାକ୍ଷରତର୍ଫୀ (ମୋହର)

ସଂଲଗ୍ନ : ସେହି ଆବେଦନ / ନିର୍ଦ୍ଦେଶ / ନାହିଁ ନିସ୍ତରିକିର ଅନୁପ୍ରମାଣିତ ନକଳ ଯାହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ କରାଯାଇଛି।

୩ - ୭
ନିୟମ ୨୮ ଦେଖନ୍ତୁ

ପ୍ରୟୋଗର ଓ ବନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ନୂଆଦିଲୁୟ ସମ୍ମୁଖୀରେ

କା

ଜ୍ଞେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧକରଣ

(ସଥାନ୍ତ୍ରିତି)

୨୦୦୯..... ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା

ମଧ୍ୟରେ:

..... ଅପିଳାର୍ଥୀ (ଅପିଳାର୍ଥୀଙ୍କାନେ)

ବିନିୟମ

..... ଅପିଳାର୍ଥୀ (ଅପିଳାର୍ଥୀଙ୍କାନେ)

ସ୍ଵାକ୍ଷର

ବ୍ୟାକରି ଧାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଯେ ଅପିଳାର୍ଥୀ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ଅପିଲ ଆବେଦନ / ନିର୍ଦ୍ଦେଶ / ନାହିଁ (ବିପ୍ରତିକାର ଦିଅନ୍ତୁ)କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଫାଇଲ କରାଯାଇଛି । ଶୁଣାଇ ଚାରିଖି ଚାରିଖି ମୁଁର ହୋଇଛି ।

ଅପିଲ ଆପନର ନକଳ ଓ ଅପିଲ ସହିତ ଫାଇଲ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରାବଧାନ ଆପଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନିମନ୍ତେ
ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଛି ।

ବ୍ୟାକରି ଧାନ ଦିଅନ୍ତୁ, ଯଦି ସେହି ଚାରିଖିରେ ଅପିଲର ଶୁଣାଇର ଅନ୍ୟ ପ୍ରପୂରିତ ଚାରିଖିରେ ଉପରୁତ୍ତି
ହେବାରେ ଅସମକ ରହୁଛନ୍ତି ତେବେ ଅପିଲ ଫରସା ଅନ୍ତିମ ରୂପେ ଏକ ତରପା ମନେ କରାଯାଇ କରି ଦିଆଯିବା ।

ଅପିଳାର୍ଥୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧକାରାକ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରାଧକୃତ ସ୍ଵାକ୍ଷରତର୍ଫୀ (ମୋହର)

ଚାରିଖି: _____

ସ୍ଵାକ୍ଷର: _____

ପର୍ମ - ୨
ସୂଚନାର ପର୍ମ
(ନିୟମ ୨୪(୧) ଦେଖିଲୁ)

ରେଜେଷ୍ଟ୍ରେସ୍଱ୁଲ୍ଯୁଟ ଡାକ / ସମ୍ମାନ ଅଗିପାଦୁତୀ ଦାରା

ପ୍ରେସ୍ର,

ସ୍ତ୍ରୀ

ପ୍ରାପ୍ତେଷ୍ଟ,

ବିଷୟ: ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ, ୨୦୦୭ର ଧାରା ୨୧(୩) ଅଧିନରେ ସୂଚନା

..... ଦାରା ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ, ୨୦୦୭ର ଅଧିନରେ ବୌଣ୍ଡି ଅପରାଧ ହୋଇଛି ବା କରାଯାଇଛି ।

୨. ମୁଁ / ଆମେ ଜେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ, ୨୦୦୭ର ଧାରା ୨୧(୩) ଅଧିନରେ ବିରୁଦ୍ଧରେ
ଜେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ, ୨୦୦୭ ପ୍ରାବଧାନର ଉଲ୍ଲୟାନର ଅଗିଯୋଗ ୩୦ଦିନର ସୂଚନା ଦେଇଛି
ଦେଖିଲୁ ।

୩. ମୋର / ଆମର ସୂଚନାର ସ୍ଵାକ୍ଷର ମୁଁ / ଆମେ ପ୍ରମାଣର ସାକ୍ଷୀ ହୃଦୟ କିଞ୍ଚିତ ବନ୍ଧୁବେଳ ସଂଲଗ୍ନ କରୁଛୁ ।

ସ୍ଵାକ୍ଷର:

ତାରିଖ: _____

ସାକ୍ଷୀ

ସହିକରଣ:

- ୧) କୌଣସି କଂପାନୀର ନାମରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିବା ପୁନେ କଂପାନୀ ତରଫୁ ସୂଚନାର ସାକ୍ଷର କରିବା ପାଇଁ
ବ୍ୟାଙ୍ଗିକ ପ୍ରାଧିକର କରିଥିବାର ବନ୍ଧୁବେଳ ସାକ୍ଷୀ ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯିବ ।
- ୨) ଅଗିକଥାତ ଅପରାଧର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଦିଆନ୍ତିରେ । ପ୍ରାଧିକରଣର ଅନୁମୋଦନ ବିନା ଛେବ ସଂପଦାଳ୍ପାନ
ଅନୁସନ୍ଧାନ/ଜେବ ସବେଶଣ ଓ ଜେବ ସମକାର ବୌଣ୍ଡିକ ଅଧିକାରପେଟେଂଜର ଜପଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା
ପୁନେ ଏହାର ବିବରଣୀ ଓ ବାଣିଜ୍ୟକ ଉପଯୋଗ, ଆବି ଯଦି ଦିଇଛି ଅଛି, ତାହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ।
- ୩) ଅଗିକଥାତ ଉଲ୍ଲୟାନ/ଅପରାଧ / ସାକ୍ଷୀ ସମର୍ଥ କରିବାପାଇଁ ବନ୍ଧୁବେଳ ସାକ୍ଷୀ ଅଗର୍ଭାତ୍ତା, ରେକ୍ରୁକ୍ଟାଲ
ରିପୋର୍ଟ ଆବି ସମିକ୍ଷିତ କରାଯିବ ।

[No.J. 22018/57/2002-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଣ୍ଣ, ସଂମୂଳ ସଚିବ

ପ୍ରୟୋବରଣ ଓ ବନ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ,
ନୂଆଦିକ୍ଷୀ ଦାରା ଜାରି ଅଧ୍ୟସୂଚନା

S.O. 1146(B) କେନ୍ତେ ସରକାର, ଛେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାଧିକରଣ, ୨୦୦୭ (୨୦୦୩ର ୧୮ ଧାରା ୧ର ଉପଧାରା
(୩) ଦାରା ପ୍ରଦର କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି, ୧ ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୦୩ର ସେଇ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ
ଉଚ୍ଚ ଅଧିକାରୀମର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାରାରୁକ୍ତିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ । ଅର୍ଥାତ୍, ୧ ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୦୩ରୁ ପ୍ରକାଶ ଜେବ
ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀମର ଧାରା ୧ ୩ ୨, ଧାରା ୮୭, ୧୭ (ଉଚ୍ଚ ସମ୍ମିଳିତ ଅଟେ) ଧାରା ୪୮, ୪୯,
୫୦, ୫୧, ୫୪ ଓ ୫୫ ।

[F.No.J-22018/46/2003-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଣ୍ଣ, ସଂମୂଳ ସଚିବ

ଏ.ଇ.ଇ. ୨୭୯(ର) କେନ୍ତେ ସରକାର, ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀମର, ୨୦୦୭ (୨୦୦୩ ର ୧୮)ର ଧାରା
୨୭ ର ଉପଧାରା (୧)ର ଖଣ୍ଡ (ବ) ସହିତ ପରିଚ ଉପଧାରା (୧) ଦାରା ପ୍ରଦର କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ନିମ୍ନ
ଲିଖିତ ନିୟମ ଉଚ୍ଚତାରେ ବାରାଇଛି । ଅନ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟ ସବସଥର ବେତନ ଜରା ଓ ସେବା ସର୍ବ ନିୟମ, ୨୦୦୩ (୧)
ଅକ୍ଟୋବର, ୨୦୦୩ରୁ ପ୍ରକାଶ ହେବ ।

[F.No.J-22018/46/2003-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଣ୍ଣ, ସଂମୂଳ ସଚିବ

S.O. 1147(B) କେନ୍ତେ ସରକାର, ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀମର, ୨୦୦୭ (୨୦୦୩ର ୧୮)ର ଧାରା ୮୮
ଉପଧାରା (୧) ଓ (୪) ଦାରା ପ୍ରଦର କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାତ୍ରି ଅଧିକାରୀମର ପ୍ରୟୋଗକାରୀ ନିମ୍ନରେ ରାତ୍ରି

ଛେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଜୀବିଧାରଣ ନିୟମାବଳୀ ଏ ଅବ୍ୟୋବର, ୨୦୦୩ରୁ ବରାଯିବ ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ସବସ୍ୟ ସହିତ ମିଳିତ ଲାବରେ ଉଚ୍ଚାରି ହେବ। ଧାରା ୮ ର ଉପଧାରା (୪)ର ଖଣ୍ଡ (କ)ର ଅଧିକ ଏ ଅବ୍ୟୋବର, ୨୦୦୩ରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୁତ ଦିଆଯାଇଥାଏ।

[F.No.J-22018/46/2003-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଷା, ସଂସ୍କୃତ ସତ୍ତିବ।

S.O.497(E) କେତ୍ର ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଜୀବିଧାରଣ (ଅଧିକ ଓ ଅନ୍ୟ ସବସ୍ୟଙ୍କ) ବେତନ, ଭାରା, ସେବା ସର୍ବ) ନିୟମ, ୨୦୦୩ର ନିୟମ (୫)ର ଉପନିୟମ (୧) ସହିତ ପଠିତ ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ, ୨୦୦୭ (୨୦୦୩ର ୧୮)ର ଧାରା ୮ ର ଉପଧାରା (୧) ଓ ଉପଧାରା (୪) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଜୀବିଧାରଣ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଅନ୍ୟ-ସରକାରୀ ସବସ୍ୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଏ ସେହି ପ୍ରୟୋଗକ ନିମ୍ନରେ ଅଧ୍ୟୁତ୍ତମ ସଂଖ୍ୟା S.O. 1147(E) ତାରିଖ ଏ ଅବ୍ୟୋବର, ୨୦୦୩ରେ ସେହି ଅଧ୍ୟୁତ୍ତମର ବାଲପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ତାରିଖ ୧୫ ଏପ୍ରିଲ, ୨୦୦୪ରେ ସଂଖ୍ୟାଧିକ କରାଯାଇଛି।

[F.No.J-22018/46/2003-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଷା, ସଂସ୍କୃତ ସତ୍ତିବ।

G.S.R. 261(E) କେତ୍ର ସରକାର ୧୫ ଏପ୍ରିଲ, ୨୦୦୪ରୁ ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ, ୨୦୦୭ ଧାରା ୨୭ ଧାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଛେବ ବିବିଧତା ପ୍ରାକୃତିକ ଜୀବିଧାରଣ (ଅଧିକ ଓ ଅନ୍ୟ ସବସ୍ୟଙ୍କ)ଙ୍କ ବେତନ, ଭାରା ଓ ସେବା ସର୍ବ) ନିୟମ ୨୦୦୩ର ସେହି ବିଷୟକୁ ବାବ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହାକୁ ଏକାଇ ଅନ୍ତର୍ମାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି, କେତ୍ର ସରକାର ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ନିୟମ ଉଚ୍ଚାରି କରିଛନ୍ତି।

[F.No.J-22018/57/2003-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଷା, ସଂସ୍କୃତ ସତ୍ତିବ।

S.O. 497(B) କେତ୍ର ସରକାର ଛେବ ବିବିଧତା ଅଧିକାରୀ ୨୦୦୭ (୨୦୦୩ ର ୧୮)ର ଧାରା ୧ ର ଉପଧାରା (୩) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି, ତାରିଖ ୧ ଜୁଲାଇ, ୨୦୦୪ରେ ସେହି ତାରିଖରେ ନିୟମ କରିଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଉପରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଧାରା ଲାଗୁ ହେବ। ଅର୍ଥାତ୍, ଧାରା ୩ରେ ଧାରା ୭ (ଉତ୍ସବ ସମ୍ପର୍କ), ଧାରା ୧୮ ରୁ ଧାରା ୪୭ (ଉତ୍ସବ ସମ୍ପର୍କ), ଧାରା ୪୯ ରୁ ଧାରା ୪୭ (ଉତ୍ସବ ସମ୍ପର୍କ), ଧାରା ୫୫ ରୁ ଧାରା ୫୮ (ଉତ୍ସବ ସମ୍ପର୍କ) ଓ ଧାରା ୬୦ ଏବଂ ଧାରା ୬୧।

[F.No.J-22018/46/2003-CSC(BC)]

ଦେଶ ବାପକ ବର୍ଷା, ସଂସ୍କୃତ ସତ୍ତିବ।

ABOUT NATIONAL BIODIVERSITY AUTHORITY

Biodiversity is a multi-disciplinary subject involving diverse activities and action. It encompasses the variety of all life on earth. With only 2.5 per cent of land area, India already accounts for 7.8 percent of global recorded species. Over 46000 species of plants and 81,000 species of animals have been recorded in the country so far by the Botanical Survey of India, and the Zoological Survey of India, respectively. India is an acknowledged center of crop diversity, and harbours many wild relatives and breeds of domesticated animals. India is also rich in traditional knowledge, both coded and informal. The stakeholders in biological diversity include the Central Government, State Governments, institutions of local self-governmental organizations, industry, etc. One of the major challenges before India lies in adopting an instrument, which helps realize the objectives of equitable sharing of benefits enshrined in the Convention of Biological Diversity.

India is party to the Convention of Biological Diversity (1992). The Government of India established The National Biodiversity Authority (NBA) in 2003 at Chennai in accordance with Biological Diversity Act, 2002, with the following objectives:

- To regulate access to biological resources, of the country with the purpose of securing equitable share in benefits arising out of the use of biological resources, and associated knowledge relating to biological resources.
- To conserve and sustain able use of biological diversity.
- To respect and protect knowledge of local communities related to biodiversity.
- To secure sharing of benefits with local people as conservers of biological resources and holders of knowledge and information relating to the use of biological resources.
- Conservation and development of areas of importance from the standpoint of biological diversity declaring them as biological diversity heritage site.
- Protection and rehabilitation of threatened species and
- Involvement of institutions of State Governments in the broad scheme of the implementation of the Biological Diversity Act through constitution of committees